

ÂYETLER ve HADÎSLER

ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

İstanbul

1430/2009

İ Ç İ N D E K İ L E R

DÎBÂCE.....	1-24
HÜVE.....	25-30
ALLAH.....	31-44
ALLAH'IN CEMÂLİ.....	45-49
HZ. MUHAMMED.....	51-62
EHL-İ BEYT.....	63-71
VAHİY-İLHAM-BEYAN-MUHADDESUN.....	73-81
VELÂYET.....	83-106
MİRAC.....	107-113
MÜRŞİD.....	115-121
ZAMANIN SAHİBİ.....	123-126
EHL-İ MAĞRİB.....	127-130
NAMAZ.....	131-136
ZİKİR.....	137-146
DİN BİRDİR.....	147-156
ŞEFAAT.....	157-162
SAK.....	163-165
KADER.....	167-170
MABUDİYYET-ABDİYYET.....	171-176
NEFİS.....	177-184
İSLÂM'DA KADIN.....	185-195
ZENGİNLİK-FAKİRLİK.....	197-201
FAİZ.....	203-207
BİDAT.....	209-214
ŞİRK.....	215-217
HACC.....	219-222
KİYAMET.....	223-242
SONSÖZ.....	243-246
LÜGATÇE.....	247-256

D Î B Â C E

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Kur'an sözü Allah sözüdür, hadisler ise Peygamber sözüdür diye bir ayırım yapılmaktadır, Kur'an'ın Allah sözü olduğunu bizzat Peygamberimiz buyurmuştur.

‘Hz. Muhammed (s.a.v) bir elçi idi; geldi vazifesini yaptı ve gitti’ denmektedir. Allah'ın bu ilâhî tatbikatını bu kadar basite indirgemek doğru olmasa gerekir. Bu sözler, bu hususu fiiliyatla bilmeyenlerin sözüdür.

Allah'ımızın bugün lütfetmiş olduğu terakki ve anlayış ile bu konuların idrak edilmesi daha doğru olsa gerekir. Peygamberimizin havadan nutketmediğini de, bizzat Kur'an bildirmektedir.

Necm sûresi 3-4. âyetlerinde,

"Ve ma yentıku ani'l heva in hüve illa vahyün yuha."

"Ve nutketmez havadan Hüve illâ vahyolunan bir vahiydir." buyrulmaktadır.

Bu durum karşısında Hz. Muhammed (s.a.v)'in söz-

lerinin Allah sözü olduğunu bizzat Kur'an tasdik ediyor demektir.

Nisa sûresi 80. âyetinde,

"Men yutı'irresule fekad eta'allahe ve men tevella fema erselnake aleyhim hafiyyan"

"Resûle itaat eden kimse muhakkak Allah'a itaat etmiştir. Ve yüz çeviren kişiye de, artık seni muhafaza edici olarak onun üzerine irsal eylememişizdir." buyrulmaktadır.

O halde, Peygamberin her sözünün Allah'a ait olduğu Kur'an'da işaret buyrulmuştur; hadisler ise, Kur'an âyetlerini açmak ve anlatmak için ifade edilmişlerdir.

Hûd sûresi 1. âyetinde,

"Elif lam ra kitabün uhkimet ayatühu sümme fussilet min ledün hakiymin habiyrin"

"Elif Lam Ra. Hû'nun âyetleri tahkim edilmiş sonra da ledünden (Hüve'nin indinden) tafsilatlandırılmış hakîm, habîr bir kitaptır." buyrulmaktadır.

Âyetteki **"ledünden tafsilatlandırılmış"** beyanı

Peygamberimizin buyruklarını işaret etmektedir. Kur'an'ın ledünden tafsilatlandırılması hadislerdir. Peygamberimiz Hüve'nin görüldüğü gönül noktası olarak ilm-i ledün sahibi olduğu için, Kur'an onunla tafsilatlandırılmıştır.

Peygamberimiz 23 yıl boyunca inzal olunan Kur'an'ı yazdırmış ancak hadisleri yazdırmamıştır. Çünkü hadis-i şerifler bir izah, bir anlatım ve bir bilgidir. Ama Kur'an-ı Kerîm bir hükümdür ve kat'i bir talimattır. Bu noktalara dikkat ederek Kur'an'ın açıklayıcısı olarak âyetlere tekabül eden bazı hadisleri yazmayı murat ettik.

Hz.Peygamberimizin sözleri muhkemdir. Müfessirler bu noktaya dikkat etseydi hakikate daha yakın olurlardı.

Bir hadis-i şerifte Peygamberimiz; "**Benden gelenleri Allah'ın Kitab'ına arz ediniz. O'na uygun ise ben söylemişimdir. Şayet ona aykırı ise ben söylememişimdir.**" buyurmuşlardır. (*Aclunî, Keşfu'l-Hafa Suyuti, Miftah,16*)

Sevgili Efendimiz; "**Bana âit bir hadis duyduğunuz zaman, kalbleriniz onu tanır, tüyleriniz ve tenleriniz ona yatıştır ve onu kendinize yakın görürsünüz. İşte ben o hadise hepinizden daha yakınam. Yine benden bir hadisi duyduğunuz zaman, kalbleriniz onu reddeder tüyleriniz ve tenleriniz**

ondan ürperir ve ondan uzak olduğunuzu görürsünüz. İşte o hadise, ben hepinizden daha uzağım."

buyurmuşlardır. (*Ahmed b. Hanbel, Müsned, V, 425; İbn Hibban, Sahih, 1, 264; Buhârî*)

Sevgili Efendimizin hadislerini Kur'an'ın açıklaması olarak görmek icap eder. Kur'an'ı en iyi açıklayan, tefsir eden ve bilen peygamberimizdir; çünkü Kur'an'ı bizzat kendisi yazdırmıştır. Buna mukabil müfessirlerin çoğu, 'Allah sözü ile Peygamber sözü ayırdır' demektedirler.

Kur'an tefsiri yapan müfessirler tefsirlerini neye göre yapmaktadırlar? Yapılan tefsirler eğer akıl noktasından değerlendirilirse, o zaman hâşâ akıl Kur'an'ın üstünde olmuş olmaz mı? Eğer akıl ile maneviyat olsaydı vahiy ile gelen peygambere lüzum kalmazdı.

Hadislerin sadece ravi zincirine ve senede göre değerlendirilmesi doğru olmasa gerekir; hadislerin ilâhî hakikate göre değerlendirilmesi daha doğru olur. Peygamberimizden rivayet edilen her hadis mânâ yönünden incelenmeden tefsir yahut tevil edilmeye çalışılmıştır. Hâlbuki Sevgili Efendimiz; "**Benden nakledilen sözler Kur'an'a uygunsa ve insanlığın hayrına ise benimdir,**" buyurmuştur. Bu durumda hadislerin Kur'an'ın özüne ve ruhuna uygun olması icap eder.

Bu hadiste Peygamberimizin zikrettiği, "**Kur'an'a uygun**" ifadesi Rabbimizin arzuyu ilâhîsini işaret etmektedir. "**İnsanların hayrına**" ifadesinde ise şöyle bir hususiyet olsa gerekir: Bir şeyin insanların hayrına olup olmadığı ancak Allah bilir. Çünkü geçmiş zaman ile bugünkü yaşam şartları arasında pek çok fark olduğu hakikattir. Ancak Kur'an'ın her zamana ve zemine uyduğu ve insanların hayrına olduğu aşikârdır.

Hadisler ilham ve beyan alan velâyet gönüllerinin tasdiki ile bilinirse, bu daha doğru bir biliş olur. Velâyet gönülleri bir hadisin sahih olup olmadığını ve o zamana göre nasıl anlaşılması lazım geldiğini, Allah'ın lütfettiği ilham ve beyanlar ile bilirler.

Bir hadisin sahih olup olmadığı konusunda ravi zincirine bakmak yerine ilhama ve Kur'an'a göre bir değerlendirme yapılırsa bu daha doğru olur. Birçok kimse işine gelmediği için Kur'an'ı hadisler ile birlikte mütalaa etmemiştir.

Sevgili Efendimiz: "**Benim hakkımda da bildiğiniz dışında sözden kaçının. Kim bana bile bile yalan nisbet ederse ateşteki yerini hazırlasın,**" buyurmuşlardır. (Tirmizi, Tefsir 1, 2952)

Sadece ravi zinciri esas alınarak yapılan hadis çalışmaları netice vermemektedir. Nitekim '**kırk hadis**' ça-

lışmalarında sahih olmayan hadislerin kullanılması durumunda bu çalışmalardan nasıl bir netice beklenmektedir?

Hız. Aışe Validemizden rivayet edilmiştir ki; **"...Onun ahlâkı Kur'an'dır."** Peygamberimiz Kur'an'ı yaşamıştır. Her hali, her konuşması onun Kur'an'ı yaşadığını göstermektedir. O halde bu anlatımlardan sonra hâlâ *'Kur'an sözü başka, Peygamber sözü başkadır'* demek ilâhî ilimde eksikliktir.

Bu kitap bu konuları açıp anlatmak amacına matuf olarak hazırlanmıştır. Her sûre ve âyet için hadisler vardır. **Kur'an âyetleri ile hadislerin sanki ikizlirmiş gibi, biri diğeriinin tefsiri ve açıklaması olduğu görülecektir.**

Mürşidimiz Hz. Mehmed Ali Bey bu konu ile ilgili olarak şöyle buyurmaktadır: **"Günlerin birinde bir zâtın bana gösterdiği bir defterdeki şu cümleyi aynen şöyle hatırlıyorum: "Hazret-i Peygamberimiz Cenâb-ı Muhammed'in sözlerini, yani ehadis-i nebeviyyeye Kur'an denilse küfür olur."** Kendisine dedim: **Bu cümleyi nereden kaldırdınız?** Cevaben: *"Bir Kur'an tefsirinden, tefsiri yapan da ulemadan bir zât,"* dedi. Kendisine dedim: **"Bu yazdığınız cümle yanlıştır. sizi dalâlete düşürür. Çünkü Cenâb-ı Muhammed'in ilâhi hakayık ve İslâm dini hususlarında buyurmuş oldukları sözler hep ilâhî ilhamlardır. Vahy-i**

Hakladır. Ve buna da senedimiz Kur'an'daki şu âyettir: "Vema yentiku anilheva in hüve illâ vahyün yûha" Yani Muhammed (s.a.v) havadan nutk etmez. İslâm dini hususlarında her ne derse ilâhî ilhamladır. Allahü Tealâdan vahyolunmuştur. Bunu anlamayan ve Kur'an'ı tefsire kalkışan birine de ulemadan biri demem. Nazar-ı dikkatinize celbederim diye ilâve ettim.

Kur'an Cenâb-ı Muhammed'in vücûd kitabıdır. Bu pâk-i zât kendi vücud kitabını Cenâb-ı Hakla okumuş, yani Cenâb-ı Hak kendisine öğretmen olarak okumuştur ve Rabbini bulmuş bilmiş ve ilâhî kemalâtına sahip olmuştur."

'Kur'an Allah sözüdür, hadis peygamber sözüdür' denilmesindeki husus, Allah ile peygamberi birbirinden ayrı mütalaa etmek olsa gerekir. Hâlbuki Kur'an'ın Peygamberin sözü olduğunu bizzat Kur'an beyan etmektedir.

Hâkka sûresi 40. âyetinde,

"İnnehu lekavlü resülin kerîym"

"Muhakkak ki (Kur'an) kerim bir Resûl'ün sözüdür" buyrulmaktadır.

Peygamberi reddetmekte sinsi bir amaç güdülmektedir. Verilen bu ters mesaj ile insanlarda şüphe ve tereddüt oluşturulmak istenmektedir.

Nitekim son zamanlarda Hz. İsa'ya yönelik olarak yapılan ve onun yaşayıp yaşamadığı hakkındaki tartışmaların bir benzerinin İslâm'da da tatbik edilmeye çalışıldığı görülmektedir. Bu fikir maalesef günümüzde artarak devam etmektedir. Peygamber aradan çıkarılırsa Allah ile ünsiyet nasıl sağlanacaktır?

Allah'ımız varlıklar ile münasebetini "**İnsan**" ile tatbikata koymuştur. Allah'ın programı böyle tatbik olmaktadır. O "**İnsan**" ortadan kaldırılırsa, insanın Allah ile olan münasebeti kesilir. O insan ile olan münasebetin kesilmesi ile meydana gelecek olan akıbetin ne olacağı ise Kur'an'da pek çok âyette anlatılmaktadır.

Peygamberler ve varisi olan Zamanın İnsanı aralarında oldukça Allah o kavme rahmet lütfeder. Kur'an'da helâk olduğu zikredilen kavimler peygamberleri aralarında iken ceza görmemişlerdir. Ancak peygamberleri onların aralarından çıkınca azap görmüş ve diyarlarında helâk edilmişlerdir. O zaman bugün peygamberi kabul etmeyen ve Allah'ın "**İnsan**" ile yaptığı tatbikatı reddeden kimseler bu şekilde yaparak kendi akıbetlerini hazırlamış olmuyorlar mı? Bu, **İnkılâb-ı Kebir**'e gidişi göstermektedir.

Zamanın İnsanına Uymak

Kur'an Allah'ımızın nâsâ bir rahmet olarak irsal eylemiş olduğu çok hususi bir ikram-ı ilâhiyedir. On beş asırdır orijinalliğini muhafaza ederek her asra feyz vermesi ile ilmî ve dünyevi hakikatleri içinde barındırdığı görülmektedir. Bu ilâhî hakikatlerden insanların daha kolaylıkla istifade edebilmesi için Efendimiz hadis-i şerifleriyle bilgiler lütfetmiştir. Fakat insanlar Allah'ın ikramı olan Kur'an'daki bu hazineleri ve güzellikleri bir kenara bırakıp dünyevi çekişmeler içinde bocalayıp durmaktadırlar.

İslam'da anlatılan her şey pek çok şekilde ifade edilebilir. Çünkü her zaman diliminde yeni bir anlatım ve idrak lütfedilir. Onun için İslam'da her Zamanın İmamı'na yani "**İnsan-ı Kamil**"ine uymak gerekir. Nitekim hadis-i şerifte "**Zamanın İmamına tâbi olunuz,**" buyrulmuştur.

Her zaman dilimi Allah'ın arzusuna göre idrak edilmelidir. Çünkü o zamanın imamının yorumu kendi zamanında olduğu gibi, her zaman içindeki insanlara da bir rahmettir.

İsra sûresi 71. âyetinde,

"Yevme ned'u külle ünasin biimamihim"

"Her insan topluluğunu imamları ile davet ettiğimiz gün..." buyrulmaktadır.

Bu konuda Allah'ın her zaman için bir **"İnsan"** irsal eylediği düşünülmelidir. İrsal olunan peygamberler ve veliler Allah'ımızın o zamanda kendisinin nasıl idrak edileceğini bildirmek ile vazifeli olan gönüllerdir. Bu husus Allah'ımızın velâyet tatbikatı ile ilgilidir ve Allah'ın namütenahi olduğunu anlatmaktadır.

Velâyet, Allah'a kayıt konulamayacağını ve sadece dünya hayatı ile kısıtlanamayacağını anlatmaktadır. Ancak müfessirlerin dini sadece dünya yaşamına göre ifade etmeye çalışmaları bu hususu kısıtlamakla beraber, ifade de yetersiz kalmakta ve manevî gelişmeye mani olmaktadır.

Hadisler her zaman içinde o zamanın insanı tarafından ifade edilip anlatılmıştır. Bugüne kadar da böyle devam etmiştir. Bu bakımdan hadislerin de Kur'an-ı Kerîm gibi her zaman içindeki tefsir ve anlatımını o zamana yardımcı olması bakımından kabul etmek lazımdır. Onun için velâyet nokta-i nazarından araştırılıp tetkik edildiği zaman günümüze uygun bir ifade ve anlatım gerekir. Bu da ancak zamanın risalet noktasına sahip olan **'İnsan-ı Kâmil'**in yaptığı teville ve yoruma müracaat ederek idrak edilebilecek bir husustur.

Velâyet, hadis-i şerifleri ravi zincirine göre değil kendinde zuhur eden ilâhî beyan ve tasdik ile idrak edip intikal ettirir.

Kur'an âyetlerinin anlaşılmasında sebep-i nüzul meselesi yanlış olarak aksettirilmektedir. *‘Bir takım olaylar oldu da onun için bu âyetler indirildi ve bu hadisler söylendi’* demek mümkün olmasa gerekir.

Âyetleri, hadisleri ve bunlarla ilgili olayları Allah'ın bir programı olarak düşünmek gerekir. Yani âyetlerin ve hadislerin sebebi olarak düşünülen olaylar, âyetlerin açıklanması ve insanlar için daha kolay anlaşılması bakımından Allah'ın tatbikatları olarak kabul edilmesi gerekir.

Hadis-i şerifler aynı zamanda Kur'an'daki ilâhî hakikatlerin nasıl tatbik olunacağını anlatmıştır. Ve bu meydana hadis-i şeriflerin daha iyi anlaşılabilmesi, örnek teşkil etmesi ve hatırlanabilmesi için olayların zuhuru ile tatbikat yapılmıştır. Manen idrak edilsin diye sadece ilmen değil, şeklen de gösterilmiştir.

Hz. Muhammed (s.a.v) bütün zamanlar üzerine irsal olunmuş resuldür. Çünkü O Allah'ın bir ismidir. Her an O'nunla beraber yürüyoruz. Ve biz O'na sonsuz şükür ve teşekkür ediyoruz.

Allah'ın Muhammed (s.a.v) ismi ile görünmüş ol-

duğu gönöl noktası olan Sevgili Efendimiz Kur'an-ı Kerîm'de bahsedilmiş olan hususiyetleri ayrıca tefsir etmiş, yani insanlığın anlayacağı şekilde açıklamıştır ki, Kur'an tefsiri Efendimiz tarafından yapılmıştır.

Kur'an kıyamete kadar her zaman dilimine hitap edecek bir şekilde hazırlandığından bir hususiyet arz etmektedir ki, her zaman için tefsir gerekir.

Nitekim Kur'an'da anlaşılmayan hususları Peygamberimiz gâyet açık bir şekilde hadis-i şeriflerinde belirtmiş olmaktadır. Bu durumda konunun nasıl anlaşılması lazım geldiğine dikkat etmekte fayda vardır, çünkü Allah'ın ilm-i ilâhîyesinde ikilik yoktur birlik vardır; yani tevhid vardır.

Peygamberimize lütfedilen gelecek haberlerinden bahseden âyet ve hadisler her zaman diliminde o gün Allah'ın arzusu nasıl ise zamanın İnsan-ı Kamil'inin gönlünde açılır ve izah edilir. O zaman dilimi gelmeden âyetin ve hadisin tefsiri tam olarak anlaşılamaz. Eğer geleceğe dair bilgiler tam olarak bilinmiş olsaydı, o zaman Allah'ın Musavvir'indeki arzu tamamlanmış olurdu ve kıyamet kopardı. Bu durumda Kur'an âyetlerini ve hadis-i şerifleri ayırmak, bu hususta hiçbir bilgi sahibi olunmadığını göstermektedir.

İlk devirde iman önemli idi, son devirde de iman

önemli olacaktır. Peygamberimizin buyurduğu gibi; "**Siz öyle bir zamandasınız ki, içinizden kim emredildiklerinin onda birini bırakırsa helak olur, sonra öyle bir zaman gelecek ki, o zamanda yaşayanlardan kim emrolunduğunun onda birini yaparsa kurtulacaktır,**" (Ramûzu'l-Ehadis, Taberani) Çünkü ilk devirde Hüve'nin görüldüğü gönül noktasına yani peygambere tam iman vardı, bugün de Hüve noktasına tam iman eden '**Sırr-ı Âdem**' noktasını ikrar ile mümin olunur.

İlk devirde **Hatmün Nübüvvet** tatbikatı vardı, son devirde **Hatmül Velâyet** programı tatbik edilmektedir.

Resûlullah'a (s.a.v), "**Kur'an-ı Kerim'deki en büyük âyet hangisidir?**" diye sorulduğunda şöyle cevap verdi: "**Allahü lâ ilâhe illa hüvel hayyül kaysüm / Allah... 'el-Hayy' 'el-Kaysüm' 'Hüve'den başka ilâh yoktur.**" (Hadisi Ebu Davud rivayet etmiştir.)

'Hatmün Nübüvvet' ve **'Hatmül Velâyet'** **'Hüve'**den görünmektedir.

Hadisleri değerlendirmede dikkat edilmesi gereken hususlardan örnekler:

Evvelden beri erkeklerin altın ve ipekli kullanımının hurumâtı (haram kılınması) hakkında bir görüş vardır. Sevgili Efendimiz, yokluk devirleri içerisinde bir dönem insanların zarurette olmasından dolayı bunu makbul

tutmamış, ancak daha sonra bu durum değişikliğe uğramıştır. Kur'an-ı Kerîm'de de bu konu ile ilgili herhangi bir hurumât söz konusu değildir. Bugün hâlâ altının hurumâtından bahsedilmesi gerçeklere uymamaktadır.

A'raf sûresi 31. âyetinde,

"Ya beniy ademe huzu ziyneteküm inde külli mescidin ve külu veşrebu ve lâ tüsriфу inne-hu lâ yühıbbülmüsrifiye"

"Ey Âdemoğulları her mescit indinde süslerinizi edinin. Ve yiyin ve için ve israf etmeyin. Muhakkak ki Hû müsrifleri sevmez."

A'raf sûresi 32. âyetinde,

"Kul men harreme ziynetallahilletiy ahrece li'ıbadihî vettayyibati minerrizkı kul hiye lil-leziyne amenu fiylhayatiddünya halisaten yevmelkıyameti keزالike nufassılül'ayati likavmin ya'lemune"

"De ki; Kim haram etti, Allah'ın rızıktan kul-ları için çıkardığı ziynet ve tayyibâtı?" "On-lar dünya hayatında, bilhassa da kıyamet gününde iman edenler içindir," de. Bilen bir kavim için işte böyle tafsilatlandırırız âyet-leri." buyrulmaktadır.

Hadisleri tarif ve tavsif, ancak hadislerde anlatılan ilâhî hakikatleri yaşayan gönüller tarafından yapılırsa yerinde olur. Onlar Allah'ın yetiştirmesi ile ilim ve idrak sahibi olmuşlardır. Hadisler hakkında akıl mertebesinden bakılarak karar verilmesi uygun olmasa gerekir.

Bu çalışmada Kur'an-ı Kerîm âyetleri hadislerle karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Neden, niçin suallerinin karşılığı verilmeye çalışılmıştır. Ehl-i zahir neden niçin suallerinin karşılığını vermek yerine susmayı ve sus demeyi tercih etmektedir. Allah sözü de olsa, ehl-i zahir kendi makamına göre anlamakta ve kendi makamını aşmamaktadır, velâyet ise âyetlerin manalarını hiç durmadan açmaktadır.

Velâyet eksik veya yanlış anlamaları doğrultmak ile vazifelenmiştir. Dini halka intikal ettirmekle vazifeli olanların daha doğru ve ileri bilgiyi kabul ederek halka intikal ettirmeleri icap etmektedir.

Bu kitapta her âyetin karşılığı hadisler ile belirtilmiştir. Kur'an'ın manayı hakikatini ve özünü en iyi ifade eden Peygamberimize ait sözler esas alınmıştır. Hadis çalışması ile ilgili olarak yapılan tetkiklerde bazı hadislerin kaynağını bulmak mümkün olmadığından, Peygamber Efendimizin (s.a.v) lütfetmiş olduğu düstur üzerine hareket edilmiştir.

Âyetlerle hadislerin karışmaması için Peygamber Efendimiz (s.a.v) hadisleri yazdırmamıştır. Ancak hadisler için bir düstur vermiştir. Şöyle ki; "**Benden nakledilen sözler Kur'an-ı Kerim'e uygun ve insanlığın hayrına ise bana aittir**" Bu çalışmada Sevgili Efendimizin bu beyanı düstur olarak alınmıştır.

Onbeş asırlık İslâm tarihinde, bugüne kadar intikal eden bilgilerde eksiklik ve farklılıklar olabilir, ancak Efendimizin bu düsturu ile hatadan kurtulmaktayız. Bazı hadisler kaynakları açısından sahih de dense, Peygamber Efendimizin bu düsturuna uymamaktadır. Raviler zincirine dikkat edilerek derlenen hadisler olmasına rağmen sadece ravilere dayanarak bir hadisin kabul edilmesinde atlamalar olabilir. Esas olan Efendimizin düsturuna göre hadisleri değerlendirmek olmalıdır. Ravi zincirinden intikal edenlerin mutlaka sahih olduğunu ifade etmek doğru olmasa gerekir.

Zahir ilim sahipleri hadis rivâyetinde ilham ve mânâları toptan reddetmişlerdir. '*Şeytan çocukları dürter de çocuk ağlarmış*' rivâyeti de senedi sağlam diye hadis olarak dikkate alınmıştır. Ebu Hureyre'den rivâyet edilmiş olan bu haberin aslına ve Kur'an'a uygunluğuna bakılmamaktadır. Yine insanlar yapılmasını istemedikleri için ve kendilerince günah olarak değerlendirdikleri hususlar için hadisler icat etmişlerdir. Sonra bunlar nâs için bir din olmuştur. Her şeye günah yasak deyince insanların kıpırdayacak halleri kalmamıştır.

Hadis ve Kur'an ile ilgili bu kitap, bu zamanda Allah'ın lütfettiği maneviyat ve din anlayışı üzerinden yapılmıştır. Bu, "**Zamanın imamına uyunuz**" beyanına uygundur. Hz. Mevlana; "**İnsanı kabul etmeyenin hali iblisten kalma mirastır.**" buyurarak Zamanın İnsanı noktasını işaret etmiştir.

Bugün Sevgili Peygamberimizin bizlere bildirdiği Kur'an ve hadisler ile tatbikat yapmaktayız. Allah'ımızın lütfettiği Kur'an'ı Peygamberimizin bildirdiği ve açıkladığı şekilde tatbik ediyoruz ve Peygamberimizin şeriatını ve yaptıklarını yapmaya çalışıyoruz, yani sünnet-i seniyesini tatbik ediyoruz. Sünnet namazlarını Peygamberimiz kılmış diyerek kılıyoruz ve her an Peygamberimize dua, salavat ve kelime-i şahadet getiriyoruz.

Allah'ın kendi hasletlerini Hz. Muhammed (s.a.v) ile kendisinden kendisine bilmesini idrak etmeye çalışıyoruz. Allah, Peygamber ile kullarına vereceği talimatı Peygamberinde hıfz etmekte ve Peygamberi ile tatbikatla bildirmektedir. O halde '**El kitab**' Peygamber olmaktadır, yani peygambere uymak Kur'an'a uymak demektir.

Allah, Peygamberle insan varlığının taşıyabileceğini emretmektedir. Nitekim Peygamberimiz farz olabilir düşüncesiyle pek çok şeyden kaçınmıştır. Peygamberimiz günde beş vakit namaz emir buyurmuştur. Bu da vitirle beraber yirmi rekât namaz eder. Dua kitaplarında ise bin

rekatlık namazlar yazılmaktadır. İnsan takatinin üzerinde bulunan ibadetler insanları itaatsizliğe sevk eder. Hâlbuki Allah'ın nizamı insanı itaatsizliğe sevk etmez. Ehl-i zahirin söyledikleri insan yaşamına ve takatine uymamaktadır. Dua kitapları horoz öttüğünde ya da merkep anırdığında okunacak duaları yazmaktadır.

Hz. İmam-ı Ali; "**Aklın almadığı dinden değildir,**" buyurmuşlardır. Velâyet akıl ve mantık dışı sözleri ciddiye almamıştır.

Âyet ve hadislerde müfessirlerin '**Müteşabih**' olarak nitelendirdiği Allah'ın kendi zâtiyetini ve sıfatlarını tarif ederken kullandığı muhtelif kelimeler vardır. Allah'ın eli, ayağı, vechi, gadabı, gülmesi gibi her türlü duygular ve madde dahil her şey O'na aittir. Beşeri olarak insanlardaki duygular hisler, idrakler hepsi Allah'a aittir. Bunlara Kur'an'da çeşitli şekillerde işaret edilmiştir.

Kur'an-ı Kerîm'de geçen âyetlere dikkat edilirse Allah'ın zâtı ile ilgili açıklamalar yapılmıştır. Peygamber Efendimiz Allah'ımızın hususiyetlerini insanlara intikal ettirmiştir. Bu durumda, '*Peygamber sözü Allah sözü değildir*' demek hakiki bir yanılğı olur.

Kur'an-ı Kerim'de Allah'ımız nizam ve düsturunu anlatmıştır. Peygamber Efendimiz bu tatbikatların nasıl olacağını bildirmişlerdir. O'nun hadislerini dikkate almak

icap eder. Peygamber Efendimizden sonra gelecek olan veliler de Kur'an-ı Kerîm'deki âyetleri Allah'tan aldıkları ilham ve beyan ile yorumlayıp açıklarlar.

Allah Peygamberimizi âyetleri ve hadisleri ile yetiştirmiştir, evliyasını da muhaddesun zümresine dahil olduklarından **'Hades'** ile, yani ilham ve beyanları ile yetiştirir.

'Allah ile kulu arasına kimse giremez' diyenler *'bize Kur'an-ı Kerîm yeter, Peygamberin hadislerine ihtiyaç yoktur'* demektedirler. Zaten *'Allah ile kul arasına kimse giremez'* sözü velâyet için ikiliktir.

Allah'ımız Peygamberleri ve velileri ile bizzat kendisinden kendisini anlatır. Kulun yetişmesi demek, Allah'ın kendisinden kendisine olan varlığını terakki ettirmesidir.

Din ile ilgili olarak yapılan çalışmaların iyi niyet taşıması ve insanlığın hayrına olmasına dikkat edilmelidir. Bu hususta bir art düşünce ve fikriyat makbul değildir.

Hicr sûresi 9. âyetinde,

"İnna nahnü nezzelne'z zikre ve inna lehu le-hafizun"

"Muhakkak ki "Zikri" inzal eden biziz ve mu-

hakkak ki 'Hû'yu elbette muhafaza ederiz."
buyrulmaktadır.

Kur'an'ın özü ve yazısı (hattı) hiç bir zaman değişmez. Bu âyete göre değişmesi zaten mümkün değildir. Ancak Kur'an'daki âyetleri zamana göre anlamak ve zamana göre ifade etmek mümkündür. Kur'an namütenahi manalar taşıyan ilâhî bir kitaptır, her kelimesi, her âyeti her zamana göre açılıp anlatılabilir.

İslâm'ın ruhuna vakıf olmayan kişiler tarafından Kur'an'ın özüne uygun olmayan kelimeler kullanılarak anlatım ve tefsir yapılması, o zamana göre tefsir yapmak demek değildir.

Sevgili Efendimizin hadis-i şerifleri fevkalade şümullü sözler olması ve her kelimesinin çok geniş bir mânâ taşımasından dolayı, bazı sözleri bugün için hâlâ tam manasıyla anlaşılmış değildir. Nitekim "**Bana dünyanızdan üç şey sevdirdi..**" hadisindeki "**dünyanızdan**" ifadesi hâlâ meçhul görünmektedir. Bu, Sevgili Efendimizin bütün âlemlerdeki tatbikat ve icraatını belirten bir konu olsa gerekir. Ancak bu konuda hâlâ bilinmeyen mânâlar olduğu görülmektedir. Onun için Peygamberimizin mübarek sözlerini sadece peygamber sözü olarak değil, o sözleri Allah'ımızın peygamberimizle vermiş olduğu mesaj olarak mütalaa etmek daha yerinde olur.

Kur'an âyetlerinin ruhaniyetini Sevgili Peygamberimizin lütfettiği hadisler açmış ve anlatmıştır. Âyetlerin hususiyeti hadisler ile açıklanmış ve izah edilmiştir. Peygamberimizin, "**Size paha biçilmez iki emanet bırakıyorum. Birisi Allah'ın kitabı Kur'an, diğeri de benim Ehl-i Beyt'imdir. Bunlara sarılırsanız asla sapıklığa düşmezsiniz. Bu ikisinin hesabı kıyamet günü sizden sorulacaktır.**" (Ahmed b. Hanbel, Müsned, VI, 323) buyurarak işaret ettiği "**Ehl-i Beyt**" bu yolun "**ruhaniyeti**"dir.

Bazı kimselerin de kendilerini akrabalık yolu ile Peygamberimize olan yakınlıklarından bahsetmesi düşündürücüdür. Peygambere itiraz edenlerin bir çoğu peygamberin amcaları ve akrabaları olduğu bilinmektedir. Ehl-i Beyt yolu Allah'ın manevî yakınlık verdiği özel gönüller olsa gerekir. Ehl-i Beyt yolundan yüründüğü takdirde Kur'an'ın ruhaniyetinden feyziyâb olunur.

Sevgili Efendimizin hadisleri yazdırmamasında namütenahi hikmetler vardır. Peygamberimiz Kur'an âyetlerinin sonsuz mânâlar taşımasından dolayı her devirde zahir eden zamanın risalet noktası olan gönlün kendi devrinin lisanı ile bunları açması için hadisleri yazdırmamıştır. Böylelikle her zamanın Muhammedî meşrebi o günün lisanı ve anlatımı ile Kur'an'ı açmakta ve O'ndaki hususiyetleri nâsa tebşir etmektedir.

Casiye sûresi 6. âyetinde,

"Tilke ayatullahi netlûha aleyke bi'l hakkı febieyyi hadiysin badillahi ve ayatihi yü'minun"

"İşte Allah'ın âyetleri... Onları sana hakk ile tilavet ediyoruz. Artık Allah'tan ve 'Hû'nun âyetlerinden sonra hangi hadîse iman ederler?" buyrulmaktadır.

Âyette, **"Artık Allah'tan ve 'Hû'nun âyetlerinden"** buyrulmakta ve **"âyet"** kelimesinin Allah ve O'nun risalet noktaları olduğu açıklanmış olmaktadır.

Âyette Kur'an âyetleri için de, **"Hadis"** kelimesi kullanılmaktadır. Kur'an-ı Kerîm sözlerine âyet denmektedir. Kur'an ise Kur'an sözlerine hadis demektedir. Kur'an'a göre âyetten murad risalet noktaları olarak ifade edilmiş olsa gerekir.

Velâyetten görünen evliya-ı kiram hazeratının sözlerini de bu şekilde görmek icap eder. Onlardan sadır olan sözler de yazılan kitaplar da ilham ve beyan ile dir. Peygamberimiz bu sebeple kendisinden sonra **"Muhaddesun"** yani kalbinden ilham ve beyan alan gönüller ile yürünmesini tavsiye etmişlerdir. Bunlar inkâr edilmekle Kur'an'ın hakikati inkâr edilmektedir. Velâyetten görünen ilâhî gönüllerinin sözleri de Allah sözüdür. Nitekim Hz. Mehmed Ali Bey bir kitabına, **"Mağz-ı Kur'an"** demiştir.

Hz. Abdülkadir Geylânî, Hz. Mevlâna gibi velâyet gönüllerinin yazmış oldukları eserlerdeki sözler, Kur'an'ı anlamak ve idrak etmek içindir. Velâyet gönüllerinin sözleri âyet ve hadisleri anlamakta yol göstericidir. Çünkü hepsi Allah tarafından lütfedilmektedir, yani hepsi aynı kaynaktan gelmektedir.

Peygamberimizden asırlar sonra 'içtihad kapısı kapandı' diyerek o zamanki anlayış ve idrak ile içtihad edenler ve mezhep imamlarını tabu haline getirerek yürümek isteyenler, Kur'an'ın bugünkü anlayış ve idraki için ne diyebilirler? İşte bunun için Kur'an'ın anlaşılmasına set çekilmek ve zincir vurulmak istenmiştir. Bu kitap bu yanlış anlamaları belirtmek, geçmiş velileri tasdik ile hadislerin de Allah sözü olduğunu açıklamaya matuf olarak kaleme alınmıştır.

Tevbe sûresi 127. âyetinde.

"Sarefallahü kulubehüm biennehüm kavmün lâ yefkahune"

"Allah onların kalplerini çevirmiştir zira onlar anlamaz bir kavimdirler." buyrulmaktadır.

Abdullah b. Amr bin As (r.a) Resûlullah'ın şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: **"Ya mukallibel**

kulub sebbit kalbî ala dinike / Ey kalbleri çeviren, kalbimi dinin üzerine sabit kıl." (Tirmîzî)

Hüve't Tevfiku'r Refîk
ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

H Ü V E

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

İlâhî kudretin bu dünyada bilinen isimleri olduğu gibi, bilmediğimiz nice âlemlerde ve ilâhî âlemde de tatbikata konulmamış, zuhur bulmamış nice isimlerinin olduğu hakikattir. Gerçekte bütün isimlerin Rabbimizin zâtına ait olduğu aşikârdır. Kudret-i ilâhîyenin zatiyyetini işaret eden isimlerin bilinmesi mümkün olmadığından Rabbimiz bir lütuf yaparak isimden münezzeh bir nokta olan **Hüve** zamirini işaret buyurmuşlardır.

Gerek bu dünyada gerekse ilâhî âlemlerde hangi isimlerin fiili icrada olduğunu bilemiyoruz. Zuhur yapmış ve yapmamış namütenahi isimlerin sahibi olan Hüve'yi hiçbir isim tam olarak tarif ve tavsif edemeyeceğinden, zatiyyet-i ilâhîye Hüve'yi işaret buyurmuşlardır.

Hüve zâttır, nübüvvet Allah ismine bağlıdır; velâyet ise Hüve'ye bağlıdır. **Hız. Muhammed** (s.a.v) **Hatemen Nübüvvet** olarak Hüve'yi daima hususiyede tutarak Allah ismini zikretmiştir. Sevgili Efendimiz Kur'an-ı Kerîm'de pek çok yerde Hüve zamirini belirterek Hüve'nin hususiyetleri ile ilgili bilgiler vermiştir.

Kur'an'da Hüve kendini zamir olarak hususiyede

tutmuştur. Yani Hüve zamirdir, ondaki hakikat ise zâtîyet-i ilâhîyedir. Hüve'nin tam tatbikat ismi Allah ismidir.

Hatmül Velâyet ise, velâyet icabı Hüve'yi zikreder. Peygamber Efendimiz Hatmül Velayet sırrı ile lütfetmiş olduğu Hüve sırrının Allah'ın arzuyu ilâhîsi ile zamanı geldiğinde açılacağını işaret etmişlerdir.

Hüve'nin dünyada velâyet sırrı ile tatbikatta olduğu bilinmektedir. Hüve noktası yanlışı reddetmez; doğrultur, düzeltir; ondaki rahmeti görür; yanlıştan doğruyu çıkartır.

Vacib ul-Vücûd kelimesinin **Hüve** anlamında yazıldığını görmekteyiz. Ancak Vacib ul-Vücud bir isimdir. Hüve isim değildir. **Hüve**, İsimlerden münezzeh olarak Allah'ın zatiyyet-i hüviyetini işaret eder.

Hüve'nin görüldüğü gönül noktası olarak Hz. Muhammed (s.a.v) in verdiği bir karar Allah ismi tarafından tatbikata koyulmaktadır. Ancak, Allah ismine itiraz edenlere bir mühlet verilmektedir. Hüve'nin görüldüğü risalet noktasına itirazı ise Allah ismi kabul etmemektedir.

Kur'an'ın anlatımı ile bütün peygamberlere yapılan itirazlar Hüve'ye itiraz şeklinde sayıldığı için makbul tutulmamıştır.

Nitekim kendisine itiraz eden hanımını Lût Peygamber bağışlanmasını istemesine rağmen Allah onu bağışlamadı ve helâk olanlardan oldu. Çünkü o itiraz Hüve'ye karşı yapılmıştı.

Yine Nuh Peygamberin oğlu da babasına itiraz etmişti. Babasının oğlu için Allah'tan bağışlanma istemesine rağmen Allah kabul etmedi. Çünkü o itirazın aslında Hüve'ye yapıldığı görülmektedir.

Maide sûresi 78. âyetinde,

"Lü'ınelleziyne keferu min beniy israiyle alâ lisani davude ve ıysebni meryeme zalike bi-ma asav ve kanu ya'tedune."

"Benî İsrail'den küfre düşenler Davud'un ve Meryem oğlu İsa'nın lisanı üzere lânetlenmişlerdir. İsyân ettikleri ve saldırgan oldukları için böyledir." buyrulmaktadır.

Haşr sûresi 22-24. âyetlerinde,

"Hüvallahülleziy lâ ilahe illa hu alimü'l ğaybi ve's şehadeh hüve'r rahmanü'r rahıym hüvalahülleziy lâ ilahe illa hu el melikü'l kuddüsüs selamü'l mü'minü'l müheyminü'l aziyzü'l cebbarü'l mütekebbir sübhanallahi 'amma

***yüşrikun hüvallahü'l haliku'l bariyü'l müsav-
virü lehü'l esmaü'l husna yüsebbihu lehu ma
fiy's semavati ve'l ard ve hüve'l aziyzü'l ha-
kiym"***

"Hüve'dir Allah ki Hüve'den başka ilah yok-
tur alimidir gaybın ve şahid olunanın
Hüve'dir er Rahman er Rahim 'Hüve'dir
Allah ki Hüve'den başka ilah yoktur. El Me-
lik'tir, El Kuddüs'tür, Es Selam'dır, El Mü-
min'dir, El Müheymin'dir, El Aziz'dir, El
Cebbar'dır, El Mütekebbir'dir. Sübhandır
Allah Şirk koştuklarından. Hüve'dir Allah,
el Halik'tir, el Barî'dir, el Müsavvir'dir.
Hû'nundur esmaül hüsna. Tesbih eder Hû'yu
semavatta ve arzda olanlar. Ve 'Hüve'dir el
Aziz, El Hakim..." buyrulmaktadır.

Hadis: Resûlullah (s.a.v) seferden dönerken, uğra-
dığı her tümsekte üç kere tekbir getirir, arkadan da: "***Lâ
ilahe illallahu vahdehu la şerike leh, lehü'l-mülkü
ve lehü'l-hamdü ve hüve ala külli şey'in ka-
dir.*** (Allah'tan başka ilah yoktur. Hû tekdir, orta-
ğı yoktur, mülk Hû'nundur, hamd Hû'yadır. Hüve
herşeye kadirdir) dönüyoruz, tevbe ediyoruz, kul-
luk ediyoruz, secde ediyoruz, Rabbimize ham-
dediyoruz. Allah va'dinde sadık oldu, kuluna
yardım etti. (Hendek Harbi'nde) **müttefik orduları**

tek başına helâk etti" buyururdu. (İbnu Ömer Kütübü Sitte Hadis No: 1834)

Hicr sûresi 25. âyetinde,

"Ve inne rabbeke hüve yahşürühüm innehu hakiymün aliym"

"Ve muhakkak ki Rabb'in 'Hüve' onları haşreder ve muhakkkak Hû Hakîm'dir Alîm'dir."

Al-i İmrân sûresi 18. âyetinde,

"Şehidallahü ennehu la ilâhe illâ hüve vel-melaiketü ve ülül'ılmı kaimen bilkıstı la ilâhe illâ hüvelazıyzülhakiymü"

"Şehadet eder Allah illâ 'Hüve'den başka bir ilâh olmadığına ve melekler ve kıst (adalet) ile kaim olan ilim sahipleri de. İllâ 'el Aziz', 'el Hakîm' 'Hüve'den başka ilâh yoktur."

Hz. Peygamber (s.a.v) buyurdular ki: **"Duaların en faziletlisi arefe günü yapılan duadır. Ben ve benden önceki peygamberlerin söyledikleri en faziletli söz, 'lâ ilahe illallahu vahdehu la şerike leh lehü'l'mülkü ve lehü'l-hamdü ve Hüve ala külli şey'in kadir.' (Allah'tan başka ilah yoktur, Hû tek-**

tir, Hû'nun ortağı yoktur, mülk Hû'nundur, hamd Hû'ya aittir. Hû, herşeye kadirdir) sözüdür." (Amr İbnu Şuayb an Ebihi an Ceddihi Kütübü Sitte Hadis No: 1863)

Bakara sûresi 255. âyetinde,

"Allahü la ilâhe illâ hüve'l hayyül kayyum"

"Allah... 'El Hayy', 'el Kayyum' 'Hüve'den başka ilâh yoktur." buyrulmaktadır.

Resûlullah'a (s.a.v), **"Kur'an-ı Kerim'deki en büyük âyet hangisidir?" diye sorulduğunda şöyle cevap verdi:" "Allahü lâ ilâhe illa hüvel hayyül kayyum / Allah... 'el-Hayy' 'el-Kayyum' 'Hüve'den başka ilâh yoktur. (Ebu Davud)**

Hiçbir isim O'nu tam olarak ifade edemez. Nitekim ilâhî yaratıcıyı çeşitli isimlerle ilâh edinmişlerdir. Hüve kendisinin hiçbir isimle tahdid edilemeyeceğini böylece bildirmektedir.

A L L A H

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Bizim yaşadığımız bu âlemde (boyutta) ilâhî kudret kendisinin **Allah** ismi ile zikredilmesini arzu buyurmaktadır. Tabiatda da bunun işaretlerini görmek mümkündür. Mesela bal peteğinde, muhtelif balıkların yüzgeçlerinde, bazı ağaçların gövdelerinde, yine pek çok bitkinin üzerlerinde '**Allah**' lafz-ı celîlini görmek mümkündür.

Her peygamber, her veli ve her gönül Allah'ın onlara lütfettiği meşrep üzere Allah'ı idrak ederler. O halde ilâhî kudreti bir şekilde ifade etmek mümkün değildir. O yüzden Allah'ımız ilâhî nizamı icabı olarak "**Beni Allah ismim ile zikredin.**" buyurmaktadır.

Rabbimiz bütün insanlarda kendisini değişik tanıttığı hâlde, ism-i cami hususiyeti taşıyan Allah ismi ile kendisinin anılmasını arzu buyurmakla, bütün insanları tevhide getirmektedir. Bu, Allah'taki arzuların namütenahi olduğunu ve bu namütenahiliğin Hüve'den, yani zâtîyet-i ilâhîyeden hâsıl olduğunu göstermektedir.

Bizler de Allah'ın bizlere vermiş olduğu meşrep üzere, Allah'a isim vermek yerine, Allah'ın kendisinin anılmasını istediği isimle 'O'nu zikretmeliyiz. Bu durum

karşısında Allah'a subuti deliller isnad etmeye kalkmak mümkün değildir, çünkü insan yaratılmıştır. Yaratılmış olan varlığın yaratanının nasıl olması gerektiği ile ilgili tarifler yapması makbul değildir. Selbi ve subuti deliller icat etmek, Allah dununda bir tanrı icat etmek demektir. Onun için Rabbimiz; "**Beni hiçbir şekle benzetmeyin. Ben insan yaratacağım. Beni ararsanız insanda arayın**" buyurmuştur.

Allah'ın zâtîyet-i ilâhîyesine gölge düşürecek kelimeleri kabul etmek mümkün değildir. Bu gibi mülahazalar ilâhî idrakte eksikliklerdir. Allah için söylenen selbi-subuti delillere uymuyorsa, Allah olmayacak mıdır? Belki o zamanki şartlarda öyle konuşmak icap etmiştir, ancak bugün daha ileri bir anlayış söz konusudur.

Rabbimiz, '**Allah**' ismi üzerinde hassasiyetle durmuştur. Çünkü Allah ismi, her insanın yaratıcısını idrak edip anlaması için bir anahtardır. İlâhî yaratıcı bir nebze olsun idrak edilip anlaşılması için anlama kapasitesi lütfettiği insana Allah ismi ile rahmet lütfetmektedir. Allah, başka isim ve kelimelerle ifade edilmeye kalkıldığında ise, bu hususiyetin bir tesirinin olmadığı görülmektedir.

Yusûf sûresi 40. âyetinde,

"Ma ta'büdune min dunihi illâ esmaen semmeytümuha entüm ve abaüküm ma enzelalla-

***hü biha min sultan ini'l hukmü illâ lillahi
emere ellâ ta'büdü illâ iyyah zalike'd diynü'l
kayyimü ve lakinne eksere'n nasi la ya'le-
mun"***

"Hû'nun dununda illâ sizler ve atalarınızın isimlendirmiş olduğu isimlere ibadet etmeniz. Allah onlar ile sultan inzal eylememiştir. Muhakkak ki hüküm Allah'ındır. 'Hû'dan başkasına ibadet etmemenizi emretmiştir. Din-i kayyim budur. Ve lâkin nasın ekserîsi bilmezler." buyrulmaktadır.

Bugün Allah anlayış ve idrakinde bir hususiyet vardır. Tabiatıta birçok yerde '**Allah**' isminin yazıldığı görülmektedir. Bu da, bütün varlıklarda Allah ism-i celilinin meriyette olduğunu aşikâr kılmaktadır. Allah söz konusu olduğunda, bunu kelimelerle ifade etmek mümkün değildir. Allah için "**namütenahi**" kelimesini kullanmak bile kifayetsiz kalmaktadır.

Mücadele sûresi 7. âyetinde,

***"...Sümme yünebbiühüm bima 'amilu yevme'l
kıyameh innallahe biküllü şey'in 'aliym"***

"...Sonra haber verir kıyamet günü onlara işlediklerini. Muhakkak Allah her şeyi alîmdir..."

Hadis: İbn Mes'ud'dan: "**Sizden hiç kimse yoktur ki Allah onunla baş başa kalmasın. Evet, herhangi biriniz on dördüncü gecesinde ay ile baş başa kaldığı gibi, (Rabbi ile baş başa kalır). Sonra Allah Teâlâ sorar: Ey Âdemoğlu! Benim hakkımda seni aldatan ne idi? Ey Âdemoğlu! Bildiğinle nasıl amel ettin? Ey Âdemoğlu! Peygamberlere nasıl karşılık verdin? Ey Âdemoğlu! Senin gözünde ben rakîb (koruyan gözetken) değil miydim? Oysa sen o gözle sana helâl olmayana bakardın. Kulaklarının üzerinde rakîb değil miydim? Allah Teâlâ onun bütün azalarını sayar**".(Ebû Nuaym, Hilye)

Hadis: "**Mü'min kul Rabbine öyle yakınlaştırlır ki, örtüsünü üzerine koyar, günahlarını kuluna itiraf ettirir. "Şu filanca günahını biliyor musun?" diye sorar. O kul da: "Biliyorum" diye cevaplar. Sonra iki kere "biliyorum, Ey Rabbim!" der. Allahü Teâlâ da: "Onu dünyada iken örttüm ve seni bugün bağışladım" diye buyurur. Sonra da iyilikleri bulunduran sahifesi ortaya açılır. Başkalarına yahut kâfirlere gelince, onlar için şahit olanların önderleri: "Bunlar Rableri hakkında yalan söyleyen kimselerdir, Allah'ın lâneti zalimlerin üzerine olsun" diye seslenir.** (Buhari)

Bu hadis-i şerif, velâyette zuhur eden **Mahkeme-i Kübra** tatbikatını anlatmaktadır. **'Mutu kable en temu-**

tu / Ölmeden önce ölünüz' sırrı ile temizlenmiş olan gönüllerde mahkeme-i kübra tatbikatı zuhur eder ve yukarıdaki hadis-i şerifle bildirildiği şekliyle o gönül ebedi af ve mağfirete kavuşur ve Allah'ın muhles kullarına dahil olur. Bu gönüllerde, "**Elâ inne evliyaallahi la havfün aleyhim ve la hüm yahzenun / Dikkat edin muhakkak ki evliyaullah... Ne korku vardır aleyhlerine ne de mahzun olurlar...**" (Yunus 62) âyeti zuhur eder.

Rableri hakkında yalan söyleyenler; Allah'ın bildirmediği şekliyle değil de, kendi akıl mertebelerine göre Allah'ı tarif ve tavsif edenlerdir.

Hadid sûresi 4. âyetinde,

"...Ve hüve ma'aküm eynema küntüm vallahü bima ta'melüne basıyr"

"...Ve "Hüve"dir sizlerle olan her nerede iseniz ve Allah işlediklerinizi basîrdır."

Hadis: Osman bin Kesir: "**İmanın en faziletlisi nerede olursan ol Allah'ın seninle beraber olduğunu bilmendir."**

Asr sûresi 1. âyeti,

"*Vel asri*"

"Ve (Andolsun) el Asr'a"

Hadisler: "**Âdem oğlu dehre söverek beni ezalandırır, hâlbuki ben dehr'im. Her emir benim elimdedir. Geceyi gündüzü ben idare ederim**" (Buhârî; Müslim; Ebû Dâvûd).

"Dehre (zamana) sövmeyin. Çünkü dehr ancak Allah'tır" buyrulmuştur. (Buhârî; Müslim; Muvatta').

"Zamana sövmeyin! Çünkü Allah, kendisi zamandır." (İbn Katâde)

Zariyat sûresi 56. âyeti,

"*Ve ma halaktü'l cinne ve'l inse illa liyabü-dun*"

"Ve Ben cinni ve insi Bana ibadet etsinler diye halkeyledim."

Hadis: İbnu Mes'ud anlatıyor: "Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: "**Allahû Teâla Hazretleri'nin fazlından isteyin. Zira Allah, kendisinden istenmesini**

sever. İbadetin en efdali de (dua edip) kurtuluşu beklemektir." (Tirmizî, Daavât 126. 3566)

Nu'man İbnu Beşîr anlatıyor: "Resûlullah (s.a.v) **"Dua ibadetin kendisidir"** buyurdular ve sonra şu âyeti okudular. **"Ve Rabbimiz "Bana dua edin, size ıca-bet edeyim. Muhakkak ki ibadetimden istikbar edenler aşağılanmış olarak cehenneme dahil olacaklardır, der."** (Mümin 60. Tirmizî, Tefsir, Gâfir, (2973); Ebû Dâvud, Salât 358, (1479)

Cuma sûresi 10. âyet,

"Ve'zkürullahe kesiyren lealleküm tüflihun."

"Allah'ı çok zikredin ki, felaha eresiniz."

Ebû Hüreyre anlatıyor: "Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: **"Kul Rabbine en ziyade secdede iken ya-kın olur, öyle ise duayı çok yapın."** (Müslim, Salât 215, (482); Ebû Dâvud, Salât 152, (875).

Tekvir sûresi 29. âyet,

"Ve ma teşaune illa en yeşaallahü rabbü'l âlemiyn"

"Ve sizler ancak Âlemlerin Rabbi Allah dile-yince dilersiniz"

İnsan sûresi 30. âyet,

"Ve ma teşaune illa en yeşaallahü innallahe kane 'aliymen hakiyma."

"Ve Allah dilemedikçe dileyemezler. Muhakkak Allah alîmdir, hakîmdir."

Hadis: Zeydu'l-Hayr'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir: "Ya Resûlullah, Allah'ın kendisi hakkında hayır dilediği kişideki Allah'ın alameti ile hayır dilemediği kişideki Allah'ın alameti nedir, bana bildir." Şöyle buyurdu: "**Ey Ebu Zeyd nasıl sabahladın?**" Ben de: "Hayrı ve hayır ehlini isteyerek. Eğer hayra kudretim yetebildi ise ona yöneldim. Eğer kaçırdımsa buna üzüldüm, onu arzuldım" dedim. Şöyle buyurdu: "**İşte bu Allah'ın hayır dilediği kişideki Allah'ın alametleridir. Eğer sana Allah bu alametlerin dışındaki şeyleri dileydi sana onları hazırlardı.**" (Razzin)

Kişide müspet ve menfî duygular vardır. O halde kişinin Allah'tan hayır dilemesi, O'na iltica etmesi gerekmektedir. Yani Allah'tan "**hayırlı arzular**" istemesi makbul olur. Esasta her kulda Allah'ın bir programı vardır. Kul, Allah'tan kendi nasibini talep etmelidir.

Tevbe sûresi 104. âyet,

***"Elem ya'lemû ennallahe hüve yakbelüttevbe-
te an ıbadihî ve ye'huzüssadakati ve ennalla-
he hüvettevvabürrahıymü"***

**"Bilmezler mi ki Allah 'Hüve' kullarından
tövbeyi kabul eden ve sadakaları alandır. Ve
ki Allah 'Hüve' 'et Tevvab'dır, 'er Rahîm'dir."**

Hadis: **"Allah kulunun tövbesine, sizden biri-
nizin çölde devesini kaybettiği haldeyken devesi-
ni bulmasından daha çok sevinir."** (Buhari, Müslim).

Furkan sûresi 64. âyet,

***"V'elleziyne yebiytune lirabbihim sücceden
ve kıyama"***

**"Ve Rablerine secde ve kıyam ederek gecele-
yenler,"**

Meryem sûresi 58. âyet,

***"İza tütla aleyhim ayatü'r rahmani harru süc-
ceden ve bükiyya"***

"Kendilerine Rahman'ın âyetleri tilâvet

olunduğunda ağlayarak secdeye kapanırlardı."

Hadis: **"Allah'ın, kendisini yüzünü yere koymuş secde eder halde iken kulunu gördüğü halden Allah'a daha sevimli gelebilecek kulun hiçbir hâli yoktur."** (Taberani el-Evsat)

Saffat sûresi 1. âyet,

"Vessaffati saffa"

"Ve (andolsun) saflar halinde sıralananlara"

Saff sûresi 4. âyet,

"İnnallahe yühıbbülleziyne yükatılûne fiy sebiylihi saffan keennehüm bünyanün mersusün"

"Muhakkak Allah kendi yolunda bitişik binalar gibi saflar halinde mücadele edenleri sever."

Hadis: **Allah üç grup insana güler. İnsanlar namaz için saf bağladıkları zaman, sıra sıra dizildikleri zaman, Allah güler. Arkadaşlarının ötesinde çarpışan mücahid adama Allah güler. Ve**

geceleyin namaza kalkmış olan kula da gülerek bakar. (Ebû Said el-Hudrî'den rivayet)

Ta-ha sûresi 44. âyet,

"Fekula lehu kavlen leyyinen le'allehu yetezekkerü ev yahşâ"

"Ama ona mülâyim (yumuşak) bir söz söyleyin, belki tezekkür eder veya haşyet eder (korkar)"

Hadis: **Tayyib kelâm cihada yakın gelir.** (Buhari)

Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: **"Bir kimse yumuşak davranmaktan mahrum ise hayrın tamamından mahrumdur."** (Cerir: Kütübü Sitte Hadis No: 1997)

Yasin sûresi 65. âyet,

"El yevme nahtimü ala efvâhihim ve tükellimüna eydiyhim ve teşhedü ercülühüm bima kanu yeksibun"

"O gün mühür vururuz dudaklarına ve tekelüm eder elleri ve şehadet eder ayakları kesbetmiş olduklarından ötürü"

Hadis: Enes (r.a) der ki: Hz. Peygamber ile beraber bulunuyorduk. Hz. Peygamber gülümsedi, sonra '**Neden güldüğümü biliyor musunuz?**' dedi. '*Allah ve Resûlü daha iyi bilir?*' dedik. Bunun üzerine Hz. Peygamber şöyle anlattı: "**Kulun Rabbiyle konuşmasına güldüm. Kul der ki: 'Yâ Rab! Sen beni zulümden korumadın mı?' Allah Teâlâ 'Evet! Korudum!' der. Kul; 'Ya Rab! Nefsimin aleyhinde ancak benden olan bir şahidi kabul ederim' der. Bunun üzerine Allah Teâlâ kula, 'Bugün hesap görücü olarak nefsin, şahid olarak Kirâmen Kâtibîn melekleri kâfidir' der".** Hz. Peygamber şöyle devam etti: **Bunun üzerine kulun ağzı mühürlenir. Azalarına konuşun emri verilir. Azalar kulun amellerini teker teker söylemeye başlarlar. Sonra kula konuşma fırsatı verilir. Kul azalarına hitaben der ki: 'Sizlere yazıklar olsun! Ben sizin için mücadele ediyorum'.** (İmam Ahmed, Müslim, Nesâî)

Bakara sûresi 109. âyet,

"Vedde kesiyrün min ehlilkitabi lev yerüdduneküm min ba'di iymāniküm küffaren hase-den min ındi enfüsihim min ba'di ma tebey-yene lehümülhakku fa'fu vasfehu hatta ye'ti-yallahü biemrih innallahe alâ külli şey'in ka-diy"

"Ehl-i kitabın ekserisi, kendilerine hak te-beyyün ettikten sonra nefisleri indinden bir hasetle sizleri imanınızın ardından küffarlı-ğa geri çevirmek isterler. Allah size Hû'nun emrini getirinceye kadar affedin ve vazgeçin. Muhakkak ki Allah her şeye kadîrdir.

Hadis: **"Kıyamet günü olduğu zaman Allahû Teâlâ her Müslüman'ı bir Yahudi'ye ya da bir Hıristiyan'a karşı müdafaa eder ve: *"Bunlar sizin ce-hennemden kurtulmanız için fidyelerinizdir"* diye buyurur.** (Müslim)

Mus'ab İbnu Sa'd: Babama şu âyet hakkında sor-dum: Ey Muhammed! **"Size amelce en çok zararlı olanları haber verelim mi?" de..** (Kehf, 103) ve dedim ki: *"Burada kastedilenler Haruriler midir?"* Bana: **"Hayır, onlar Yahudiler ve Hıristiyanlardır Çünkü Yahudi-ler, Muhammed (s.a.v)'i tekzip ettiler. Hıristiyan-lar ise cenneti tekzip ettiler ve: *"Cennette ne yi-yecek ne de içecek vardır"* dediler."** (Kütübü Sitte Ha-dis No: 699)

Bakara sûresi 115. âyet,

"Ve lillâhilmeşriku velmağribü feeynema tü-vellu fesemme vechullah innallahe vasi'un aliyim"

"Ve Allah'ındır maşrik ve mağrib. Artık her nereye dönsen vechullah oradadır. Muhakkak ki Allah Vasî'dir, Alîm'dir."

Enes (r.a) Resûlullah'ın şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: **"Bazı cemâate ne oluyor ki, namaz içinde gözlerini göğe kaldırıyorlar?" Resûlullah'ın bu husustaki sözü o kadar ağırlaştı ki, sonunda şöyle buyurdu; "Ya böyle yapmaktan vazgeçerler, ya da gözlerinin nuru alınır."** (Buhari)

ALLAH'IN CEMÂLİ

Bismillahirrahmanirrahim

Bütün varlıklar Allah'tan hâsıl olduğuna göre, 'Allah şu şekildedir' diyerek Allah'a sûret atfetmek mümkün değildir. O zaman diğer varlıklar Allah'ın dûnunda olur ki, itiraza sebeptir. Yani Allah'ı herhangi bir mekân ile tespit etmek demek, diğer mekânlar Allah'ın değildir demek olur ki, '**lâ mevcude illa hû**' beyanına itiraz olmuş olur.

Aslında her şekil ve sûret Allah'tan hâsıldır; ama Allah hangi sureti işaret eder ve görünürse o noktaya (**el-İnsan**) dikkatli olmak lazımdır. Hiçbir varlığın Allah'ı tam idrak etmesi mümkün değildir. Bütün varlıklar O'ndan hâsıl olmuştur. Allah hangi noktadan kendisini izhar-ı zahir eylesse (risalet noktası) o noktaya dikkat etmek icap eder. Onun için Allah'ı bir tek şekilde düşünmek ve o şekilde bir vecih atfetmek doğru değildir.

A'raf sûresi 11. âyet,

"Ve lekad haleknaküm sümme savvernaküm sümme kulna lilmelaiketiscüdu liademe feseceidû illa ibliyse lem yekün minessacidiyne"

"Ve andolsun sizleri halkeyledik sonra sizlere sûret verdik sonra meleklere "Âdem'e secde edin," dedik de İblis hariç hemen secde ettiler. O ise asla secde edenlerden olmadı."

Hadis: Resûlullah (s.a.v) Efendimiz şöyle buyurdu:
"Allah Âdem'i kendi sureti üzerine yarattı." (Müslim)

"Beni gören Hakkı gördü"

Hadis: **"Ben, namazgâhımda namazımı kılmış uzanmıştım. Derken ağırlık basıp uyumuşum. Derken Rabbim Tebâreke ve Teâlâ hazretleri bana en güzel bir surette geldi de buyurdu ki..."** (Taberânî'nin Ebu Ümâme 'den; Bezzâr'ın İbn-i Ömer'den rivayeti; Musanna'fında İbnü Ebî Şeybe, Abdurrahmân bin Sâbî'tan rivayeti;)

Hz. Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur: **"Cennetlikler cennete girdiği zaman Allah Taâla 'daha da vermemi istediğiniz bir şey var mı?' diye buyurur. Onlar 'sen yüzümüzü ağartmadın mı? Bizi cennete koyup ateşten kurtarmadın mı? Daha ne isteyelim?' derler. Bunun üzerine Cenâb-ı Hakk perdeyi kaldırır, cennetliklere artık Rablerine bakmaktan daha hoş gelecek hiçbir şey verilmemiştir."** Peygamber (s.a.v) daha sonra sözlerine Yunus suresi 26. âyeti okuyarak devam etmiştir; Yunus su-

resinin 26. âyeti ise şöyle buyurmaktadır, "**İhsan edenler için güzellik ve ziyadesi vardır. Vecihlerini ne katran ne de zillet bürür. Böyleleri cennet ashabıdır. Onlar orada kalıcıdır.**" (Müslim, Tirmizi, Hanbel)

Kasas sûresi 88. âyet,

"Ve lâ ted'u meallahi ilâhen ahare la ilâhe illa hû külli şeyin halikun illa vecheh lehül hukmü ve ileyhi türceun"

"Ve Allah ile birlikte başka bir ilâha dua etme. 'Hüve'den başka ilâh yoktur. Hû'nun vechinden başka her şey helâk olur. Hüküm Hû'nundur ve Hû'ya rücû ettirilirsiniz."

En'âm sûresi 52. âyet,

"Ve lâ tatrüdilleziyne yed'une rabbehüm bilğadaveti vel'aşıyyi yüriydune vechehu ma aleyke min hıسابihim min şey'in ve ma min hısabike aleyhim min şey'in fetatrüdehüm fetekune minazzalimiye"

"Ve Rablerine sabah ve akşam dua edenleri tard eyleme (kovma). Onlar Hû'nun vechini murad etmektedirler. Ne onların hesabından

senin aleyhine bir şey vardır ne de senin hesabından onlar aleyhine fakat onları tard edersen (kovarsan) artık zalimlerden olursun."

Kehf sûresi 28. âyet,

"Vasbir nefseke me'alleziyne yed'une rabbe-hüm bilğadati vel'aşıyyi yüriydune vechehu ve lâ ta'dü aynake anhüm türıydü ziynetelhayatiddünya ve lâ tütı' men ağfelna kalbehu an zikrina vettebe'a hevahü ve kâne emrühu fürütan"

"Sabah ve akşam Hû vechini murad ederek Rablerine dua edenlerle beraber nefsinı sabreyle. Ve iki gözünü dünya hayatının ziynetini murad ederek onlardan geriye döndürme ve kalbini zikrimizden gaflete düşürdüğümüz ve havasına uyan ve içi ifrat olan kimseye itaat etme."

Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: **"Cennet ehlinin mertebeye en düşük olanı o kimsedir ki: "Bahçelerine, zevcelerine, nimetlerine, hizmetçilerine, koltuklarına bakar. Bunlar bin yıllık yürüme mesafesini doldururlar. Cennetliklerin Allah nezdinde en kıymetli olanları ise, vech-i ilâhîye sabah**

ve akşam nazar ederler." Resûlullah (s.a.v) sonra şu âyeti okudu: "**Yüzler o gün güzelleştirilmiştir. Rablerine nazar ederler."** (İbnu Ömer: (Kıyamet 22-23). Kütübü Sitte Hadis No: 5137)

"Muhakkak ki siz şu ayı görüşünüz gibi, Rabbinizi de göreceksiniz. Onu görmekte haksızlığa uğramayacak, izdihama düşmeyeceksiniz."
(Buhari, Müslim, Ebu Davud, Tirmizi)

H Z . M U H A M M E D

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

"Hz.Muhammed İsmindeki Hususiyet-i İlâhîye

Sevgili Efendimiz bir hadisinde, "*Evvelü mâ halakallahu nurî evvelü ma halakallahu kâlemu, evvelü mâ halakallahu'l akl / Allah'ın ilk yarattığı şey benim nurumdur, Allah'ın ilk yarattığı şey kâlem-dir, Allah'ın ilk yarattığı şey akıldır*" buyurmaktadır. (İ. Ahmed V/ 317; Keşfül Ahfa 1/311 (823,824,827))

Bu hadis-i şerifin izahatı şöyle olsa gerektir: Hüve kendi varlığından Deryayı Nuru Muhammed'i teşkilatlandırmıştır. Deryayı Nuru Muhammed; "*Lâ ilâhe illallah*" buyurduğunda Allah; "*Muhammedun Resûlullah*" buyurdu. Hüve'nin "*Allah*" ismini ve Allah'ın "*Muhammed*" ismini zikretmesi bu âlemler teşkilatının Allah ve Muhammed ismi ile ayan olduğunu göstermektedir. Bu tatbikat *Hüve*'nin kendisinin *Allah* ve *Muhammed* isimleriyle zikredilmesini arzu buyurmasını işaret etmektedir. Nitekim âlemlerde geçerli olan tasdik, "*Lâ ilâhe illallah Muhammedun Resûlullah*"tır. Bugün kelime-i tevhidi "*Muhammedun Resûlullah*" ibaresini zikretmeden söyleyenler de vardır. Bunun makbul olmadığı âyet ve hadislerden anlaşılmaktadır.

Sevgili Efendimiz bütün insanlara ve varlıklara örnek olarak zuhur etmiştir. Onun için insan olarak en güzel şekli Hz. Peygamberimizde görmek mümkündür, çünkü bütün varlıklar O'na nazire olarak yaratılmıştır.

Hz. Muhammed (s.a.v)'in varlığını düşündüğümüz zaman asıl olan O'nun varlığıdır; yaratılan her şey ise surettir ki, bu **Deryayı Nuru Muhammed** sırrıdır.

Hz. Muhammed (s.a.v) bütün yaratılmışların asliyet-i ilâhîyesi olduğu için her varlık O'nun nurundandır ve O'ndan bir güzellik olmuştur.

"Hüve'nin Açıldığı Gönül Noktası Olarak Hz. Muhammed (s.a.v)

Hz Muhammed (s.a.v) âlemler olarak düşünüldüğünde sonsuzluk kazanır. Zaten Hz.Muhammed(s.a.v) Kur'an'da **HÜVE** olarak zikredilir. Hüve hususi olarak **MUHAMMED** ismi ile görünür. Âlemleri yaratan Allah başka bir tertibi ile nice âlemler yaratır, Muhammed (s.a.v) ismi ise her an tatbikattadır.

Bu tertibinde Allah'ımız, Deryayı Nuru Muhammed ismi ile tatbikat yapmaktadır. '**O benim habibimdir**' buyurmuştur. Bu, Allah'ın insanların Hüve'yi bir nebze idrak edebilmeleri için tatbik ettiği hususiyettir. Nice nice âlemler de yaratılsa Muhammed (s.a.v) ismi o âlemlerde de tatbikatta devamdadır.

Sevgili Peygamberimiz için 'o bir peygamberdi geldi ve gitti' diye düşünenlerin idraki bu kadar olsa gerekir. Hâlbuki Sevgili Peygamberimizin bizlere bildirdiği Kur'an ve hadislerin yolundan yürümek icap eder. Allah'ımızın lütfettiği Kur'an'ı Peygamberimizin bildirdiği ve açıkladığı şekilde tatbik etmek gerekir.

Hz. Muhammed (s.a.v) Allah'ın bir ismi ve görünme noktasıdır. Bu söz Hz. Muhammed (s.a.v) için uluhiyetten hissesi vardır şeklinde anlaşılmamalıdır. O takdirde Hristiyanların Hz. İsa için söyledikleri gibi olur. Hakikat şudur ki Allah, Muhammed (s.a.v) ismi ile görünmüştür. Bunda tevhidi bozan bir şey yoktur. Bilakis tam tevhiddir, ikilik yok vahdet vardır.

Hiç kimse kendisinden Allah'ın görünmediğini söyleyemez. Bu da bir makam meselesidir, ulûhiyet meselesi değildir. Allah bu makamı verirse söylenebilir.

Misal vermek gerekirse, Hz. Muhammed (s.a.v) Allah'ın kulu ve peygamberidir. Doğrudur ama mübarek eli ile işaret buyurduğu zaman ayı ikiye bölmüştür. Fetih sûresinde "**Yedullahi fevka eydiyhim / Allah'ın eli onların elleri üzerindedir**" buyrulduğu zaman Ashab-ı kiramın ellerinin üzerinde Hz. Muhammed (s.a.v)'in eli vardı ve Yüce Allah O'nun elini kendi eli olarak vasıflandırmıştır. Bu da gösteriyor ki, bütün isimlerdeki tatbikat Allah'ın kendisine aittir.

Enfal suresi 17. âyetinde;

"Felem taktülühüm ve lakinnallahe katelehüm ve ma remeyte iz remeyte ve lakinnallahe ramâ ve liyübliye'l mü'miniyne minhü belâen hasena innallahe semiy'un aliyem."

"Onları sizler öldürmediniz ve lâkin Allah onları katleyledi ve attığında sen atmadın ve lâkin, müminleri 'Hû'dan güzel bir sınavı ile sınasın diye, Allah attı. Muhakkak ki Allah işiticidir, bilicidir." buyurarak Peygamberimizden ve müminlerden kendisinin görüldüğünü beyan etmektedir.

Her varlıktan görünen Allah'tır; ancak Allah'ın Hz. Muhammed (s.a.v) den görünmesinde hususi bir mânâ olduğu da muhakkaktır. Hz. Muhammed (s.a.v) Allah'ımızın risalet ve nübüvvet isimlerinin tecelli ettiği hususi bir noktadır.

Sevgili Peygamberimiz; **"Men reanî fekad real Hakka / Beni gören muhakkak ki El-Hakkı görmüştür"** buyurarak kendi hakikatini açmıştır.

Elbette Hz. Muhammed (s.a.v) ismi ile Rabbimizin görünmesindeki hususiyet şudur ki; O daima meriyette ve fiiliyattadır. Biz, Hz. Muhammed (s.a.v)e her an dua ediyoruz ve şükrediyoruz. Allah ondan gani gani razı ol-

sun diye dua ediyoruz, çünkü onun bildirdiği şariat üzere yürüyoruz ve ona sonsuz teşekkür ediyoruz.

Hz.Muhammed (s.a.v) ismi Allah'ın bir ismidir. Allah'ımızın Hz. Muhammed (s.a.v) ile lütfetmiş olduğu program manevî gönüllerdeki tecellilerden anlaşılmaktadır. Her an O'nunla beraber yürüyoruz.

Necm sûresi 3-4. âyetlerinde,

"Ve ma yentıku ani'l heva in hüve illa vahyün yuha"

"Ve nutketmez havadan. Hüve illâ vahyolunan bir vahiydir"

Hz. Peygamber (s.a.v)e ashabı ile şakalaşması, onlarla latifede bulunması meyanında, kendisinden sadır olan sözlerin durumunu soran sahabelere, **"Ben ancak hakkı söylerim"** buyurmuşlardır. (İbn Hanbel, Müsned, II, 340; Mübârekfûrî, Tıhfetü'l-Ahvezi, VI, 126-27; İbn Kesir, Tefsir, VII, 418.)

Hz. Muhammed (s.a.v) ile ilgili âyetlerden bir kısmı şunlardır:

A'raf sûresi 158. âyet,

"Kul ya eyyühennasü inniy resulullahi iley-

***küm cemiy'anilleziy lehu mülküssemavati
vel'ardı lailâhe illâ hüve yuhyiy ve yümiytü
feaminu billâhi ve resulihinnebiyyilümmiyy-
illeziy yü'minü billâhi ve kelimatihî vette-
bi'uhü le'alleküm tehtedune."***

**"De ki; Ey nâs, muhakkak ki ben sizlerin he-
pinize, semavatın ve arzın mülkü Hû'ya ait
olan Allah Resûlüyüm. Hayat veren ve öldü-
ren 'Hüve'den başka bir ilâh yoktur. Artık
Allah'a ve kendisi de Allah'a ve Hû'nun
kelimelerine iman eden Ümmî Nebî Resûlü-
ne iman edin. Ve Hû'ya ittiba edin ki hida-
yete erebilesiniz."**

Fetih sûresi 10. âyet,

***"İnnelleziyne yûbayiuneke innema yûbayi-
unallah yedullahî fevka eydihim fe men ne-
kese feinnema yenküsü ala nefsih ve men ev-
fa bima ahede aleyhullahe feseyütiyhi ecren
azimâ"***

**"Sana biat edenler Allah'a biat etmişlerdir.
Allah'ın eli onların ellerinin üzerinde-
dir. Artık kim cayarsa kendi aleyhine cay-
mıştır ve kim Allah'a karşı ahdettiğine vefa
gösterirse Ona azim bir ecir verilecektir."**

Hadis: Resûlullah (s.a.v)'ın yanında bir adam bir hitabede bulundu ve dedi ki: "*Kim Allah ve Resulü'ne itaat ederse doğru yolu bulmuştur, kim de o ikisine isyan ederse doğru yoldan sapmıştır.*" Resûlullah (s.a.v): "**Sen ne kötü hatipsin. Şöyle söyle: "...Kim Allah ve Resûlüne isyan ederse..."** buyurdular. (İbnu Hatim Kütübü Sitte Hadis No : 5930)

Al-i İmrân sûresi 31. âyet,

"Kul in küntüm tuhibbunallahe fettebi'uniy yuhbibkümullahü ve yağfir leküm zunubeküm vallahü ğafurün rahiymün"

"De ki; Eğer Allah'ı seviyor iseniz, bana tabi olun ki Allah da sizleri sevsin ve günahlarınıza mağfiret eylesin. Ve (andolsun) Allah Gafur'dur, Rahim'dir."

Nur sûresi 35. âyet,

"Allahü nurü's semavati ve'l ard"

"Allah semavatın ve arzın nurudur"

İsra sûresi 44. âyet

"Tüsebbihu lehu's semavatü's seb'u ve'l ardu ve men fiyhinn ve in min şey'in illa yüsebbi-

hu bihamdihi ve lâkin lâ tefkahune tedbiyhahüm innehu kâne haliymen gafuren"

"Yedi semavat ve arz ve bunlar içindeki herkes 'Hû'ya tesbih ederler. Ve illâ hamd ile tesbih etmeyen hiç bir şey yoktur. Ve lâkin onların tesbihlerini anlamazsınız. Muhakkak ki Hû Halim'dir, Gafur'dur."

Hadis: **"Ey her şeyin Yaratıcısı! Senin kırgınlığından Senin rızana, cezalandırmandan afiyetine ve Senden Sana sığınıyorum. Ben Seni sena edemem. Sen kendini nefsinde sena ettiğin gibisin."** (İbn-i Mâce)

Ahzâb sûresi 40. âyet,

"Ma kâne muhammedün eba ehadim mi'r ricaliküm ve lakin resulu'llahi ve hateme'n nebiyyin ve kâna'llahe biküllî şey'in alîma"

"Muhammed sizin adamlarınızdan hiç birinin babası değildir ve lâkin Resûlullah ve Hatemen Nebiyyîn'dir. Ve Allah herşeyi alîmdir."

Hadis: **"Ben, peygamberlerin yaratılış olarak ilki, gönderiliş olarak sonuncusuyum. Âdem su**

ile çamur arasında iken ben peygamberdim." (Tirmizî, Menâkıb; Müsned,; Hâkim, el-Müstedrek)

Ahzâb sûresi 56. âyet,

"İnnallahe ve melaiketehu yusallune ale'n nebiyy ya eyyühelleziyne amenu sallu aleyhi ve sellimu tesliyma"

"Muhakkak ki Allah ve melekleri Nebi'ye salâvat ederler. Ey iman edenler Hû'ya salâvat getirin ve teslim olarak selâmete erin."

Hadis. **"Kıyamet günü bana insanların en yakını Bana en çok salavat okuyandır."** (İbn Mesud; Kü-tübü Sitte Hadis No: 1898)

Hadis-i kudsî: **"Levlâke levlâke lema halaktul eflake / Sen olmasaydın Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım"** (Keşf-ül Hafâ-Aclunî)

Saff sûresi 6. âyet,

"Ve iz kale 'ıysebnü meryeme ya beniy israiyle inniy resulullahi ileyküm musaddikan lima beyne yedeyye mine't tevrati ve mübeşşiren biresulin ye'tiy min ba'diy ismühü ahmed flemma caehüm bi'l beyyinati kalu haza sıhrün mübiyn"

"Ve hani Meryem oğlu İsa "Ey İsrail oğulları, demişti, ben size benden önce tevrattan geleni tasdik eden ve benden sonra gelen, Hû'nun ismi Ahmed olan resûlü tebşir eden resûlullahım." Artık kendilerine beyyineler ile gelince "Bu, dediler, apaçık bir sihirdir."

Enbiya sûresi 107. âyet,

"Ve ma erselnake illa rahmeten li'l alemiyne"

"Ve seni illâ âlemlere rahmet olarak irsal eyledik"

Hadis: **"Rabbimin katında benim on ismim var: Ben Muhammed'im; Ahmed'im; Mâhî'yim, yani Allah benim vasıtamla inkârcılığı mahvedecektir; ben Hâşir'im, yani Allah kullarını benim izimde toplayacaktır; ben rahmet Peygamberiyim, tövbe Peygamberiyim, kahramanlık Peygamberiyim. Ben Mukaffî'yim, yani bütün insanları Allah yoluna yöneltirim. Nihayet ben (insanlığı) kemale erdirenim"** (Müslim, "Fezâil", 126)

Nûr sûresi 35. âyet,

"Allahü nurü's semavati ve'l ard meselü nurihi kemişkatun fiyha mısbaḥ el mısbaḥu fiy"

***zücaceh ez zücacetü keenneha kevkübün
dürriyyün yukadü min şeceretin mübareketin
zeytunetin la şarkıyyetin ve la ğarbiyyetin
yekadü zeytüha yudıy'ü ve lev lem temseshü
nar nurün ala nur yehdiyllahü linurihi men
yeşa' ve yadribullahü'l emsale li'n nas valla-
hü biküllü şey'in aliym"***

**"Semavatın ve arz'ın nuru Allah'tır. Hû'nun
nurunun meseli içinde misbah bulunan bir
mişkat gibidir. Misbah bir sırça içindedir.
Sırça sanki inciden bir yıldız gibidir. Ne
şarkta ne de garbda olan mübarek bir zeytin
ağacından yakılmıştır. Yağı sanki kendisine
nar dokunmadan bile ziya verir. Nur üstüne
nurdur. Allah Hû'nun nuru için dilediğine
hidayet eder. Ve Allah nas için meselleri
darbeyler. Ve Allah herşeyi alîmdir."**

Hadis: **"Allah varlıkları karanlık içinde yarat-
tı ve onlar üzerine ilâhî nurunu yaydı da onlar za-
hir oldular."** (Tirmizi iman, Müsned)

Nisa sûresi 69. âyet,

***"Ve men yutı'llâhe verresule feülaike ma'al-
leziyne en'amallahü aleyhim minennebiyyiy-
ne vessıddıykıyne veşşühedai vessalihıyne ve
hasüne ülaike refiyan"***

"Ve kim Allah'a ve Resûle itaat ederse artık böyleleri nebîlerden ve siddıklardan ve şühedadan ve salihlerden Allah'ın nimet verdikleri ile beraberdir. Ve böyleleri refîk bakımından ne güzeldirler..."

Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: **"Kim bana itaat etmişse mutlaka Allah'a itaat etmiştir. Kim de bana isyan etmiş ise, mutlaka Allah'a isyan etmiştir."**

E H L - İ B E Y T

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Hz. Peygamber (s.a.v): "**Size, uyduğunuz takdirde benden sonra asla sapıtmayacağınız iki şey bırakıyorum. Bunlardan biri diğerinden daha büyüktür. Bu, Allah'ın Kitabı'dır. Semadan arza uzatılmış bir ip durumundadır. (Diğeri de) kendi neslim, Ehl-i Beytim'dir. Bu iki şey, cennette Kevser Havuzu'nun başında bana gelip birbirlerinden ayrılmayacaklardır. Öyleyse bunlar hakkında, arımdan bana nasıl bir halef olacağınızı siz düşünün.**(Kütübü Sitte Yezid İbnu Erkam; Hadis No: 54.)

Peygamberimizin ümmetine bıraktığı iki emanet, Kur'an-ı Kerîm ve Ehl-i Beyt'idir. Ehl-i Beyt maneviyatın tamamını kapsar. **Hz. Fatime** nefsi, **Hz. İmam-ı Ali** velâyeti, **Hz. Hasan** ve **Hz. Hüseyin** imameti temsil eder. Diğer imamlar da insanlar için bir ölçü ve örnektir. Hz. Hasan İslâm'ın bir bütün olduğunu vurgulamıştır. Ehl-i Beyt, İslâm'ın, 'iki fırka olmayın tevhidden ayrılmanın,' sözünün yani bir bütün olmanın ifadesidir. Hz. Hasan Efendimizin fedakârlığı, feragati Peygamber Efendimizden sonra ayrılmaya kalkan fırkalar için bir düsturdur.

Hz. İmam-ı Ali ile velâyetin bir mesajı da: Manevi-

yatın saltanata, yani dünyaya tercih edilmemesidir. Böylelikle İslâm'ın ancak bu fedakârlıkla muhafaza edilebileceğini göstermiştir.

Saltanat dünyayı temsil eder, maneviyat ise ahireti temsil eder. Hz. Hüseyin Efendimizdeki tecelli, ahiretin dünyaya tercih edilmesi gerektiğini gösterir.

Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin, Allah rızası için velâyeti ve ilâhî emaneti saltanata ve zulme karşı çıkarak canları pahasına müdafaa etmişlerdir.

Allah'ın velâyet hususiyeti olarak arzu ettiği tatbikatın en güzel örneği Ehl-i Beyt'tir. Peygamber Efendimiz Ehl-i Beyt'i hususi olarak yetiştirmiştir. Peygamber Efendimizi, sadece bir aile reisi olarak düşünmemek gerekir. Ehl-i Beyt, herhangi bir kimsenin ailesi gibi değildir. Allah'ın manevî olarak insanlarda tatbik edeceği arzularının din olarak, kemalat olarak, Ehl-i Beyt'te belirdiği hakikattir. Onlar İslâm için halka en güzel örnek olmuşlardır. Hz. İmam-ı Ali ve ondan sonra zuhur eden imamlar maneviyatı izah etmişlerdir. Dünyevî saltanatı tercih edenler maneviyatı da kontrol altına almaya çalışmışlardır. Ehl-i Beyt buna karşı çıkmış ve mücadele etmiştir. Bu gün de dünyada bu fikriyatın gayretleri vardır. Dini ortadan kaldırıp devletler olarak biz idare edelim anlayışı vardır.

Hız. İmam-ı Ali'nin bir hususiyeti de, Peygamberimiz ile bildirilen velâyet hususiyetinin mümessil noktası olmasıdır. Dinde nasıl güzel bir noktaya gelineceğinin ifadesidir. Onu sadece bir kahraman olarak değerlendirmek eksiklik olur. Ondaki hasletler her Müslüman için, topluma müzahir olması bakımından nasıl hareket edilmesi gerektiğini gösterir. Hız. İmam-ı Ali'nin temsil ettiğı velâyet noktasını idrak ederek yürümek, Ehl-i Beyt'e yakın olmak demektir.

Hız. İmam-ı Ali Efendimizin bir muharebede kendisine tüküren düşmana kılıç çekmediğı ve; **'Allah için cihad ediyordum ama şimdi öfkelen dim nefsim için ise kılıç vurmam'** dediğı meşhurdur.

Hız. Ali'nin vali tayininde de çok dikkatli olduğı, hatır gönül ile değil de, Allah'ın nizamını tatbik ettiğı bilinmektedir.

Müslümanlar Hız. Ömer'den sonra Halife seçiminde Hız. Ali'den kendilerinden önce gelen halifelere uyması için taahhüt istediler. Hız. İmam-ı Ali; **"Ben onların yaptığına göre hareket etmem, Allah'tan aldığım ilhamı göre hareket ederim"** buyurarak velâyetin Allah'taki mahfiyetini ve tatbikatını göstermiştir.

Hız. Ali'deki bu hâl Peygamberimizdeki yetişmesinin çok özel bir hususiyetidir. O halde velâyet, dervişin mutlaka bir Mürşid'de yetişmesi hususiyetini meydana çı-

karmıştır. Ehl-i Beyt'in, İslâm içinde fevkalade, ekmel mükemmel örnekler olduğu görülmektedir.

Fitne devrinin sebebi, bir lider altında toplanamayıp, herkesin kendi anlayış ve yorumuna uymasından kaynaklanmaktadır. Bunun böyle olması Allah'ın bir takdiridir. Allah'ımız rahmeti icabı on iki imamı insanları tevhide davet için göndermiştir. Onların yolunu müminlere örnek olarak göstermiş ve "**Ehl-i Beyt'in yolundan gidin.**" buyurmuştur.

Kur'an-ı Kerîm'de zikredilen ve Sevgili Peygamberimizin ısrarla işaret etmiş olduğu Ehl-i Beyt Allah'ımızın hususiyede yaratmış olduğu gönülleri anlatmaktadır.

Ehl-i Beyt, Hz. Muhammed (s.a.v)'in ailesi olarak kabul edilir. Yani Efendimizin damadı **Hz.Ali**, kızı **Hz.Fâtîme** ve torunları **Hz.Hasan** ve **Hz.Hüseyin**... Ancak Efendimizin diğer hanımları Ehl-i Beyt'e dahil olmadıkları halde, kendi kabilesinden bile olmayan Hz.Selman Farisi Ehl-i Beyt'tendir. Nitekim Efendimiz bir hadislerinde, "**Selman bizdendir, Ehl-i Beyt'tendir**" (*İbn-i Hişâm, III, 241; Vâkıdî, II, 446-447; İbn-i Sa'd, IV, 83; Ahmed, II, 446-447; Heysemî, VI, 130*) buyurmuşlardır. Şu halde Ehl-i Beyt'ten olmak için Sevgili Efendimiz ile sadece cismani bir bağlantı olması değil; Allah'ımızın böyle bir arzusunun olması icap etmektedir. Nitekim Sevgili Efendimizin, "**Ben sizden sonra geleceklere müstakım...**" hadisi bu noktayı da işaret etmektedir.

Her şeyh kendi silsilesini cismani olarak Hz. Peygambere bağlama gayreti içindedir ve bunu maddi bir sülale olarak zikreder. Böyle bir bağlantı olabilir ama bu kişisel ve özel bir hâldir. Sadece cismanî akrabalık geçerli olsaydı Hz. Muhammed (s.a.v) e itiraz eden akrabaları için ne denebilirdi?

Mehmed Ali Bey Hazretleri, '**Ben sırda seyyidim**' buyurmuştur. "**Velâyet**" Peygamberimizin en şerefli soyu değil midir? Allah'ın onlarda, ilham ve beyan indirdiği en şerefli soy velayettir.

Hz. Süreyya'ya şerif sülalesinden ziyaretçiler gelir. Sohbet ederler. Hz Süreyya onları dinler ve "**Biraz da kitab-ı vücuttan konuşsanız**" buyurur. Onlar "**kitab-ı vücûd nedir efendim**" diye sorarlar?

Ehl-i Beyt tatbikatı Allah'ımızın yalnızca kendisi için yaratmış olduğu gönüllerdeki arzularını ifade etmektedir. Allah'ımız Ehl-i Beyt'i hususi bir vecheden kabul etmektedir.

Ehl-i Beyt tatbikatında olan gönüller çok hususiye-de olduklarından sırda yürümüşlerdir. Zaten nâs içerisinde onları şahsen tanısa bile onlardaki sır tatbikatına tam olarak vakıf olamayanlar vardır. Nitekim Müslümanlar'ın bir kısmı ve hatta ileri noktalardaki sahabeden bazıları dahi İmam-ı Ali'ye itiraz etmişlerdir. Ehl-i Beyt'e dâhil olan gönülleri anlamak pek müşkül olsa gerektir.

Herkes Hz. Muhammed (s.a.v) ile akrabalık kurmaya çalışıyor; ancak maneviyatta, imanda, ikrarda, idrakte ve ilimde O'na yakın olmaya çalışılmalıdır.

Ehl-i Beyt manevîyatta nasıl yürünmesi gerektiğinin örneğidir. Ehl-i Beyt'in Allah'ın nizamında ne kadar fedakârlıkla yürüdüklerini görmek gerekir.

İnsan sûresi 8. âyetinde,

"Ve yutımune't taame ala hubbihi miskiyenen ve yetiymen ve esiyra"

"Ve yoksula, yetime ve esire Hû'nun sevgisi üzere yemek yedirirler." buyrulmaktadır.

Ahzâb sûresi 33. âyetinde,

"...İnnema yüridu'llahü liyüzhibe ankümü'r ricse ehle'l beyti ve yütahhiraküm tathira"

"...Ey Ehl-i Beyt Allah sizden ricsi (günah ve kiri) giderip tertemiz yapmak murad ediyor."

Hz. Enes radiyallahu anh anlatıyor: **"Şu âyet indiği zaman: "...Ey Ehl-i Beyt Allah sizden ricsi (günah ve kiri) giderip tertemiz yapmak murad ediyor." (Ahzab 33), "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm**

sabah namazına giderken, altı aya yakın bir müddette, Hz. Fâtîme radiyallahu anha'nın kapısına uğrayıp: "**Na-maz (a kalkın) ey Ehl-i Beyt "Allah günahlarınızı giderip sizi tertemiz yapmak istiyor!"** buyururdu." (Tirmizi, Tefsir).

Al-i İmrân sûresi 61. âyet,

"Femenhacceke fiyhi min ba'di ma caeke minel'ılmi fekul te'alev ned'u ebnaena ve ebnaeküm ve nisaena ve nisaeküm ve enfüsena ve enfüseküüm sümme nebtetil fenec'al la'netal-lahi alelkazibiyne"

"Sana ilimden gelmiş olanın ardından kim seninle tartışırsa artık "Gelin, de oğullarımızı ve oğullarınızı ve hanımlarımızı ve hanımlarınızı ve nefislerimizi ve nefislerinizi davet edelim de sonra lanetleşelim ve yalancılar üzerine Allah'ın lanetini kılalım."

Mübahele âyetinde geçen, "**evlatlarımızı**" kelimesinden maksadın Hz. Hasan'la Hz. Hüseyin olduğu, "**kadınlarımız**"dan Hz. Fâtîme ve "**nefislerimiz**"den maksadın da Hz. Ali olduğu konusunda müfessirler ittifak etmişlerdir."

Ahmed b. Hanbel kendi "**Müsned**"inde Ümmü Se-

leme'den nakletmektedir ki, Peygamber (s.a.v) Fâtîme'ye (a.s.) **"Eşin Ali ile çocukların Hasan ve Hüseyin'i yanıma getir."** diye buyurdu. Hz. Fâtîme de onları alıp Peygamber'in huzuruna getirdi. Sonra da hepsinin üzerine Fedeki cübbesini örttü. Daha sonra Peygamber mübarek ellerini onların üzerine koyarak şöyle buyurdu: **"Allah'ım, bunlar Muhammed (s.a.v)'in Ehl-i Beyt'idir. Rahmet ve bereketin Muhammed (s.a.v)'e ve Ehl-i Beyt'ine olsun. Şüphesiz ki Sen Hamid ve Mecid'sin."**

Ümmü Seleme diyor ki: *"Ben cübbeyi elimle kenara iterek altına girmek istedim. Ama Peygamber elimi iterek **"Sen hayır üzeresin"** diye buyurdu.*

Hadis: **"Ey insanlar! Ben de bir beşerim. Yakında Allah'ın elçisi (Azrail) bana da gelecek ve ben ona icabet edeceğim. Ben, sizlere iki değerli şey bırakıyorum. Onların birincisi, Allah'ın Kitabı'dır. Onda hidayet ve nur vardır. O hâlde Allah'ın Kitabı'na sarılın."** Peygamber, daha sonra insanları Kur'ân'a teşvik etti ve şöyle buyurdu: **"İkincisi ise Ehl-i Beyt'imdir. Ehl-i Beyt'im hakkında sizlere Allah'ı hatırlatıyorum. Ehl-i Beyt'im hakkında sizlere Allah'ı hatırlatıyorum. Ehl-i Beyt'im hakkında sizlere Allah'ı hatırlatıyorum."** (Sahih-i Müslim, c.7, Bab-u Fezail-i Ali b. Ebî Talib, s.122 - 123, Mısır basımı.)

Hadis: "**Nimetleriyle sizi beslediği için Allah'ı sevin. Beni de Allah sevgisi için sevin. Ehl-i Beyt'imi de benim sevgim için sevin.**" (Tirmizi, Menakıb).

VAHİY İLHAM BEYAN MUHADDESUN

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Allah peygamberlerini âyet ve hadisler ile yetiştirir. Kur'an'da arıya da vahyedildiği buyrulmaktadır. Allah'ın programı içinde tüm varlıklarda olan tatbikatın her an vahiy ile tespit edildiği muhakkaktır. Tabiidir ki bu vahiy konusu her varlığın makamına göredir. Hz. Süreyya şöyle buyurmuşlardır: **"Zât-ı Hak sıfat-ı zâtiyet-i Cenâb-ı Muhammediyye ile her an için tenezzülen meşhudiyeti dilek buyurmuş olup..."**

Peygamberimiz, **"Muhaddesun"** beyanı ile evliyanın ilham ve beyan alacağını işaret buyurmuşlardır. Ancak Peygamberimizin hadisleri kanun ve hüküm niteliğindedir. Muhaddesun sınıfına dâhil olan evliyanın aldığı ilham ve beyanlar Kur'an âyetlerini ve hadis-i şerifleri Allah'ın o zamandaki arzusunun paralelinde açar ve yorumlar. Onlardaki ilham da hükümdür ama Allah'ın o günkü arzusuna göre Allah'ın hükmünü açar ve izah eder.

Bu hadisi İbnu Mace, **"Ey iman edenler, siz kendi nefislerinizden sorumlusunuz"** meâlindeki ayet-i kerime ile ilgili babda rivayet ediyor:

Ebu Saîd el-Hudrî'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah Aleyhisselâm'ı şöyle söylerken işittim demiştir: **"Allahû Teala kıyamet gününde, kulu sorguya çekerek, "kötülüğü gördüğünde ona karşı çıkmaya engel teşkil edecek ne oldu?" diye buyurur. Allahû Teala, kula delilini ilham edince de kul: 'Ey Rab-bim seni arzuladım ve insanlardan uzaklaştım, ya-ni insanlardan korktum' der.**

Allah her varlığa vahyeder. Ancak her varlık kendi makamından vahiy alır. Peygamber, Peygamber makamından vahiy alır; arı da arı makamından vahiy alır. Kur'an-ı Kerîm'de **"Ve Rabbin balarısına dağlardan ve ağaçlardan ve arş ettiklerinden (çattıklarından) evler edin, diye vahyetti."** (Nahl 68) buyrulmaktadır.

Bütün varlıklarda Allah'ın vahyi devam edecektir. Ancak vahyin hakikati Hz. Muhammed (s.a.v) ile bilinmiş ve bildirilmiştir.

Vahiy, Allah'ın o varlıktaki tecellisidir. Kulaktan işitilen ses, hayır da olabilir mekir de, ama vahyin aslı, Allah'ın insan kalbine indirdiği beyandır.

Vahiy olayı eksik telakki edilmektedir. İnsanlar sadece peygamberlerin vahiy aldığını düşünmektedirler. Allah arzusu dışında bir sinek bile kanadını oynatamadığına göre bütün insanların Allah'ın vahyinin kontrolünde olduğu aşikârdır.

Vahiy, Allah'ın arzusunun ve nizamının tatbikatında olarak bütün insanlarda zuhur etmektedir. Vahiy almadığını söyleyenler de, o sözleri vahiy ile söylemektedirler. Ancak onların makamı menfi olduğu için vahiy menfi ilham noktasından almaktadırlar. Zaten her şey adeta otomatikçe bağlanmıştır ve vahiy herkesin makamına göre zuhur eder. Yani Allah onlara zorla yaptırıyor değildir. Bu konuda şöyle bir örnek verilebilir: Allah gökten su indiriyor, diken de gül de aynı yağmur ile sulanıyor. Ama o suyu diken dikenliği için, gül de gül kokusu için kullanıyor. Allah'ın bütün varlıklara lütfettiği enerji o varlıklardaki sıfat ve makam ne ise ona göre tecelli eder. Her varlık mazhariyetine göre cevap verir.

Ulema-i rüsûm, vahyi Cebrail getirdi diye düşünmektedir. Hâlbuki vahyi, Allah indirir Cebrail vahyi tebliğ eder. Esasta Peygamber Efendimiz vahyi kendi kalbinde almış, sonra Cebrail vahyi tekrar etmiştir.

Velâyette Rabbim bir ilham indirir, ilhamı hemen yazmak gerekir. Sonra Rabbim aynı konuda yeni bir ilham indirir, ancak başka kelimelerle indirir, bunlar Allah'ın namütenahiliğini gösterir.

Ulema-i rüsûm ilhamı kabul etmemektedir, yani velâyetin sözlerini kabul etmemektedir. Peygamberimiz için geldi ve gitti, vahiy de bitmiştir demektedirler. O halde Ulema-i rüsûmun din anlayışı nedir? Hadis naklinde

ravi zincirine inandıklarına göre, onlar da gelmiş geçmiş insanlardır.

A'raf sûresi 62-63. âyetlerinde,

"Übelliğüküm risalâti rabbiy ve ensahu leküm ve a'lemü minallahi ma lâ ta'lemune eve acibtüm en caeküm zikrün min rabbiküm alâ recülin minküm liyünzireküm ve litetteku ve le'alleküm türhamune"

"Size Rabbimin risâletlerini tebliğ etmekteyim ve size nasihat ederim. Ve Allah'tan sizin bilmediğiniz şeyleri talim etmişimdir. Acaip mi geldi sizlere, Rabbinizden bir zikrin, sizleri uyarmak ve takvâ ettirmek için aranızdan bir er kişi üzerinde sizlere gelmesi? Ve umulur ki rahmet olunursunuz."

Maide sûresi 111. âyet,

"Ve iz evhaytü ilelhavariyyiye en aminu biy ve biresuliy kalû amenna veşhed biennena müslimune"

"Ve hani havarilere "Bana ve resûlüme iman edin," diye vahyetmiştim. "İman ettik, demişlerdi ve şahit ol ki bizler Müslümanlarız."

Meryem sûresi 11. âyet,

**"Feharece ala kavmihi mine'l mihrab fe'evha
ileyhim en sebbihu bükreten ve aşıyya"**

**"Artık mihrabdan kavmine çıktı da onlara
sabah ve akşam tesbih etmelerini vahyetti."**

Nahl sûresi 43. âyet,

**"Ve ma erselna min kablike illâ ricalen nuhiy
ileyhim feselu ehle'z zikre in küntüm lâ ta'le-
mune"**

**"Ve senden önce kendilerine vahyettiğimiz
ricali gönderdik. Eğer bilmiyorsanız zikir
ehline sorun"**

Hasan, Hz. Peygamber'den şöyle rivayet eder:
**"İlim iki kısımdır: Bir bân ilim vardır ki kalpte
saklıdır. İşte en fazla fayda veren ilim odur."**

* * *

Nahl sûresi 2. âyet,

**"Yünezzilü'l melâikete bi'r ruhi min emrihi
alâ men yeşau min ıba'dihi en enzirû ennehu
lâ ilâhe illâ ene fettekun"**

"Melâikeyi Hû'nun emrinden 'Ruh' ile 'Kesinlikle benden başka ilâh yoktur artık bana takva edin" diye Hû'nun kullarından dilediğine inzal eyler."

Hz. Peygamber (s.a.v) buyurur: **"Biliniz ki, Allah'ın nebî ve şehitlerden olmayan kulları vardır ki, nebîler ve şehitler, onların Allah ile olan sohbetine ve Allah'a olan yakınlıklarına özenirler."** Ashâb, *"Ey Allah'ın elçisi onları bize anlat"* deyince bu istek Hz. Peygamberi sevindirdi ve: **"Onlar, insanoğlundan bir topluluktur; aralarında akrabalık bağı olmadığı halde Allah için sevişirler, Allah için dost olurlar. Kıyamet gününde onlar için nurdan minberler konulur, Allah'a yemin olsun ki, onların yüzleri de nûrdur. Kıyamet gününde insanlar endişe duyarken, onlar korkmazlar ve emniyettedirler; onlar, Allah'ın dostlarıdır."** şeklinde anlatır. (Ahmed b. Hanbel, Müsned, V, 229, 239, 328; Hucvirî, Keşfu'l-Mahcûb,)

* * *

Şura sûresi 51. âyet,

"Ve ma kâne libeşerun en yükellimehu'llahü illa vahyen ev min verai hıcabun ev yürsile resulen feyuhıye biiznihi ma yeşa' innehu aliyyün hakiym"

"Bir beşer için Allah'ın onunla tekellüm etmesi illâ vahy ile veya bir hicab arkasından ya da bir resûl irsal eyleyip Hû'nun izni ile dilediğini vahyetmesi ile olur. Muhakkak ki Hû âlidir, hakîmdir."

Necm sûresi 3-4. âyetler,

"Ve ma yentıku ani'l heva in hüve illa vahyün yuha"

"Ve nutketmez havadan Hüve illâ vahyolunan bir vahiydir"

Abdullah b. Amr bin As (r.a) : 'Resûlullah'tan işittiğim her şeyi yazıyordum, Kureyşliler beni bundan men ettiler ve **'Sen Peygamberden işittiğin her şeyi yazıyorsun; hâlbuki O bir beşerdir ve rıza halinde olduğu gibi gadab halinde iken de konuşabilir'** dediler. Bunun üzerine yazma işini durdurdum. Sonra Kureyşlilerin bu sözünü Hz. Peygamber'e anlattım Bana parmağı ile ağzını işaret ederek şöyle buyurdu: **"Yaz! Nefsım kudretinde olan Allah'a yemin ederim ki benden sadece hak olan sadır olur."** (Kütüb-ü Sitte)

Kehf sûresi 65. âyet,

"Feveceda abden min ibadına ateynahü rah-

meten min ındına ve allemnahü min ledünna ılmen."

"Kendisine katımızdan bir rahmet verdiği-miz ve ledünnümüzden bir ilim öğrettiğimiz kullarımızdan bir kul buldular."

Ebu Derdâ şöyle der: **'Mü'min o kimsedir ki in-
cecik bir perdenin arkasından Allah'ın nuruyla
bakar. Allah'a yemin ederim! Allah hakikati onun
diliyle söyletir. (İhya)**

Hz. Peygamber (s.a) şöyle buyurmuştur: **'Muhak-
kak ki benim ümmetimde Muhaddesun (ilham
alanlar, öğretilenler ve kendileriyle konuşulanlar)
vardır ve muhakkak ki Ömer de bunlardandır. (Bu-
hari)**

Enfal sûresi 29. âyet,

***"Ya eyyühelleziyne amenu in tettekullahe ye-
calleküm fürkanen ve yükeffir anküm seyyi-
atiküm ve yağfir leküm vallahü zül fadli'l
azıym"***

**"Ey iman edenler eğer Allah'a takva ederse-
niz, sizlere bir furkan kılar ve sizlerden sey-
yatlerinizi tekfir eyler ve sizlere mağfiret
eyler... Ve Allah fazl-ı azîm sahibidir."**

Zümer sûresi 22. âyet,

***"Efemen şerehallahü sadrehu li'l islami fehü-
ve ala nürin min rabbih feveylün li'l kasıyeti
kulubühüm min zikrillahi ulaike fiy dalalin
mübiyn"***

**"Allah kimin sadrını İslâm'a açmışsa artık
'Hüve' Hû'nun Rabb'inden bir nur üzeredir
değil mi? Artık veyl zikrillahtan kalpleri
kasvetlenenlere... Böyleleri besbelli bir
dalâlet içindedirler"**

Hadis: **‘Mü'minin ferâsetinden sakınınız!
Çünkü mü'min, Allah'ın nûruyla bakar.'**

VELÂYET

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Peygamberimiz bizlere iki emanet bırakmıştır; Kur'an ve Ehl-i Beyt. Bu iki emanet bu kitapta Kur'an âyetleri ve velâyet ile ilgili olarak Peygamberimizin hadisleri şeklinde işlenmiştir. Nitekim Kur'an'da velâyet konusunda gayret gösterenlerin o büyük günde suale mecbur olmayacakları işaret edilmektedir. O halde velâyet yolunun insanlar için çok mühim olduğu ve o hususta çalışma yapmanın insanların hayrına olduğunu Peygamberimiz de beyan etmişlerdir.

Velâyet içinde pek çok konular olmakla beraber maneviyatta gayret gösterildiğinde Allah'ımızın ilhamlar vererek insanlara bilmediklerini öğrettiği de bir gerçektir.

Ehl-i zahir velâyeti dikkate almamaktadır; ancak âyetler ve hadislerle bakıldığında maneviyatın aslının ve hakikatinin velâyet olduğu görülmektedir. Gerçek din anlayışı velâyet yolundan idrak edilebilir. **Velâyet gönülleri hadisleri senet-ravi zincirine göre değil, Allah'tan aldıkları ilham ve tasdik ile değerlendirilmektedirler.**

Velâyet konusu Kur'an'da tekrar tekrar anlatılıp bil-

dirildiği hâlde müfessirler bu konuya farklı isimler vererek ifade etmektedirler. Velâyet sonsuz bir konudur; çünkü âlemler bu sır ile meydana gelmiştir.

Salihler

Necm sûresi 10. âyet,

"Feevha ila abdihi ma evha"

"Böylece vahyetti Hû'nun kuluna vahyettiğini."

A'raf sûresi 196. âyet,

"İnne veliyyiyellahülleziy nezzelkitabe ve hüve yetevellessalihıyne."

"Muhakkak ki benim Velîm 'el Kitab'ı inzal eyleyen Allah'tır. Ve 'Hüve' salihleri kendisine velî edinir."

Nahl sûresi 122. âyet,

"Ve ateynahü fiyddünya haseneten ve innehu fiyl'ahireti leminessalihıyn"

"Ve Hû'ya dünyada güzellik bahşeyledik ve

muḥakkak ki Hû ahirette de elbette salihlerdendir."

Ankebut sûresi 9. âyet,

"V'elleziyne amenu ve amilü's salihati lenüdhilennehüm fiy's salihyn"

"Ve iman eden ve salih amel işleyenleri elbette salihler arasına dâhil eyleriz."

Kalem sûresi 50. âyet,

"Fectebahü rabbühu fecealehu mine's salihıyne"

"Artık Hû'nun Rabbi Hû'yu mücteba eyledi (seçti) böylece Hû'yu salihlerden kıldı."

Al-i İmrân sûresi 114. âyet,

"Yü'minune billâhi velyevmil'ahırı ve ye'mürune bilma'rufi ve yenhevne anilmünkeri ve yüsari'une fiylhayrati ve ülaike minessalihıyne"

"Allah'a ve ahiret gününe iman ederler ve maruf ile iş görür ve münkerden nehyederler"

ve hayırlarda yarışır ve işte onlar salihlerdendirler"

Miraçta Peygamber Efendimiz; "**Esselamü aleyna ve ala ibadillahissalihin / Ya Rabbi! Bize ve salih kullarına selam olsun**" diye duada bulundular. Efendimizin ilticasında zikrettiği salihler, velilerdir.

Salih kullar Peygamberler, veliler ve Allah'ın yakınlık lütfettikleridir. Maneviyatta tam yürünürse salih kullar zümresine dâhil olunur.

Sabikun

Vakıa sûresi 10-12. âyetler,

"Ve's sabikune's sabikune ulaike'l mukarrebun fiy cennatin na'ıym"

"Sabikun (öne geçenler) İşte onlardır mukarrebun (Allah'a yakın olanlar) Naim cennetlerindedirler."

Tevbe sûresi 100. âyet,

"Vessabikunel evvelune minelmuahaciriyne vel'ensari velleziynettebe'uhüm bihsanin radıyallahü anhüm ve radu anhü ve e'adde le-

***hüm cennatin tecriy tahtehel'enharü halidiy-
ne fiha ebeden zalikel fevzül'azıymü"***

"Ve muhacirînden ve ensardan evvelkilerinden sabikûn ve onlara ihsan ile tabî olanlar, Allah onlardan razı olmuş, onlar da Hû'dan razı olmuşlar ve kendileri için altlarından ırmaklar akan cennetler hazırlanmıştır. Orada ebediyen kalıcıdırlar. İşte budur büyük kurtuluş (fevzül azîm)"

Peygamber Efendimiz, **"Müfferredûn müsabakayı kazandı"** buyurmuştur. Bunların kim olduğu sorulunca şöyle buyurur: **"Allah'ı anarak, benlikleri ile cihad edenler. Bu anış, onların hatasını örter, kıyamet gününe hata yükünden kurtulmuş olarak giderler."** Daha sonra bu zümreyi tavsif etmeye başladı: **"Onlara teveccüh ederim. Görebilir misin, benim teveccüh şeklimi?.. Ve kim bilir teveccühümle ona neleri vermek istediğimi?.."** Sonra devamla: **"Onlara ilk vereceğim şey, nurumdur. Kalblerine nurumdan yerleştiririm. Bu hâl sonunda onları nasıl anlatıyorsam, onlar da beni öyle anlatırlar."**
(İmam Gazali Elmürşidül Emin)

Muferredun, Allah tarafından belirlenmiş manevi bir topluluğun ismidir. Müsabakayı kazandılar yani Sabikundan oldular anlamındadır.

Muferredun, '**meveddet**' sırrındaki hususiyettir. İslam evliyasından Pâk Muhammed Ali hazretleri muferredun sırrından zuhur etmiş bir velidir. Kendisi, "**Benim evlatlarım Arasat meydanına uğramaz**" buyurmakla bu sırra işaret etmişlerdir. Kendisi Muferredundan olduğu için aynı sırdan olarak kendi evlatları da günah ve hatalardan kurtulmuş olacakları için Arasat'a uğramazlar buyurmuştur. Bu hadis bu makama delildir. Bu sırdan görünen gönüllerde "**Nurun ala nur**" beyanı zuhur eder. Müminler bu makamdan istifade etmiş nur kazanmışlardır.

Şura sûresi 13. âyetinde,

**"Allahü yectebiy ileyhi men yeşâü ve yehdiy
ileyhi men yüniyb"**

**"Allah dilediğini Hû'ya mücteba eyler
(seçer) ve inabe edeni (Mürşid'e bağlananı)
Hû'ya hidayet eyler."** buyrulmaktadır.

Âyette buyrulduğu gibi Allah'ımız kullarına kendisini anlatmak için bir gönül vazifelendirir; o vazifelendirilen gönle, yani Mürşid'e tâbi olanlara da Rabbimiz hidayet eyler. Mürşid'e bağlanacak olanları da Allah seçer. Böylelikle Mürşid derviş münasebetinin gerçekte Allah'a ait bir tertib ve program olduğu anlaşılmaktadır.

Basiret

A'raf sûresi 203. âyet,

"V'ezkür ıbadena ibrahiyme ve ishaka ve ya'kub e uli'l eydiy ve'l ebsar"

"Yed (el) ve basiret (kalb gözü) sahipleri kullarımız İbrahim'i ve İshak'ı ve Yakub'u zikret."

En'âm sûresi 104. âyet,

"Kad caeküm besairü min rabbiküm femen ebsare felinefsihî ve men amiye fe'aleyha ve ma ene aleyküm bihafızıyn"

"Andolsun sizlere Rabb'inizden basiretler gelmiştir. Artık kim basir olursa nefsi içindir, kim de âmâ olursa artık kendi aleyhinedir. Ve ben sizlerin üzerinize muhafız değilim."

Peygamber Efendimiz de bir hadîs-i şerifinde şöyle buyurur: **"Müminin ferasetinden sakınınız, çünkü o, Allah'ın nuru ile bakar." (basir olur)**

Velâyetin Ahlâkı

Kalem sûresi 4. âyet,

"Ve inne leala hulukin aziym"

"Ve muhakkak sen ahlâk-ı azîm üzeresin"
(hulukin sırrı)

Hadis: **"Ben güzel ahlâkı kemale erdirmek için irsal olundum."** (*Müsned i. Ahmed*)

"Şüphesiz sizin en hayırlılarınız ahlâkça en güzel olanlarıdır." (*Buhari ve Müslim*)

"Kişi güzel ahlâkı ile gündüzleri oruç tutan geceleri sabahlara kadar namaz kılan kişilerin derecesine ulaşır." (*Ebu Davud*)

"Mizanda, güzel ahlâktan daha ağır (gelecek) hiç bir şey yoktur." (*Tirmizî: Ebuabü'l-Birri Ve's Sıleti, (63.) Bab. Hadîs: 2070.*)

Bir insanın velâyet makamına gelebilmesi için üç şartın olması icap etmektedir. Birincisi güzel ahlâk sahibi olmak, ikincisi ezelden velâyete namzet olmak, üçüncüsü ise, Hakk yakınlığı bulmuş bir gönle mülaki olmaktır. Bu durumda insanlardaki güzel ahlâkın esası Peygamberimi-

zin; "**Ben güzel ahlâkı kemale erdirmek için irsal olundum,**" tatbikatının bir neticesidir.

Allah'ımız kulunun ilâhî ahlâktan nasip alıp yetişmesi için risalet gönülleri ile bildirdiği nizam ve düstura uyulmasını arzu buyurmuştur. Âdem'in yeryüzüne inmesindeki husus, cennet idrak ve anlayışındaki yanılmasıdır. Peygamberlerdeki ve velilerdeki yetişme bu noktalardaki atlamaları ortadan kaldırmak içindir. O zaman insan cennetin devamlı müdavimi olur.

Velâyette kişi Hakk yakınlığı bulduğunda Rabbi-miz; "**Seni ahlâk-ı ilâhîyeme mazhar-ı tamm kıldım,**" beyanını lütfeder ve böylece o gönül Allah'ın nizam ve programına tam manası ile tâbi olarak yürür.

Allah'ın Velî Kulları

Bakara sûresi 257. âyet,

"Allahü veliyyülleziyne amenu..."

"Allah iman edenlerin velîsidir..."

A'raf sûresi 196. âyet,

"İnne veliyyiyellahülleziy nezzelkitabe ve hüve yetevellessalihıyne"

"Muhakkak ki benim Velîm 'el Kitab'ı inzal eyleyen Allah'tır. Ve 'Hüve' salihleri kendisine velî edinir."

Resûlullah'a, 'Ya Resûlullah Allah'ın velileri kimlerdir? Diye sorulduğunda Efendimiz; **"Görüldüklerinde Allah hatırlanan kimselerdir"** buyurdu. (*İbn Mübarek, İbn Mace, Suyutî*)

Hadis: **'Sizin hayırlılarınız görülmesi size Allah'ı hatırlatan, konuşması ilminize bereket katan ve ameli ahirete rağbetinizi artıran kimselerdir.'**

Bir hadis-i kudsîde, **"Şüphesiz kullarımın içinde benim velilerim ve halk içinde seçtiğim dostlarım öyle kimselerdir ki, zâtım zikredilince onlar hatırlanır, onlar hatırlanınca da ben zikrolunurum."** buyrulmuştur. (*Ebu Nuaym, Ahmed, Müsned, Taberi*)

Seb'ül Mesani

Hicr sûresi 87. âyet,

"Ve lekad ateynake seb'an mine'l mesani ve'l Kurane'l azim"

"Ve andolsun sana 'Sebi Mesanî'yi (sena

edilmişlerden yedisini) ve Kur'an-ı Azîmi bahşeyledik"

Hadis: **"İyi bilin ki bana Kur'an verildi, O'nun bir misli de bende var."** (Ahmed İbni Hanbel)

"Elhamdülillah, Ümmül Kur'an'dır. Ümmül kitaptır ve Seb'ül Mesani'dir." (Tirmizi)

Arzın Direkleri -Sıddıklar-

Hicr sûresi 19. âyet,

"Ve'l arda medednaha ve elkayna fiyha revasiye ve enbetna fiyha min külli şey'in mevzun"

"Ve Arzı yaydık ve orada revasîyi (sabit dağları) yerleştirdik ve orada her şeyden ölçülü olarak münbit eyledik"

Enbiya sûresi 31. âyet,

"Ve ce'alna fiy'l ardı revasiye en temiyde bihim ve ce'alna fiyha ficacen sübülen le'allahüm yehtedune"

"Ve 'arz' içre kendilerini sarsar diye sabitle-

**yiciler (revasiye/direkler) kıldık ve onlar iç-
re geniş geçitli sebiller (yollar) kıldık ki ih-
tida etsinler."**

Hakimu't-Tirmizî, şu rivayeti kaydeder: "**Arz
Allah'a nübüvvetin kesilmesinden şikâyetle bu-
lundu. Allah Teala: "Senin sırtına kırk tane siddîk
koyacağım. Onlardan biri ölünce, yerine bir baş-
kasını bedel kılacağım." Bu sebeple onlara bedel
dediler. Allah onların ahlâklarını tebdil etti. On-
lar arzın direkleridir, onlar sebebiyle arz ayakta-
dır, onlar sebebiyle yağmur (rahmet) yağar.**

Yunus sûresi 2. âyet,

***"Ekâne li'n nasi aceben en evhayna ilâ recü-
lin minhüm en enziri'n nase ve beşşirilleziy-
ne amenu enne lehüm kademe sıdkın inde
rabbihim kale'l kafirune inne haza lesahırün
mübiyn"***

**"Nası uyarsın ve iman edenleri Rab'lerinin
indinde kendileri için kadem-i sıdk (sıd-
dikiyet makamı) olduğuna dair tebşir etsin
diye aralarından bir er kişiye vahyetmemiz
nasa acaip mi geldi? Kâfirler "*Muhakkak ki
bu açık bir sihirbazdır,*" dediler"**

Şuara sûresi 84. âyet,

"Vec'al liy lisane sıdkın fiyl ahiriyne"

**"Ve sonradan gelenler içinde benim için
sıdk (sıddıkiyet) lîsanı kıl"**

Meryem 41.

**"Vezkur fiy'l kitabi ibrahiym innehu kane sıd-
dıykan nebiyya"**

**"Kitap'ta İbrahim'i de zikret. Muhakkak ki o
sıddık bir nebî olmuştu."**

Hadis: **"Kul sürekli doğru söyler ve doğruyu
(sıdk) ararsa sıddık olarak yazılır (Buhari, Rikak 38)**

Velileri Allah Korur

Yunus sûresi 62. âyet,

**"Elâ inne evliyaallahi la havfün aleyhim ve la
hüm yahzenun"**

**"Dikkat edin muhakkak ki evliyaullah... Ne
korku vardır aleyhlerine ne de mahzun olurlar."**

Bir Hadis-i kudsîde Allah şöyle buyurdu; **'Her kim benim veli kuluma düşman olursa Bana harp açmış olur.'** (*Sadreddin Konevi 40 hadis; Buhari*)

Şehidler

Bakara sûresi 154. âyet,
"Ve lâ tekulu limen yuktelü fiy sebiylillâhi emvat bel ahyâün ve lâkin lâ teş'urun"

"Ve Allah sebîlinde katledilmiş olanlara 'ölüler' demeyin. Bilâkis dipdiridirler ve lâkin sizler şuurunda olmazsınız."

Resûlullah (s.a.v.) buyuruyor ki: **"Şehidler, (öldüğü andan kıyamet kopuncaya kadar geçen zaman içersinde) cennet kapısında suyu berrak gibi olan bir nehrin kenarında yeşil bir kubbe içinde bulunurlar. (Bunlar şehidlik hallerine uygun bir hayat sürerlerken) sabah ile akşam yiyecekleri cennetten başuçlarına getirilecektir."** (*İmam Suyuti, Camiu's-Sağır*)

Al-i İmrân sûresi 169. âyet,

"Ve lâ tahsebennelleziyne kutilu fiy sebiylillâhi emvaten bel ahyâün inde rabbihim yürzekune"

"Ve fîsebîlillâh öldürülenleri ölümler zannetmeyin bilâkis en diridirler, Rableri indinde rızıklandırılırlar."

Hz. Enes anlatıyor; **"Cennete giren hiç kimse dünyaya geri dönmek istemez, yeryüzünde olan her şey orada vardır. Ancak şehid böyle değil. O mazhar olduğu ikramlar sebebiyle yeryüzüne dönüp on kere şehid olmayı temenni eder."**

Hakka Kavuşmak

Ahzâb sûresi 44. âyet,

"Femen kane yercu likae rabbihî felya'mel amelen salihan ve lâ yüşrik bi'ibadeti rabbihi ehaden"

"Artık kim Hû'nun Rabb'inin likasını ümid ediyorsa salih amel işlesin ve Hû'nun Rabbinin ibadetine kimseyi şirk etmesin."

Resûlullah (s.a.v) Efendimiz Rabb'inden naklen anlatıyor: **"Allah şöyle buyurdu; 'Beni bilen talep eder... Beni talep eden bulur... Beni bulan sever... Beni seveni öldürürüm... Bir kimseyi öldürürsem diyeti bana düşer... Bir kimsenin diyeti bana düşünce onun diyeti bizzat Ben olurum."** (Sadreddin Konevi 40 hadis)

Hadis: "**Mûtû kable en temûtu / Ölmeden önce ölünüz**"

Nefis

Fecr sûresi 27. âyet,

"Ya eyyetühe'n nefsü'l mutmainneh"

"Ey mutmain nefis"

Zümer sûresi 6. âyet,

"Halekaküm min nefsin vahıdetin..."

"Sizleri bir nefis-i vahideden halk eylemiş..."

Hadis: **Nefsini bilen Rabbini bilir.** (Hz. İmam-ı Ali)

Lokman sûresi 34. âyetinde,

"...Ve ma tedriy nefsün ma za teksibü ğada ve ma tedriy nefsün bieyyi ardın temut innallah aliyümün habiyr"

"...Ve bilmez bir nefis yarın kesbedeceğini ve bilmez bir nefis hangi arzda öleceğini. Muhakkak ki Allah Alîm'dir, Habîr'dir..."

Hadis: "**Bir müminin nefsini alçaltıp zelil kılması muvafık değildir**". (Tirmizî; Fiten 67. 2255)

"Sizden biriniz sakın 'nefsim habis oldu' demesin. Ama 'nefsim kötüleşti' desin (Buhari ve Müslim)

Seni Bilemedik

Maide sûresi 116. âyet,

"... Ta'lemü ma fiy nefsiy ve la a'lemü ma fiy nefsike inneke ente allâmülğuyubi"

"Sen benim nefsimdekini bilirsin ve ben senin nefsindekini bilemem. Muhakkak ki sen gaybları bilensin."

Resûlullah; **"Sizden biriniz bir iş yapmaya karar verirse farzlardan başka iki rekât namaz kılsın ve sonra şöyle desin; 'Allah'ım senin ilminle hakkımda hayırlı olanı bana bildirmeni, kudretinle bana güç ve kuvvet vermeni diliyor; senin büyük lütfunu istiyorum. Çünkü sen kudret sahibisin; benim kudretim yoktur. Sen bilirsin; ben bilemem. Sen gaybları layıkıyla bilensin** (Buhari)

Fahr-i kâinat Efendimiz, **'Mâ arafnâke hakka ma'rifetike yâ Ma'ruf / Senin marifetine hakkıyla arif olamadık"** buyurmuşlardır.

Müminin Kalbi

Ankebut sûresi 49. âyet,

"Bel hüve ayatün beyyinatün fiy sudurilleziyne utü'l ilm ve ma yechadu biayatina ille'z zalimun"

"Bilakis 'Hüve' kendilerine ilim verilmiş olanların sadırlarında beyan edilmiş âyetlerdir. Ve illâ zalimler âyetlerimize karşı mücadele ederler"

Hud sûresi 5. âyet,

"...İnnahu aliyümün bizati's sudur"

"...Muhakkak ki 'Hû' sadırların zatını alîmdir."

Enfâl sûresi 2. âyet,

"İnneme'l mü'minun elleziyne iza zükirallahü vecilet kulübühüm ve iza tüliyet aleyhim ayatühu zadethüm iymanen ve ala rabbihim yetevekkelun"

"Müminler ancak Allah zikredildiği zaman

kalpleri titreyen kendilerine Hû'nun âyetleri okunduğunda imanlarını artıran ve Rablerine tevekkül edenlerdir."

Hadis: "**Lem yesa'nî ardî velâ semâî velâkin vesianî kalbu abdî'l-mü'minî'l-leyyini'l-vâdî. / Yeryüzüm ve göklerim beni içine almaktan aciz kaldı. Lakin beni, yumuşak huylu, halim-selim ve mütevazi mü'min bir kulumun kalbi içine aldı/kuşattı.**" (Taberânî; Ahmet b. Hanbel)

'Yeryüzünde Allah'ın bir takım aynaları vardır ki onlara kalpler denir' (Hz. İmam-ı Ali)

İbn-i Ömer'den rivayet edilen bir hadise göre, "Resûlullah'a: **'Eyne'llâhü fi'l-ardı ev fi's-semâ? 'Allah nerededir? Gökte mi, yerde mi?'** diye sorulunca, **'Fî kulûbi ibâdihî'l-mü'minîn. / Mü'min kullarının kalblerinde...**' cevabını vermişlerdir." (Taberânî)

Enfâl sûresi 24. âyet,

"...Va'lemu ennallahe yehulü beyne'l mer'i ve kalbihi..."

"...Bilin ki Allah kişi ile Hû'nun kalbi arasında tecelli eyler..."

Ra'd sûresi 28. âyet,

***"Elleziyne amenu ve tatmeinnü kulubühüm
bizikrillah ela bizikrillahî tatmainne'l kulub"***

**"Onlar, iman edip kalpleri Allah'ın zikriyle
mutmain olanlardır; dikkat, Allah'ın zikri
(kalbin zikri) ile kalpler mutmain olur."**

Mü'min ve Kâbe

Tevbe sûresi 19. âyet,

***"Ece'altüm sikayetelhacci ve imaretelmesci-
dilharami kemen amene billâhi velyev-
mil'ahiri ve cahede fiy sebiylillâhi lâ yeste-
vune ındallahi vallahü lâ yehdiylkavmezzali-
miyne"***

**"Sizler hacılara su vermeyi ve Mescid-i Ha-
ram'ı mamur kılmayı Allah'a ve âhir güne
iman eden ve fîsebîlillah (Allah yolunda) ci-
had eden gibi mi kıldınız? Bunlar Allah in-
dinde aynı seviyede değildir. Ve (andolsun)
Allah zalimler kavmine hidayet eylemez."**

**Hadis: "Mü'min, Allah katında Kâbe'den daha
hürmetlidir." (İbn Mâce, Fiten)**

Abdullah b. Amr b. Âs "Allah Resûlü'nü Kâbe'yi tavaf ederken gördüm. Şöyle buyuruyordu: '**Sen ne güzelsin. Senin kokun ne güzel!. Sen ne büyüksün!. Senin hürmetin ne büyük!. Muhammed'in nefsi elinde olan Allah'a yemin olsun ki, müminin Allah nezdindeki hürmeti (değeri), malının ve kanının hürmeti) senden daha büyüktür.**' (İbn Mace (2/1297)

Peygamberimizin "**Kalb-i mü'min Beytullah**" beyanı sırrından Kâbe, insan kalbine muzaftır.

Âdem'in yaratılış arzusunda Allah'a serzenişte bulunan meleklerin Beytü'l Mamur'u tavaf etmeleri emredilmiştir. Semâdaki **Beytü'l Mamur**'un yeryüzündeki misali Kâbe'dir. Serzenişte bulunan meleklerle artık Âdem'i göremezsiniz, buyrulmuştur. Âdem sırrının farkında olmayan insanlar Kâbe'ye gidip tavaf etmekle bu sırrı tasdik etmiş gibi olurlar. Bu sırra itiraz ederek yapılan tavaf ise Âdem'i kabul etmeyen meleklerin haline işaret eder. Bu, Peygamberimizin size iki miras bırakıyorum noktasıdır. Onlar Kur'an ve Ehl-i Beyt'tir. Ehli Beyt Âdem sırrıdır. Kur'an'ın zahirinde kalanlar Kâbe'yi tavaf ile kısıtlı kalırlar. Bir gönül bulamayan, ancak Allah'ın bu hakikatini kabul edenler Allah'ın rahmeti icabı Âdem'deki bu sırrı tasdik etmiş olarak kabul edilirler. Onlar farkında değildir ama Allah rahmeti ile lütfeder. Ancak hakiki bir gönül eli tutarlar ise, çok daha ileri "**Sabikun**"dan olurlar. "**Hiç bilenlerle bilmeyenler müsavî olur mu**" (Zümer 9) âyeti icabı daha ileri makamdadırlar.

Velâyetle itiraz edenlerin hali için Hz.Mevlâna;
"Âdem'i kabul etmeyenlerin hali İblisten kalan bir mirastır" buyurmaktadır.

Mü'min Meleklerden Kıymetli

Bakara sûresi 34. âyet,

***"Ve iz kulna lilmelaiketiscüdu liademe fese-
cedû illa ibliyse eba vestekbere ve kâne mi-
nelkafiriyn"***

**"Ve hani meleklerle "Âdem'e secde edin," de-
miştik de secde etmişlerdi, illâ İblis yüz çe-
virdi ve kibirlendi ve kâfirlerden oldu."**

Hadis: **"Mü'min, Allah indinde mukarreb me-
leklerden daha kerimdir, mükerremdir."** (*İbn Mâce,
Fiten*)

Hz. İmam-ı Ali **"İnsanların en câhili, kendi
kadrinden bîhaber olandır."** buyurmuştur. Yine
İmam-ı Ali: **"Sen kendini küçük bir cisim sanıyor-
sun; oysa en büyük âlem sende dürülmüştür,"** bu-
yurmuşlardır.

Veliler Allah'ın Hususiyetindedir

Kehf sûresi 65. âyet,

"Feveceda abden min ibadina ateynahü rahmeten min ındina ve allemnahü min ledünna ılmen"

"Kendisine katımızdan bir rahmet verdiği-miz ve ledünnümüzden bir ilim öğrettiğimiz kullarımızdan bir kul buldular."

Hadis-i kudsî: **'Evliyai tahte kubabi la yarifühüm ğayri / Benim gök kubbemin altında öyle dostlarım vardır ki onları benden başka kimseler bilmez."**

Allah velisini gizli tutmakta, herkese açmamaktadır. Ancak ehli olana yani veli ile birlikte yürüyebilecek yaradılıştaki olanlara açmaktadır. Bir de velâyeti hiç kabul etmeyenler vardır ki, onları da Allah makbul tutmamaktadır.

Velilerin Sıfatı

Kalem sûresi 4. âyet,

"Ve inne leala hulukin aziym"

"Ve muhakkak sen ahlâk-ı azîm üzeresin"
(hulukin sırrı)

Hadis: **'Tahallaku bi ahlakillah vettesifu bi si-fatillah / Allah'ın ahlâkı ile ahlâklanınız ve Allah'ın sıfatı ile sıfatlanınız.'**

Ahlâkın birinci rûknü Allah'ı, Allah'ın arzu ettiği şekilde bilmek, kabul ve tasdik etmektir. Velâyet bu hususiyeti ön planda tutar.

Buradaki hususiyet şudur ki, velâyet noktasına dikkatli ve samimi olmak icap eder. **Allah ona kendi ahlâkından vermiştir. Ona uymakla Allah'ın ahlâkı ile ahlâklanılmış ve sıfatlanılmış olunur.** Allah'ın sıfatlarını idrak eden için Allah zâtiyetini açar. Allah kullarının terakkisini ve kendisine yakîn olmasını arzu etmektedir. Kulların hatası Allah'a bağlı olmadan kudret sahibi olmak istemeleri gafletine düşmeleridir.

M İ R A Ç

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Miraç, ‘**Kul**’ varlığının da Allah’a ait olduğunun idrakine varılması olsa gerektir. Kulun kendisini Allah'ın bir parçası olarak görmesinin idrakidir.

Peygamberimizin Miraç tatbikatına zahir yönden bakanlar teferruatla meşgul olmuşlardır. Uykuda mı rüyada mı, bedenle mi ruhla mı gibi bu tatbikata dünya değerleri açısından yaklaşmışlardır. Ancak Miraç dünya değerlerinin üzerinde gerçekleştiği için, Miraç olayını tam olarak ifade etmek mümkün değildir.

Miraç’ı sadece bir yerden başka bir yere gitmek olarak görmektedirler. Günümüz teknolojisinde ışınlama konuşulurken Miraç’ın o zamandaki anlayışla değerlendirilmesi söz konusu olamaz; çünkü Miraç manevî bir olaydır.

Süleyman peygamberin hizmetindeki Asaf’ın Yemen melikesi Belkıs’ın tahtını bir göz açıp kapama zamanından önce getirmesi Kur’an’da anlatılmışken âlemlere rahmet olarak irsal olunan Hz.Muhammed (s.a.v) in Miraca nasıl yükseldiğini tartışmak yersiz olur.

Allah, Hz.Musa'ya insanların din yolunda doğru yürüyebilmesi için mucizeler ve on emir vermiştir. Elbette âlemlere rahmet olarak irsal olunan Hz.Muhammed (s.a.v) ile bütün âlemlerin ihtiyacı olan ilâhî rahmetin lütfedilmesi için âlemlerin yaratılmasına sebep olan Hz.Muhammed (s.a.v) e Miraç lütfedilmiştir.

Miraç'ta Hz.Muhammed (s.a.v) mi oraya gitti yoksa Allah'ın kendi görünmesi ile bir araya mı geldi?

İsra âyetinde kul (abd) hitabı vardır. Miraç'ta **Muhammed** ismi değil **Kul** hitabı vardır. Miraçta kulun anlatılması icap etmektedir. Kul, Allah'ın görünmek istediği şekil ve surettir.

Allah'ın Musavvir'indeki arzu ettiği şekil ile görünmesi '**Kul**' olarak ifade edilmektedir. Bunun manası olarak Miraç'ın Allah'ın kendisinden kendisine bir zuhuratı olduğu ortaya çıkmaktadır. Peygamberimiz "**kul**" olarak ifade edilmeyip de "**Muhammed**" (s.a.v) ismi ile, ya da başka bir isimle ifade edilseydi, Allah'ın zâtîyetini değil, yarattığı varlıklara göre ifade edilmesi icap ederdi.

Miraç âyetlerinde '**kul**' kelimesi kullanılması isimlerden münezzehe olduğunu göstermektedir ki, Hüve '**Allah**' ismi ile değil '**Sübhan**' ismi ile tatbikat yapmaktadır; yani zâtîyet-i ilâhîyesini işaret etmektedir. Sübhan her şeyden münezzehe olandır. Bu noktada kulun da ken-

disinin Allah'ın varlığı olduğunun, ondan başka bir varlık olmadığının idrakine varır ki, bu makam meleklerin dahi bulunmadığı bir hususiyettir.

Miraç ile ilgili tevatüren gelmiş olan, güya namazın elli vakit emredildiği yine Hz.Musa'nın akıl vermesi ile beş vakte indiği tarzındaki haberlerin Miraç'ın hakikati ile bir ilgisinin olmadığı aşikârdır. Burada Miraç tatbikatının Hz. Muhammed (s.a.v) ile bilindiğini hatırlatmak isteriz.

Miraç kulun kendi '**abdiyyetinin**' Allah'ın '**mabudiyetinde**' olduğunun idrakine varmasıdır. İşte Hz.Muhammedin (s.a.v) "**mutu kable en temutu / ölmeden önce ölünüz**" ilâhî beyanı ile müdrik olarak Miraç'ın hakikatının anlaşılması icap eder. Bundan daha ileri olarak, hiçbir kul ilahî âleme göçmeden tam olarak kendinden vazgeçemez.

'**Hüve**' sırrının icraatta bulunduğu "**İnsan**"a âyetlerini izhar eylemek için '**Hüve**' sırrını o kulda açarak Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksa'ya isra ettiren '**Sübhan**'dır. Ve o kuluna lutfetmiş olduğu makamı ifade etmektedir. Rabbimiz kulu olan Hz. Muhammed (s.a.v) i kendi makamına erdirdiğinde esasen kulluk noktasının nasıl ve ne olduğunu ifade buyurmaktadır. '**Hüve**' sırrının zuhur edebilmesi için '**abdiyyet**' ve '**mabudiyet**' de elzemdır. Sübhan ismi insanın düşünebileceği ve tasavvur edebileceği her şeyden ve her türlü hayaletten mü-

nezzeh olarak var olandır. Böylelikle nokta-i mümessile olan Hz. Muhammed (s.a.v) her türlü düşünce, tasavvur ve hayalin fevkinde olan tarafından davet olunmuş olmaktadır.

Kulluk sadece insana verilmiş bir hususiyettir. Varlıkların içinde en efdal olan insandır. Bu da, Allah'ın insan varlığındaki lütuf ve tecelliyatından kaynaklanmaktadır.

İsra'yı ve Miraç'ı husûle getiren varlık hiçbir şey ile mukayese olunamaz ve hiçbir şeye tâbi değildir, aksine bütün esma O'na tabidir. İsra ve Miraç hadiseleri ile insan varlığı '**sübhaniyete**' ermiş olmakta ve '**Hüve**' sırrının zuhuru ayan olmaktadır.

Efendimiz Miraç'ta âlemleri geçerken o âlemlerin tecelliyatı zuhur eder. Her makamı geçişte o makamın tecelliyatının ismi olarak zuhur eder. Nihayetinde **Âlem-i Âma**'ya varılır. **Âlem-i Âma**'da arzular namütenahidir. '*Refref ile gitti*' düşüncesi sözde kalır, yani Allah'ın Musavvir'indeki bir yansımasıdır, Allah'ın arzusunun bir neticesi olarak ifade edilebilir.

Düşünceden ileri olabilir mi? Olabilir. Dünya sonunda hitam bulur. İlâhi âlemde ise düşünce üstü bir tabikat vardır. Hüve isimden münezzeh olduğuna göre düşünce de bir isim olduğuna göre, Hüve düşüncenin de fevkindedir. O halde onun fevkinde bir hâl vardır.

Miraç hadisesi Kur'an'da **İsra** ve **Necm** sûrelerinde anlatıldığı şekli ile varid olduğundan Miraç hakkında Kur'an'dan farklı mütalaalar yürütmek, Kur'an'ı kabul etmemek gibi olur.

İsra sûresi 1. âyet,

**"Sübhanelleziy esra bi'abdihi leylen mine'l
mescidi'l harami ile'l mescidi'l aksalleziy ba-
rekna havlehu linüriyehu min ayatina innehu
hüve's semiyu'l basıyr"**

**"Âyetlerimizden 'Hû'ya göstermek için
Hû'nun kulunu Mescid-i Aksa'ya bir gece ısr-
ra ettiren sübhandır. Muhakkak ki 'Hüve' 'es
Semi'dir 'el Basir'dir."**

Necm sûresi 1-18. âyetler,

**"Ve'n necmi iza heva ma dalle sahibüküm ve
ma ğava ve ma yentıku ani'l heva in hüve il-
la vahyün yuha allemehü şediydü'l kuva zu
mirreh festeva ve hüve bi'l üfükıl ala sümme
dena fetedella fekâne kâbe kavseyni ev edna
feevha ila abdihi ma evha ma kezebe'l fuadü
ma rea efe tümarunehu ala ma yera ve lekad
reahu nezleten uhra inde sidreti'l münteha
indeha cennetü'l me'va iz yağşe's sidrete ma**

***yağşa ma zağa'l basarü ve ma tağa lekad rea
min ayati rabbihi'l Kübra"***

**"Ve (andolsun) "en Necm"e, ağdığında...
(hızla kaydığı zaman) Şaşmadı arkadaşınız
ve azmadı da. Ve nutketmez havadan. Hüve
illâ vahyolunan bir vahiydir Öğretti "Hû"yu
kuvvetleri şedid olan asalet sahibi... Artık,
istiva etti Ve Hüve yüksek ufuktaydı. Son-
ra alçaldı da delâlet eyledi (rehberlik etti,
yol gösterdi) Artık iki yay mesafesi ya da
daha yakın oldu. Böylece vahyetti Hû'nun
kuluna vahyettiğini. Tekzib etmedi "el fuad"
gördüğünü. Tereddüt mü ediyorsunuz
Hû'dan, gördüğü hakkında? Ve andolsun
gördü "Hû"yu diğer inzalde. İndinde Sidretül
Münteha'nın. İndinde idi Meva cenneti. Ha-
ni bürümüştü Sidreyi bürüyen... Meyletmedi
göz ve tuğyan etmedi. Andolsun Hû'nun
Rabbinin büyük âyetlerini gördü."**

Hadis: İbnu Mes'ud anlatıyor: "Resûlullah (s.a.v)
buyurdular ki: **"Miraç" sırasında İbrahim (aleyhis-
selâm)'le karşılaştım. Bana:"Ey Muhammed, üm-
metine benden selam söyle. Ve haber ver ki: Cen-
netin toprağı temiz, suyu tatlıdır. Burası (suyu tu-
tacak şekilde) düz ve boşdur. Oraya atılacak to-
hum da sübhânallah, velhamdülillah, ve lâilâhe
illallah vallahu ekber cümlesidir. (Tirmizi, Daavât 60,)**

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre; "**Peygambere** (s.a.v) **îsrâ** (Mirac) **gecesinde, sütten ve cennet şarabından iki kadeh getirildi de onlara baktı. Sonra sütü aldı. Cibrîl Peygambere dedi: O Allah'a hamd olsun ki, seni İslâm alâmetine ilet-ti. Eğer şarabı alsaydın, ümmetin sapıttırdı** *(Müslim)*

'Ben Burak'ı gördüm o yerinde kaldı, ben yürüdüm.' *(Müslim İman Müsned)*

M Ü R Ş İ D

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Mürşid ismi Allah'ın isimlerinden olduğuna göre, Allah bu ismi kime lütfederse Mürşid ismi ondan görünür.

Kur'an ve hadislerde Allah'ımız kendisinin açıldığı gönül noktasını işaret etmiştir. Peygamberimiz ve evliya bu konu hakkında bilgi vermiştir. İrşad noktasını Allah'ın açıldığı gönül noktası olarak kabul etmek ve her zaman içinde Allah'ın vazifeli gönülleri bulunduğunu kabul ve tasdik etmek icap etmektedir.

Kur'an-ı Kerîm ve hadisler yetişme ve terakkiyi işaret etmişlerdir. Allah'ımız insanlara ilim ve bilgi lütfetmiştir; insanlara şans eşitliği tanımıştır. Ama insanlar başka yolları tercih etmişlerdir. İnsanın Allah'ın verdiği işaretlere dikkat etmesi lâzımdır. Allah insanı manevî olsun, hayattaki olaylarla olsun ikaz eder; ancak insan Allah'ın bunca rahmetine rağmen bu ikazlara dikkat etmez ve hevasının peşinde hareket ederse ziyan edenlerden olur.

İnsanların maneviyata uzak durmalarının sebebi, ilâhî rehberi kendi akıl mertebelerine göre değerlendirmelerinden kaynaklanmaktadır. Eğer kişinin kendi aklına göre rehber olsaydı, ilâhî rehber gereke kal-

mazdı. Bu program Allah'ın Âdem'e ilim ve bilgi lüt-fetmesi ile yürümüştür. O halde bu, Allah'ın programıdır. Kişi Allah'ın programına uyacağına kendi heva ve heve-sine uymaktadır. Hatta Allah'ın programını da kendine uydurmaya çalışmaktadır.

İslâm fiiliyatla bilinir. Maneviyata girince, yani el tutunca kişide fiiliyat, yani tatbikat başlar; manalar görür, ilhamlar alır, tatbikat ile yürünür.

Bir kişi birçok manevi kimseye gidebilir. Manevi bilgisini geliştirebilir. Ancak yetki sahibi bir gönülden el tuttuğu zaman Hakk'ı bulabilir.

Nitekim Şûra sûresi 13. âyetinde,

**"Allahü yectebiy ileyhi men yeşâü ve yehdiy
ileyhi men yüniyb"**

**"Allah dilediğini Hû'ya mücteba eyler
(seçer) ve inabe edeni (Mürşid'e bağlananı)
Hû'ya hidayet eyler."** buyrulmuştur.

Kişiye kim Hakk'ı buldurdu ise onun Mürşid'i o'dur.

Lokman sûresi 15. âyetinde,

"...Ve'ttebi' sebile men enabe ileyy sümme

***ileyve merciuküm feünebbiküm bima küntüm
tamelune"***

**"...Ve bana inabe eyleyenin yoluna tabî ol.
Sonra banadır merci noktanız. Artık amel
etmiş olduklarınızı haber veririz sizlere"**
buyrulmaktadır.

Ebû Umâme el- Bâhilî'den Resûlullah (s.a.v) şöyle
buyurdu: **'Kim birisine Allah'ın kitabından bir âyet
öğretmişse o, onun efendisidir. O kimseye onu
terk etmemesi ve ona kimseyi tercih etmemesi ge-
reker. Kim, kendisine ilim öğretene terk eder ve
değerini korumazsa, İslâm'ın bağlarından bir bağı
koparmış olur."**

Kehf sûresi 17. âyet,

***"...Men yehdillâhü fehüvelmühtedi ve men
yudlil felen tecide lehu veliyyen mürşiden"***

**"...Allah'ın hidayet eylediği kimse artık,
'Hüve' mühtedir ve dalâlete düşürdüğü
kimse, artık onun için bir velî mürşid bula-
mazsın"**

Hadis: **'Hiç şüphesiz Allah Teâlâ verdiği ilmi
insanların göğsünden söküp almaz. Ancak âlimle-**

rin gitmesiyle (Hakka göçmesiyle) ilim gider. Çünkü her giden âlim, kendisiyle birlikte kendinde var olan ilmi de götürür. Bu öyle bir durum meydana getirir ki, halkın içinde sadece cahil kişiler öne geçerler. Bunlardan birine ilmî bir mesele sorulduğu zaman, ilimleri olmadığı halde fetva verirler. Kendileri dalâlette oldukları gibi, verdikleri fetva (cevap)larla halkı da dalâlete sevkederler. (Abdullah b. Amr'dan)

Kehf sûresi 66. âyet,

"Kale lehu musa hel ettebi'uke ala en tü'allimeni mimma ullimte rüşden"

"Musa Hû'ya "Sana öğretilmiş olan irşaddan bana öğretmen için sana tabî olabilir miyim?" dedi."

Hadis: 'Allah Teâlâ, melekler, göklerin ve yerin ehli, hatta yuvasında bulunan karıncalar, denizdeki balıklar; halka hayır yollarını gösteren kişi için rahmet dilerler. (Tirmizî, Ebu Derdâ'dan)

Bakara sûresi 186. âyet,

"Ve iza seeleke ibadiy anniy feinniy kariybüciybü da'vetedda'ı iza de'ani felyesteciybuliy velyü'minu biy le'allahüm yerşudun"

"Ve kullarım sana benden sual ettiğinde, artık muhakkak ki ben karîbim. Beni davet ettiği zaman 'Daî'nin davetine icabet ederim. Artık irşad olunsunlar diye, bana icabeti istesinler ve bana iman etsinler."

Mü'min sûresi 38. âyet,

"Ve kalleleziy amene ya kavmi't tebi'uni eh-diküm sebiyle'r reşad"

"Ve iman eden "Ey kavmim bana tâbi olun da sizi irşad sebine (yoluna) hidayet edeyim," dedi."

Ahkâf sûresi 32. âyet,

"Ve men lâ yücib daiyallahi feleyse bimucizin fiy'l ardı ve leyse lehu min dunihi evliya' ula-ike fiy dalalin mübiyn"

"Ve kim Allah'a davet edene (Allah'a çağırana) icabet etmez ise arzda aciz bırakacak değildir ve kendisi için Hû'nun dununda evliya yoktur. Böyleleri açık dalâlet içindedirler."

Hadis: **Allah'ın rahmeti benim halifelerimin**

üzerine olsun! 'Senin halifelerin kimlerdir yâ Resûlullah?' diye sorulduğunda Hz. Peygamber şöyle cevap vermiştir: '**Benim sünnetimi ihya eden ve sünnetimi Allah'ın kullarına öğreten kimselerdir**'. (İbn Abdilberr, İlim; Herevî, Zemm'ul-Kelam, Amr b. Ebî Kesir yoluyla)

A'raf sûresi 181. âyet,

"Ve mimmen halakna ümmetün yehdune bil-hakkı ve bihî ya'dilune"

"Ve halkettiklerimizden bir ümmet de vardır ki "el Hak" ile hidayet eder ve Hû ile adalet ederler."

Hadis: **"Hiç şüphesiz Allah'ın en sevgili kulları Allah'ı kullarına, kulları da Allah'a sevdiren, veryüzünde hayır ve nasihat için dolaşanlardır."**
(Beyhaki)

Secde sûresi 24. âyet,

"Ve cealna minhüm eimmeten yehdune biemrina lemma saberu ve kânu biayatına yukı-nun"

"Ve sabrettikleri ve âyetlerimizi kesin bildikleri sürece aralarından emrimiz ile hidayet eden imamlar kıldık."

Hadis: ‘Hiçbir şeyde haset doğru değildir; ancak iki kişinin hâline imrenmek bu hükmün dışındadır: Allah Teâlâ'nın ilim ve hikmet öğrettiği kimsenin hali ki, bu kimse (aynı zamanda) öğrendiği ilmi halka öğretip müşkülli hakkında bu ilimle hüküm verir; Allah Teâlâ'nın kendisine mal vermiş olduğu kimsenin hâli ki, Allah ona elindeki malı hayra sarf etmeyi nasip etmiştir. (Buharî, Müslim, Nesâî ve İbn Mâce)

ZAMANIN SAHİBİ

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Zamanın İnsanı; Allah'ın her zaman içinde Hüve'nin Musavvir'inden, o gönülde açtığı arzularının, zamanın terakkisine bağlı olarak o gönülden ifade edilmesi. İşte Zamanın İnsanı'ndan bu tatbikat yapılır. Allah, o zamanki arzu ve isteklerini onunla tebliğ eder.

Allah velisinde arzusunu bildirir sonra tatbik eder. Allah kendisinden kendisine bu kabulü yapar. Allah Musavvir'indeki arzu ile bütün âlemleri yaratmış ve tatbikata koymuştur. Musavvir sırrı ise devam etmektedir. Allah onu her zamanda o Zamanın Sahibi ile tatbikata koymaktadır. Zamanın İnsanı'nın sözü o zamanın manevi anahtarıdır.

Allah Musavvir'ini Âdem'de açtığı gibi yeni arzularını Zamanın Sahibi'nde açar.

Sevgili Efendimizin isminden görünen zamanın risalet noktaları olan gönüller, peygamberimizin va'z etmiş olduğu şariat-ı ilâhîye düsturu ile Allah'ın o zaman için arzu buyurduğu hakikatleri açar ve anlatırlar.

Son Peygamber Hz. Muhammed (s.a.v) e indirilen doğru şeriatın zamana göre tatbikatını ve uygulamasını Zamanın Sahibi açar ve anlatır. Zamanın İnsanı'na uyulduğunda nâs bir mes'uliyet taşımaz. Allah adaletini böylece tatbik eder.

Abdülkadir Geylani Hazretlerine sordular "**Şeriat nedir?**" Sultanımız; "**Bana uymaktır**" buyurdular. Zamanın İnsanı'na uymak şeriattır. Şeriat, her zamana hitap eden Allah'ın nizamının yorumudur. Burada bir hususiyet vardır: Zamanın İnsanı'nı şahsen tanımak mecburiyeti yoktur. Allah'ın arzusu, gönüllerde "**İnnehu alimun bi zatiissudur / gönüllerde dolaşan ilâhî arzu**" sırınca tatbikatını yapmaktadır.

Bu konuyu daha da açmak gerekirse; Allah'ın o zamandaki arzuları önce Zamanın Sahibi'nin gönlünde açılır ve o gönülden ceste ceste âlemlerde tatbikat bularak insan gönüllerinde arzular ve tatbikatlar şeklinde zuhur eder. O halde insanlar Zamanın Sahibi ile şahsen tanışmasalar bile, '*Allah'ın böyle bir nizamı vardır, Onu görmesek de, tanımasak da Zamanın Sahibi olan gönül noktasını kabul ve tasdik ederiz*' demeleri onların bu ilâhî sırdan feyz ve neşe almalarına vesiledir.

Bu bakımdan hadis-i şerifte "**Zamanın Sahibine beyat etmeden ölen cahiliyye ölümü ile ölmüştür**" (Sahih-i Müslim; Müsned-i Ahmed) buyrulmuştur.

İsra sûresi 71. âyeti,

**"Yevme ned'u külle ünasin biimamihim femen
utiye kitabehu biyemiynihi feülaike yakreune
kitabehüm ve lâ yuzlemune fetiyla"**

**"Her insan topluluğunu imamları ile davet
ettiğimiz gün artık kime 'Hû'nun kitabı ye-
mininden verilmişse onlar kitaplarını kıraat
ederler ve kendilerine bir fitil (hurma lifi)
bile zulm olunmaz"**

Tevbe sûresi 119. âyet,

**"Ya eyyühelleziyne amenuttekkullahe ve kunu
me'assadikiyne"**

**"Ey iman edenler Allah'a takva edin ve sa-
dıklar ile beraber olun"**

Zariyat sûresi 20. âyet,

"Ve fiy'l ardı ayatün li'l mukiniyne"

"Ve âyetler vardır yakîn olanlar için arzda"

Hucurat sûresi 7. âyet,

"Va'lemu enne fiyküm resulallah"

"Ve bilin ki aranızdadır Resûlallah."

Al-i İmrân sûresi 31. âyet,

**"Kul in küntüm tuhibbunallahe fettebi'uniy
yuhbibkümullahü ve yağfir leküm zunube-
küm vallahü ğafurün rahiymün"**

**"De ki; Eğer Allah'ı seviyor iseniz, o halde
bana tabi olun ki Allah da sizleri sevsin ve
günâhlarınıza mağfiret eylesin. Ve (andol-
sun) Allah Gafur'dur, Rahim'dir."**

**Kim Zamanın İmamına biat etmeden ölürse
cahiliyye ölümüyle ölür. (Sahih-i Müslim, Müsned-i Ah-
med)**

EHL - İ MAĞRİB

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Allah'ın vahdaniyet-i ilâhîyesi söz konusu olduğunda hiçbir şey varlık iddiasında bulunamaz. Ehl-i Mağrib, Sevgili Efendimizden bugüne kadar görünen velâyet gönüllerinde de tatbikatta olan bir sırr-ı hususiyedir. Ehl-i Mağrib'in küllîsi ***Hatmül Velâyet*** noktasında cem olmaktadır.

Bir hadis-i şerifte; "**Müslümanlık garip olarak başladı, başladığı gibi garip olarak avdet edecektir. Ne mutlu o gariplere!**" (*Müslim*) buyrulmuştur.

Peygamberimiz "*Garipler kimdir?*" diye sorulduğunda ise şöyle buyurmuşlardır: "**Garipler o kimselerdir ki, halk tarafından bozulmuş olan sünnetimi ıslah ederler, öldürülmüş olan sünnetimi de ihyâ ederler.**" (*Tirmizî*)

Peygamber Efendimizin buyurduğu hadiste insan neden gariptir? Gariplik şu olsa gerektir: İnsan doğup yaşadığı yerden ayrıldığında garip kalır. Bu, dünya yaşamındadır. Ruh olarak düşünülürse insanın vatan-ı aslisi Allah'ın ilâhî âlemdir. İnsanlar ilâhî âlemden yeryüzüne terakki için gönderildiğinden, "**ruh**" vatan-ı aslisini özler,

dünyada garip kalır. Hz.Mevlana; **"Ney kamışlıktan koptuğundan beri feryad eder"** buyurmaktadır; tabi bunlar mü'minler içindir, imanı olmayanların hâli ise garaipliktir; çünkü kendi asliyetini ve vatan-ı aslisini inkâr edenler dünyada ve ukbada aldanmış olanlardır.

Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: **"Allah'ın kulları arasında bir grup var ki, onlar ne peygamberlerdir ne de şehidlerdir. Üstelik Kıyamet günü Allah indindeki makamlarının yüceliği sebebiyle peygamberler de, şehidler de onlara gıpta ederler."** Orada bulunanlar sordu: *"Ey Allah'ın Resulü! Onlar kim, bize haber ver!"* **"Onlar aralarında ne kan bağı ne de birbirlerine bağışladıkları bir mal olmadığı halde, Allah'ın ruhu (Kur'an) adına birbirlerini sevenlerdir. Allah'a yemin ederim, onların yüzleri mutlaka nurdur. Onlar bir nur üzeredirler. Halk korkarken, onlar korkmazlar, insanlar üzülürken, onlar üzülmezler. Ve şu âyeti okudu:" "Dikkat edin muhakkak ki evliyaullah... Ne korku vardır aleyhlerine ne de mahzun olurlar "** (Yunus 62) (Kütübü Sitte Hadis No: 3345)

A'raf sûresi 181. âyet,

"Ve mimmen halakna ümmetün yehdune bil-hakkı ve bihî ya'dilune"

"Ve halkettiklerimizden bir ümmet de vardır ki "el Hak" ile hidayet eder ve Hû ile adalet ederler.

El -Mağrib zirrü'bnü Hubeys anlatıyor: Saffan İbni Assâl el Murâdî bize Peygamberimiz şöyle söyledi: **‘Kıble-i el-mağribde bir kapı (bab) vardır. Bu kapının genişliği veya bunun genişliği binekli bir kimsenin yürüyüşü ile 40 veya 70 senedir. Allah o kapıyı arz ve semaları yarattığı gün yarattı. İşte bu kapı güneş mağribden doğuncaya kadar tövbe için açıktır. (Tirmîzi Daavat 102)**

En'âm sûresi 116. âyet,

"Ve in tütı' eksere men fiyl'ardı yudılluke an sebiylillâhi in yettebi'une illazzanne ve in hüm illâ yahrüsune "

"Ve eğer arz içre bulunan kimselerin çoğuna itaat edersen seni Allah sebîlinden şaşırtırlar. Onlar illâ zanna tâbî olmaktadır ve kendileri illâ tahmin etmekteler."

Al-i İmrân sûresi 114. âyet,

"Yü'minune billâhi velyevmil'ahiri ve ye'mürune bilma'rufi ve yenhevne anilmünkeri ve

***yüsari'une fiylhayrati ve ülaike minessalihı-
ne"***

"Allah'a ve ahiret gününe iman ederler ve maruf ile iş görür ve münkerden nehyederler ve hayırlarda yarışır ve işte onlar Salihlerdendirler"

Hadis: **"Dünyada tıpkı garip, hatta bir yolcu gibi davran"** (Buhari Rikak, Tirmizi Zühd)

N A M A Z

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Sevgili Peygamberimiz, "**Kıyamet zamanı benim sünnetimi ihya eden hayırlı insandır**" buyurmaktadır. Yine, "**Benim sözlerim olarak size intikal eden sözler Kur'an'a uygunsa ve insanlığın hayrına ise benim sözümdür**" buyurmaktadır.

Rivayet edilen bazı hadisler bu esasa uygun görülmemektedir. Mesela Efendimizin miracında farz kılındığı iddia edilen elli vakit namaz Hz. Musa'nın müdahalesi ile beş vakte düşürülmektedir.

Elli vakit namaz hesabına göre bir günün sekiz saati uyku, iki saati ihtiyaç ve yemek molası olsa geri kalan zamana göre yaklaşık olarak yirmi dakikada bir namaz kılmak gerekir ki, Peygamberimizin ümmetime farz olur da ağır gelir diyerek, teravih namazına ilk birkaç günden başka mescide çıkmadığı malumdur. Böyle bir nizam ve tatbikat varken bir günde elli vakit namaz nasıl olabilir?

Peygamberimiz Miraç'ta "**Âlemi Âmâ**" dan geçtim buyurmaktadır. Burada hiçbir dünya varlığı mevcut değildir.

Burada Hz. Musa'nın olması, hâşâ hem Allah'a hem de Hz. Muhammed (s.a.v) e akıl vermesi kulların ne yapacağını Allah'ın bilmediği gibi bir durum ortaya çıkarır ki, bu da Allah dininin tevhidine ters düşer.

Bu haberler İsrailiyattır, tamamen dünya fikriyatı ile söylenmiş sözlerdir, bunlar İslâm'da yoktur; İslâm içine ithal edilmek istenmektedir. İslâm'ı ortadan kaldırmak için her türlü teşebbüste bulunanlar, muvaffak olamayınca yalan yanlış haberler uydurmaya kalkmışlardır.

Miraç, kulun kendi varlığının da Allah'a ait olduğunun, ondan başka bir varlık olmadığının idrakine varmaktır ki, bu makam meleklerin dahi bulunmadığı bir hususiyettir. Miraç Allah'ın kendisinden kendisine yaptığı bir tatbikattır. Melekler ise yaratılmış sıfatî varlıklardır.

Miraç ile ilgili tevatüren gelmiş olan güya namazın elli vakit emredildiği, yine Hz.Musa'nın akıl vermesi ile beş vakte indiği tarzındaki haberlerin Miraç'ın hakikati ile bir ilgisinin olmadığı aşîkârdır.

Miraç'ın peygamberliğin 9. yılında vuku bulduğu kabul edilmektedir. Kur'an'da namaz vakitleri muhtelif âyetlerde işaret edilmiştir. Namaz vakitleri tedrici olarak bildirilmiştir. Namaz ibadetinin tatbikatı Peygamber Efendimizin sünneti ile sabittir. Eğer Miraç'ta beş vakit namaz hükmü olsaydı bu hükmün Kur'an'da beş vakit namaz

âyeti şeklinde varid olması lazım gelirdi. Hâlbuki beş vakit namaz peygamberimizin sünneti ile tatbik olunmaktadır. Bu tatbikat namazın zamanının ve tatbikatının risalet noktası ile tatbik edildiğini göstermektedir.

Elli vakit namaz ile ilgili hadis incelendiğinde İslâm'da Allah'a nasıl ibadet edileceğini Peygamberimiz değil de Hz. Musa karar vermiş gibi olmaktadır. Yani Allah ve Peygamber bilmiyor da Hz. Musa namazın tarifini yapıyor gibi olmaktadır. Allah hiçbir kula vüs'atinin üzerinde yük yüklemeyiz.

Hadiste buyruldu ki; **"On iki peygamber Muhammed ümmetinden olmayı arzu etmiştir. O Peygamberlerin arasında Hz. Musa da vardır.** (Hakim et-Tirmizî)

Kur'an'da Namaz Vakitlerine İşaret Eden Bazı Âyetler

Kaf sûresi 39-40. âyetlerinde,

"Fasbir ala ma yekulune ve sebbih bihamdi rabbike kable tulû's şemsi ve kable'l ğurub ve mine'l leyli fesebbihhü ve edbare's sücud"

"Artık söylediklerine sabret ve Rabbini, güneş tulû etmeden önce ve gurub etmeden

önce hamd ile tesbih et. Ve gecenin bir bölümünde ve secdelerin ardından da tesbih et onu"

Rûm sûresi 17-18. âyetlerinde,

"Fesübhanallahi hıyne tümsune ve hıyne tusbihun ve lehü'l hamdü fiy's semavati ve'l ardı ve aşıyyen ve hıyne tuzhirun"

"Artık sübhandır Allah akşama girdiğimiz zaman da ve sabaha erdiğimiz zaman da... Ve O'nundur semavatta ve arzda 'el Hamd' güneş battıktan sonra da ve zuhur vaktinde de" buyrulmaktadır.

Görüldüğü gibi Kur'an'da beş vakit namaz işaret edilmiştir, ancak namaz tatbikatı Peygamberimizin bildirdiği gibidir. Miraç ile ilgili anlatımlarda Sevgili Peygamberimizin Hz. Musa ile karşılaştığı ve elli vakit namazın pazarlık yapılarak beş vakite düşürüldüğü ile ilgili anlatımlar hakikati yansıtmamaktadır.

Kehf sûresi 27. âyet,

"Vetlü ma uhiye ileyke min kitabi rabbike lâ mübeddile likelimatihî ve len tecide min dunihi mültehaden"

"Ve sana Rabb'inin kitabından vahyolunanı tilâvet eyle. O'nun kelâmını değiştirecek yoktur. Ve Hû'nun dûnunda bir sığınılacak asla bulamazsın."

Peygamberimizin bizlere emirleri: **"Kolaylaştırın! Güçleştirmeyin! Müjdeleyin! Nefret ettirmeyin!"**

Ebu Davud'un rivayeti şu şekildedir: **"Eğer müminlere zorluk verecek olmasaydım, yatsı namazını geciktirmelerini ve her namazda misvak kullanmalarını mutlaka emrederdim."**

Al'a sûresi 8. âyet,

"Ve nüyessirüke li'l yüsra"

"Ve sana en kolayı müyesser kılacağız."

Hacc sûresi 78. âyet,

"... Hüvectebaküm ve ma ce'ale aleyküm fiy'd diyni min harec..."

"...Hüve sizleri mücteba eylemiş (seçmiş) ve üzerinize dinde bir zorluk kılmamıştır..."

"Din kolaylıktır." (Buhari, İman: 29; Nesai, İman: 28; Musned, 5:69)

"İnsanlara Rablerinden bahsederken, korku ve sıkıntı veren şeylerden söz etmeyin" (Beyheki)

Bakara sûresi 185. âyet,

"...Ve litükebbirullahe alâ ma hedaküm ve lealleküm teşkürun"

"...Allah'ı tekbir edesiniz diye Allah sizlere kolaylık murad eder ve sizler için zorluk irade buyurmaz. Ta ki şükredesiniz."

Hadis: **"Kolaylaştırın! Güçleştirmeyin! Müjdeleyin, nefret ettirmeyin. Birbirinizle iyi geçinin, ihtilafa düşmeyin."** (Hz. Said ibni Ebu Berde. Ramuz El-Hadis)

Kaf sûresi 29. âyet,

"Ma yübeddelü'l kavlü ledeyye ve ma ene bizallamin li'l abiyd"

"El kav" (söz) tebdil edilmez indimde... Ve ben kullarıma zulümkâr değilim..."

Hadis: **"Allah'ı kullarına sevdiren ki, Allah da sizi sevsin."** (Taberânî)

Z İ K İ R

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Kulların Allah'ı zikretmesi '**zakir**' makamıdır; ancak şu var ki, '**mezkûr**' makamında dil susar, Allah o kulda kendisini zikreder.

Mezkûr makamında olan gönüller, gönülden gönüle bu zikri yaparlar. Bir kişi Allah'tan başka bir mevcut olmadığını ikrar ediyorsa, o zaman zikri kim yapmaktadır? Bu gönüller '**zıkr-i daim**' eshabıdır.

Velâyet makamının zikri mezkûr makamındadır. Hz. Süreyya, "**Zıkr-i daim ehli ol ki asla kalbolmuş ola**" buyurmuşlardır.

Zıkr-i daim, mezkûr makamını işaret etmektedir. Bir kul Allah'tan başka hiçbir mevcut olmadığının idrak ve kabulünde ise, onun her hâli Allah'ı zikirdir. Çünkü her şey Allah'a muzaftır.

Allah'ın her isimde bir arzusu ve feyzi vardır. Kul, Allah'ın isimlerini zikretmek suretiyle o isimlerin feyzinden nur alırlar. Manevî yolda terakki için Allah'ımızın rahmetini ve hususiyetini ihtiva eden kelimelerin zikredilmesi emredilmiştir. Bu hâl, o isimlerden feyz ve nur alma-

ya vesiledir. Kur'an aynı zamanda bir zikir kitabıdır. Allah'ımızın peygamberleri ile lütfettiği mesajlar da zikirdir.

Zikir, peygamberler ve velâyet ile talim ve tatbik olmaktadır. Her zamanın '**İnsan**'ına uyulmakla arzu edilen zikir tatbikatı yapılmış olmaktadır. Maneviyatta ve dergâhlarda yapılan zikirlerin Zamanın Velisi'ndeki ilâhî arzuya göre tatbik olunmasındaki hikmet bu olsa gerektir. O hâlde her zamandaki velâyette zuhur eden arzuya göre Allah'ı zikretmek mümkün olmaktadır ki, bu büyük bir terakkiye sebeptir.

Dünyada her inanç grubunun zikir anlayışı vardır. Bu, Allah'ın o toplumdaki tecellisine işaret eder.

Zikir, bir esmayı tekrarlamak anlamını taşıyorsa da zikrin mânâsı için Allah'ımız; "**Kur'an zikirdir**" buyurmaktadır. O hâlde zikir Allah'ın nizamını ikrar etmektir. En güzel zikir, Allah'ın kendisini arzu ettiği şekilde zikretmektir. Kur'an'da, "**zikru'llahi ekber / Allah'ı zikretmek en büyüktür**" buyrulmaktadır.

Bayram günlerinde Müslümanların yemesini ve içmesini dahi zikir kabul eden hadisler vardır. Artık bu makamda onların gülüşlerini dahi zikir kabul eden hadislerde vardır.

Taha sûresi 99. âyet,

"...Ve kad ateynake min ledünna zikren"

"...Ve andolsun sana ledünnümüzden bir zikir bahşeyledik."

Hz. Âişe'nin şöyle dediği rivayet edilmiştir:
"Resûlullah (s.a.v) her vakit Allah'ı anardı." (Müslim)

Enbiya sûresi 50. âyet,

"Ve haza zikrün mübarekün enzelnahü efeentüm lehu münkirun"

"Ve bu 'Hû'ya inzal ettiğimiz bir zikr-i mübarektir. Artık sizler Hû'yu mu inkâr ediyorsunuz?"

Yasîn sûresi 69. âyet,

"Vema allemnahü's şı're ve ma yenbeğıy lehu in hüve illa zikrün ve kur'anün mübiynün"

"Ve biz 'Hû'ya şiir öğretmedik ve 'Hû'ya yaraşmaz da... Muhakkak Hüve illa bir zikir ve Kur'an-ı mübindir"

Sad sûresi 49. âyet,

"Haza zikr ve inne li'l müttekıyne lehusne meabin"

"Bu zikirdir. Ve muhakkak ki muttakîler içindir hüsn-ü meab (güzel bir akıbet)"

Sad sûresi 87. âyet,

"În hüve illa zikrün li'l alemiyn"

"Hüve' illâ âlemler için bir zikirdir"

Ankebut sûresi 45. âyet,

"Vele zikru'llahi ekber"

"Ve elbette zikrullah en büyüktür."

Ebu Derda'dan: Resûlü Ekrem (s.a.v) Hz.'leri; **"Si-ze amellerinizin en hayırlısı ve sevap bakımından en temiz olan, mertebelerinizi yükselten, altın pırlanta infak etmekten ve harp meydanında düşmanlarınızla çarpışmaktan daha hayırlı bir ameli haber vereyim mi:** diye sordu. Ashab, **"Evet ya Resûlullah"** dediler. Resûlümüz; **"Allah'ı zikretmek-tir."** buyurdular...

Al-i İmrân sûresi 191. âyet,

"Elleziyne yezkürunallahe kıyamen ve ku'uden ve alâ cünubihim ve yetefekkerune fiy halkısse mavati vel'ardı rabbena ma halakte haza batılen sübhaneke fekına azabennari."

"Allah'ı ayakta ve oturmuş ve yanları üzerindeyken zikreden ve semavatın ve arzın yaratılışını tefekkür eden. "Rabbimiz bunu batıl olarak halketmedin. Sübhansın artık bizi ateş azabından koru."

Ebu Hüreyre: Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: **"Kim bir yere oturur ve orada Allah'ı zikretmez (ve hiç zikretmeden kalkar) ise Allah'tan ona bir noksanlık vardır. Kim bir yere yatar, orada Allah'ı zikretmezse, ona Allah'tan bir noksanlık vardır. Kim bir müddet yürür ve bu esnada Allah'ı zikretmezse, Allah'tan ona bir noksanlık vardır."** (Hadisin metni Ebu Davud'a aittir. Sondaki ziyade İbnu Hibban'ın Mevarid'inden alınmadır (2319) Hadis No: 1942)

Bakara sûresi 152. âyet,

"Fezküruniy ezkürküm veşkürü liy ve lâ tekfürun"

"Artık beni zikredin ki sizleri zikredeyim ve bana şükredin ve bana kâfir olmayın."

Resûlullah (s.a.v): **"Allah buyuruyor ki: Ben kulumun bana olan zannının yanındayım. Beni zikrettiği zaman da ben onunla beraberim. O beni gönülden zikrederse, onu gönlümden zikrederim. Cemaat arasında zikrederse, onu o cemaatten daha hayırlı bir cemaat arasında zikrederim. Bana bir karış yaklaşırsa; ben ona bir arşın yaklaşıyorum. Bir arşın yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşıyorum. O bana yürüyerek gelirse, ben ona koşarak geliyorum."** buyurdular. (Müslim)

A'raf sûresi 205. âyet,

"Vezkür rabbeke fiy nefsike tedarru'an ve hıyfeten ve dunelcehri minelkavli bilğuduvvi vel'asali ve lâ tekün minelğafiliyne"

"Ve Rabbini nefsinde tazarru ve korkuyla gizlice ve yüksek olmayan bir sesle kuşluk vakti ve akşam üstü zikret ve gafillerden olma"

Cuma sûresi 10. âyet,

"... Ve'zkürullahe kesiyren lealleküm tüflihun."

"... Allah'ı çok zikredin ki, felaha eresiniz."

Resûlullah (s.a.v) Mekke yolunda yürüyordu. Derken **Cümdan** denilen dağın yanından geçti. Ve: **"Yürüyün! Bu Cümdan'dır. Müferridler geçmiştir."** buyurdu. Ashab: *Müferridler nedir yâ Resûlallah?* dediler. **"Allah'ı çok zikreden erkek ve kadınlardır."** buyurdular.(Müslim)

Ahzâb sûresi 35. âyet,

"...Ve'z zakiriynallahe kesiyren ve'z zakirati e'addallahü lehüm mağfireten ve ecren azıyma"

"...Ve Allah'ı çok zikreden erkekler ve kadınlar... Allah onlar için mağfiret ve ecr-i azîm hazırlamıştır."

Hadis: **"Bir cemaat oturup Allah'ı zikrederse, mutlaka melekler etraflarını sarar, Allah'ın rahmeti onları bürür, üstlerine sekine iner ve Allah onları katındakilere anar."** (Müslim,Tirmizî)

Ahzâb sûresi 41. âyet,

"Ya eyyuhelleziyne amenü'zkura'llahe zikren kesiyren"

"Ey iman edenler Allah'ı çok zikrediniz"

Resûlullah buyurdu ki; 'Allahü Teala'nın, yollar-
da dolaşarak zikreden insanları araştıran melek-
leri vardır. Bir yerde Allah'ı zikreden bir topluluk
buldukları zaman, birbirlerine; geliniz, işte sizin
aradıklarınız burada diye çağırırlar. Melekler, on-
ları dünya göğüne kadar kanatlarıyla sararlar.
Rableri, onların durumunu meleklerden daha iyi
bilmekle beraber, meleklerle sorar: Kullarım ne
diyorlar? Melekler: Seni tespih ediyorlar, Seni
tekbir ediyorlar, Sana hamdediyorlar, Seni temcid
ediyorlar, diye cevap verirler. Hakk Teala buyurur:
Beni gördüler mi? Melekler: Hayır, vallahi Seni
görmediler, derler. Allahü Teala: Beni görselerdi
ne olurdu? diye buyurur. Melekler: Eğer Seni gör-
selerdi, Sana daha çok ibadet ederlerdi. Seni da-
ha çok temcid ederlerdi, Sana daha çok hamde-
derlerdi, Seni daha çok tespih ederlerdi, diye ce-
vap verirler. Allahü Teala: Benden ne istiyorlar?
diye buyurur. Melekler: Senden cenneti istiyorlar,
derler. Allahü Teala: Orayı gördüler mi? diye bu-
yurur. Melekler: Hayır vallahi, ey Rabbimiz onlar
orayı görmediler, derler. Hakk Teala: Peki, onlar
orayı görselerdi ne olurdu? diye buyurur. Melek-
ler: Orayı görselerdi, oraya kavuşma hırsları ve
arzuları artardı, oraya olan rağbetleri ziyadeleşir-
di, diye cevap verirler. Allahü Teala: Onlar neden
sakınıyorlar? diye buyurur. Melekler: Cehennem-

den, derler. Allahü Teala: Peki orayı gördüler mi? diye buyurur. Melekler: Hayır vallahi, ey Rabbi-miz, onlar orayı görmediler, derler. Allahü Teala: Peki görselerdi nasıl olurdu?' diye buyurur. Melekler: Görselerdi ondan daha şiddetle sakınırlar ve oradan daha çok, çekinirlerdi, derler. O zaman Allahu Teala şöyle buyurur: Sizi şahid tutuyorum ki, Ben onları mağfiret eyledim. Bunun üzerine meleklerden biri: İçlerinde filanca var ki, o onlardan değil; bir ihtiyaç için aralarına girmişti, der. Allahü Teala: Onlar bir meclisin adamlarıdır, içlerinden biri ayrı tutulamaz, buyurur." (Buhari)

Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: "**Haberiniz olsun, bu bayram günleri yemek, içmek ve zikir günleridir.**" (Ebu Dâvud, İbnu Mâce)

Ahzab sûresi 34. âyet,

"V'ezkürne ma yütla fiy büyutikünne min aya-tillahi ve'l hıketi innallahe kâne lâtıyfen habiyra

"Ve Allah âyetlerinden ve hikmetten evlerinizde tilavet olunanı zikredin. Muhakkak ki Allah lâtifdir, habîrdir,"

"Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: "İçerisinde Allah zikredilen evlerin misali ile içerisinde Allah

**zikredilmeyen evlerin misâli, diri ile ölünün misa-
li gibidir." (Buhârî, Müslim)**

DİN BİRDİR

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Son zamanlarda din birliği yapma kargaşası vardır. Herkes kendi fikriyatını Allah dini gibi empoze etmeye kalkmaktadır. Allah dini hususunda Kur'an âyetleri ve hadisler birbirini tamamlar.

Aslında din birdir. Bir olan din zaman içinde mânâları her peygamber ile açılmış ve Allah'ımız kullarına kendisini bildirmiştir. Allahın Musavvir'indeki arzusu kullar için din anlamına gelir. Peygamberler ve velilerle Allah'ın lütfettiği ilim kulda idrake gelince, Allah'ın rahmeti icabı kul için bir neşe olur.

Dinin sahibi Allah'tır ve din birdir. Fakat din anlayışları muhtelif olabilmektedir. Müspet olsun menfî olsun her kişi aslında yaratıcısını düşünür. Ancak bu düşüncelerin Allah'a göre değerlendirilmesinde makbuliyet dereceleri vardır. Bu, Allah'ın kendisini idrakteki sedasının perde perde yükselişini ifade eder. Âlem-i ilâhîde Allah-tan bir sayha ruhlar arasında yayıldı; ilk duyanlar velâyet tatbikatında olanlar, yani sabikundan oldular. Sonra duyanlar nâs içinde derece derece Allah'ı idrakteki makamlarına göre sıralandılar.

Din birdir, Allah'ın bir dininden başka din yok ki dinleri sayalım. Din birliği yapalım sözü velâyet için şirk-tir. Esasta din; Hz.Âdem'den beri birdir, ancak Âdem'den sonra her gelen peygamber dini daha ileri anlatmış ve Allah'ın arzusu kemâl mertebesinde Hz. Muhammed (s.a.v) ile tamamlanmıştır.

Bugün için zahir ulema maneviyat üzerinde '*Acaba bu doğru mu yanlış mı?*' diye düşünmemekte, geçmiş ulemanın kitapları ile kendini kayıt altına almaktadır. Yanlış da olsa geçmiş ulemanın kitaplarında yazdığı için doğru kabul edilmektedir. '*Başka türlü düşünürsek günaha gireriz*' diye bir düşünce de vardır. Geçmiş ulemanın kitaplarında yazıyorsa kendilerini onların mes'uliyetinde düşünerek vicdanen rahatlamaktadırlar.

Ancak son devirde yazılan akademik kitaplara bakıldığında; baştakilerle sondakiler birbirini tutmamaktadır. Çünkü bu kitaplar geçmişte yazılan kitapların yeniden derlemesi gibidir. Bu, geçmiş ulemanın kitaplarını kaynak olarak kabul etmekten kaynaklanmaktadır. Onları kaynak olarak kabul etmeyenler ya ayıplanıyor, ya da vicdanen kendini mes'ul tutuyor. Bu, maneviyata saygı mı olmaktadır?

Peygamberimizden üç yüz sene sonra mezhep taassubu başlamış, dört yüz sene sonra da içtihad kapısı kapandı denmiştir. Allah'ın nizamını anlatan Kur'an ve

hadisler üzerinde çalışma yapılması gerekirken, mezhepler üzerinde araştırmalar yapılmıştır. Kur'an âyetleri her zamana hitap ederken ulemanın bu tutumu yüzünden zahiri din anlayışı zamana cevap veremez hâle getirilmiştir. Buna tepki olarak toplumun diğeri bir kesimi de din dışı kalmıştır. Bu durumdan, dini doğru olarak halka intikal ettirmeyenler sorumlu olmaktadır.

Ulema, velâyeti Hüve'nin açıldığı gönül noktası olarak kabul etmemekle yanılığıya düşmüştür.

Din başlangıçtan beri bir dindir, ama o bir dini değişik şekilde anlamak, başka dinler varmış gibi zannedilmektedir. Değişik yorum ve anlamalar başka dinler olarak düşünölürse mezheplerin de ayrı ayrı dinler olması icap eder, ama farklı yorumlar din olmaz.

Din birdir, ama anlayış noktalarına göre izah edilmiş ve anlatılmıştır. Mesela Allah dinini Hz.İsa, Allah'ın kendisindeki arzusuna göre anlatmıştır. Bütün terakkiler Allah'ın yaratmasından kaynaklanmaktadır.

Allah'ın nizamına neden gericilik denilmektedir? Geri olan Allah'ın nizamı değil, Allah'ın nizamını kendi akıl mertebesinden tatbik edenlerdir.

Hz. Süreyya'nın kıyamete yakın zuhuru umumi mânâda "**Nübüvvet**," "**Risalet**" konusunun Piriyet nok-

tasından vuzuha kavuşturulması ile ilgili bir konu olsa gerektir. Hz. İsa'nın bir İslâm velisi olarak görünmesi, hususu dinin bir olduğunun bir ifadesidir.

Kıyamete yakın zamanlarda zuhur eden "**Mehdi Resûl**" ise şerh-i vücûd ederek nâs'a umumi bir hidayet teklifinde bulunmuştur. Mehdi sırrından görünen gönül, nâsa doğru bir dine, yani **Allah Dini**'ne gelmeleri teklifini yapmış ve ancak bu şekilde hidayete ulaşılabileceğini açıklamıştır.

Hatmül Velâyet sırr-ı hususiyesinde ise, Allah'ın bir olan dinindeki yanlış yorum ve anlayışların tashihi ve doğrultması vardır. Bu sohbetler ve kitaplar bunun içindir. İsteyen bundan istifade eder; istemeyen de etmez.

Nitekim son zamanlarda İncil'in aslı şurada bulundu, burada bulundu kabilinden haberler artmış gözük-mektedir. Bunun aynısını Kur'an'a da tatbik etmeye çalış-maktadırlar. Bu fikirde olanların amacı, dini ortadan kaldırmaktır. Ancak unutulmamalıdır ki Allah'ımız,

Hicr sûresi 9. âyetinde,

"İnna nahnü nezzelne'z zikre ve inna lehu le-hafizun"

"Muhakkak ki 'Zikri' inzal eden biziz ve mu-hakkak ki 'Hû'yu elbette muhafaza ederiz."
buyurmaktadır.

Hatmül Velâyet sırrı ile bu konularda son ikazların yapılmakta olduğu görülmektedir.

Al-i İmrân sûresi 19. âyet,

"İnneddiyne ındallahislâmü"

"Muhakkak ki Allah indinde din İslâmdır."

Al-i İmrân sûresi 83. âyet,

**"Efeğayre diynillâhi yebğune ve lehu esleme
men fîyssemavati vel'ardı tav'an ve kerhen ve
ileyhi yürce'une"**

**"Semavatta ve arzdaki kimseler -istese de
istemese de- 'Hû'ya teslim olmuş ve 'Hû'ya
rücû ederlerken Allah dininden gayrini mi
arıyorlar?"**

Al-i İmrân sûresi 85. âyet,

**"Vemen yebteğî ğayrel'islâmi diynen felen
yukbele minhü ve hüve fiyl'ahireti minelhasi-
riyne"**

**"Ve kim din olarak İslâm'ın gayrini gaye edi-
nirse artık ondan asla kabul edilmez ve
o ahirette hüsrana uğrayanlardandır."**

En'âm sûresi 161. âyet,

"Kul inneniy hedaniy rabbiy ilâ sıratın müstakıymın diynen kıyemen millete ibrahiyme haniyfen ve ma kane minelmüşrikiyne"

"Rabbim beni sırat-ı müstakîme, kıymetli dine ve hanîf İbrahim dinine hidayet eyledi, O müşriklerden olmamıştır."

Hâc sûresi 78. âyet,

"Ve cahidu fiyllahi hakka cihadih hüvecte-baküm ve ma ce'ale aleyküm fiy'd diyni min harec millete ebiyküm ibrahiym hüve semmakümü'l müslimiye min kablü ve fiy haza liyeküne'r resulü şehiyden aleyküm ve tekunu şühedae ale'n nas feekiymu's salate ve atü'z zekate va'tesımu billah hüve mevlâküm fenı'me'l mevlâ ve nı'me'n nesıyr"

"Ve Allah hususunda "Hû" cihadının hakkıyla cihad edin. Hüve sizleri mücteba eylemiş (seçmiş) ve üzerinize dinde bir zorluk kılmamıştır. Babanız İbrahim'in milleti... Hüve, Resûl üzerinize şahit olsun ve sizler de nas üzerine şahit olasınız diye, daha önce de, bunda da sizleri Müslümanlar diye

tesmiye eyledi. (isimlendirdi) Artık namazı kılın ve zekatı verin ve Allah'a sarılın, Hüve mevlânızdır. Artık ne güzel mevlâdır ve ne güzel yardımcıdır."

Al-i İmrân sûresi 67. âyet,

"Ma kane ibrahiymü yahudiyyen ve lâ nasraniyyen ve lâkin kane haniyfen müslimen ve ma kane minelmüşrikiyne"

"İbrahim ne Yahudi olmuştur ne de Nasrani ve lâkin hanif bir Müslümandır ve müşriklerden değildir."

Resûlullah (s.a.v) uzuvlarını üçer üçer yıkayarak abdest aldı ve şöyle buyurdu: **"Bu, benim ve benden önceki diğer peygamberlerin ve İbrahim aleyhis-selam'ın abdestidir."** (Kütübü sitte Hadis No: 3614.)

Rum sûresi 30. âyet,

"Feekım veccheke li'd diyni haniyfa fitratallahilletiy fetare'n nase aleyha lâ tebdiyle lihal-kıllah zalike'd diynü'l kayyim ve lâkinne eksera'n nasi la yalemun"

"Artık vechini hanif olarak dine ikame et.

Allah'ın nâsı üzerinde yaratmış olduğu Allah fıtratına... Allah'ın halkedişinde tebdilât olmaz. Böyledir dîn-i kayyim. Ve lâkin insanların ekserîsi bilmezler."

Hz. Peygamber (s.a.v): **"Her çocuk fıtrat üzerine doğar"** buyurdu ve sonra da **"Şu âyeti okuyun"** dedi: **"Allah'ın yaratılışta verdiği fıtrat..."** (*Rum; 30*). Sonra Resûlullah (s.a.v) sözünü şöyle tamamladı: **"Çocuğu anne ve babası Yahudileştirir veya Hıristiyanlaştırır veya Mecusileştirir. Tıpkı hayvanın doğurunca, azaları tam olarak yavru doğurması gibi. Siz kesmezden önce, kulağı kesik olarak doğmuş hayvana rastlar mısınız?"** (*Buhari, Müslim*)

Huzeyfetu ibnu'l-Yemân anlatıyor: Hz. Peygamber (s.a.v), bize buyurmuştu ki: **'Emanet (din, adalet duyguları) insanların kalplerinin derinliklerine (yaratılışlarında, fıtrî meyiller olarak) konmuştur. Sonradan Kur'ân-ı Kerîm indi. (İnsanlar kalplerine konmuş olan bu fıtrî temâyüllerin) Kur'ân ve hadiste te'yîdini buldular.'** (*Buhârî; Müslim; Tirmizî; İbnu Mâce*)

Şura sûresi 13. âyeti,

"Şere'a leküm mine'd diyni ma vassa bihi nuhan v'elleziy evhayna ileyke ve ma vassayna

***bihi ibrahiyme ve musa ve ıysa en ekıymü'd
diyne ve lâ teteferreku fiyh kebûra ale'l müş-
rikiyne ma ted'uhüm ileyh allahü yectebiy
ileyhi men yeşau ve yehdiy ileyhi men yü-
niyb"***

**Dinden Nuh'a tavsiye eylediği, sana vahyet-
tiğimiz ve İbrahim'e ve Musa'ya ve İsa'ya "di-
ni ikame etsinler ve onda tefrikaya düşme-
sinler" diye tavsiye ettiğimiz sizler için şeri-
at oldu. Senin kendilerini davet ettiğin 'Hû'
müşriklere kebir oldu. Allah dilediğini
Hû'ya mücteba eyler (seçer) ve inabe edeni
(Mürşid'e bağlananı) Hû'ya hidayet eyler."**

**Resûlullah buyurmuştur: 'Ben, Meryemoğlu
İsâ'ya dünyâ ve âhirette insanların en yakınıyım.
Esasen peygamberler baba bir kardeş gibidir.'** (Ebu
Hureyre)

Din birliği yapılmak istenmektedir, ancak görülü-
yor ki Allah dini zaten birdir. Hz. İbrahim, Hz. Musa,
Hz. İsa ve Hz. Muhammed (s.a.v) Allah dininde birdir-
ler. Din birliği yapmak isteyenler neyi birleştirmeye çalış-
maktadırlar?

Din birliği yapmak isteyen insanlar Allah dininde
değil, kendi akıllarınca icat ettikleri bir düşüncede buluş-

mak istemektedirler. Allah dini bugün en ileri ve yüksek seviyede tekâmül etmiş olduğu şekildedir.

Ş E F A A T

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Allah'ımız sonsuz olduğu gibi şefaati de sonsuzdur. Şefaati sadece bir şekilde düşünmek, Allah'ın sonsuzluğuna uygun düşmez.

Şefaata, Peygamberlere bağılıdır. Peygamberler ümmetlerine şefaata edecektir; bu, iman işidir. Mürşid evlatlarına şefaata eder. Şefaata, bir yerde sahip çıkma manasıdır. Mürşid, "**Bu evlâd senin rızan için bana geldi**" diyerek Allah'tan şefaata ister.

Şefaati Allah verdiğiine göre şefaata tecellisini kayda bağlayamayız. Peygamberimiz zalime dahi nasıl kurtulacağıının programını söylemiştir. Şefaati sadece bir noktada tespit etmek doğru değildir. Allah'ımız, Peygamberler, veliler ve diğer müminler makamlarına göre şefaata edeceklerdir.

Anne çocuğu için, Mürşid evladı için şefaata ister. Anne ve babanın evlatlarına olan şefaatleri de Allah'ın şefaata isminin tecellileridir.

Evliya, insanların hayrını ister. Hakk ile Hakk olmuş gönül, "**Ya Rabbi bizler senin varlığındanız**" di-

ye ilticada bulunur. Allah'ın kendisinden kendisine olacak şefa'at, Allah'ın açıldığı gönöl tarafından ifade edilir.

Allah bütün âlemleri kendisinden kendisine yarattığına göre, affeden kim, affedilen kim?

Allah'ın irfan olunma arzusundaki, yani kendisinden kendisine bilinmekliğini istemesindeki arzu nedir? Allah'ın kendinden kendine olan bağışlamasıdır. Allah'ın kendinden kendine olarak, kendi icraatını hoş görmesi O'nun mağfiretidir.

Mağfiret, bir varlığın diğer bir varlığa olan affı şeklinde düşünülürse ikilik meydana gelir. Mağfireti Allah'ın kendisinden kendisine rahmeti olarak düşünmek gerekir.

'*Mağfiret olundum*' diyen kul, kendini Hakk'tan ayırmıyorsa, '*Ben O'nunla bir bütünüm tevhiddeyim*' diyor, o kul kendinde bir hâl (günah olsun sevap olsun) atfetmiyorsa, o halde bu idraka gelmek, vücud günahından geçmek demektir.

Peygamber Efendimizin duasında: "**Ya Rabbi! Sen kendini övdüğün gibisin,**" buyurarak kendisinden kendisine hamd etmesi O'nun mağfiretidir.

'*Şefa'at yalnızca ahirette var*' diyerek Allah'ın şefa'at arzusunu kısıtlamak doğru olmaz. Maneviyatta Mürşî-

din de evladına şefaati vardır. Mürşid imamdır, Allah'ımız insanları imamları ile kabul eder.

Şefaati önce Allah'ındır. Hüve anlayışı ile bakınca şefaati Allah'ın kendisinden kendisinedir, zaten hepsi kendi vücududur.

Allah'ımız kendi varlığından bu âlemleri halkeylemiştir. Hepsini kendisinden kendisine olduğuna göre karar ve hüküm ancak kendisine aittir.

Allah'ın varlıkları yaratmasındaki muradı nedir? Allah'ımız varlıkları halkeylemiş ve bir nebze rızıklandırmaları için esfele safiline indirmiştir. İnsanlar Allah'a imanda hangi inanca sahiptir, önce bunun belirlenmesi lazımdır.

İnsan aynı zamanda bir enerjidir ve Allah onu değerlendirecektir. Kişinin maneviyat idrakına ve anlayışına göre Allah onu tayin edecektir. Allah'ımız bu insan potansiyelini kullanacak şekilde kimini affeder, kimine de ceza verir. Yani insan haline getirdiği varlıkları âlemlerde arzu ettiği şekilde değerlendirir. Onun için af yalnızca Allah'a mahsustur.

Allah'ın varlıklar üzerindeki tecellisi onlara mağfiretidir. Peygamberimiz ile Allah'ın nübüvvet hususundaki arzularının diğer peygamberlere teşmil edilmesi ile onlar da mağfiretten hissemend olmuşlardır. Allah dini tamam

olunca bütün peygamberler bu kemalattan nasibedar olarak kemale ermişlerdir.

Hatmül Velayet ile velâyet idrak edildiğinde bütün evliya kemal bularak velayetin hatminden hissemend olurlar.

Ta-ha sûresi 109. âyet,

"Yevmeizin la tenfe'u's şefa'atü illa men ezine lehü'r rahmanü ve rediye lehu kavlen"

"O gün illâ Rahman'ın izin verdiği ve sözünden razı olduğu "Hû" noktasından başkasının şefaati fayda vermez."

Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: **"Ümmetimden (alim, şehid, salih) bazıları var; bir (çok kabilelere şamil bir) cemaate şefaet eder, bazıları var bir kabileye şefaet eder; bazıları var bir bölüğe şefaet eder; bazıları da tek bir ferde şefaet eder ve cennete girmelerini sağlar."** (Ebu Said, Kütübü Sitte Hadis No: 4520)

Duha sûresi 5. âyet,

"Ve lesevfe yu'tıyke rabbüke feterda"

"Ve Rabbin sana ita edecek (verecek) artık sen razı olacaksın"

İbn Abbâs'tan rivayet edilmiştir: **"Rabbinin ona vereceği şey, razı oluncaya kadar ümmeti hakkında şefaattir"**

Resûlullah buyurdular ki: **"Her peygamberin Allah'ın kabul edeceği bir duası vardır. Her peygamber o duayı yapmada acele etti. Ben ise bu duamı kıyamet gününde, ümmetime şefaattir olarak kullanmak üzere sakladım. Ona inşaallah, ümmetimin şirk koşmadan ölenleri nail olacaktır."** (Buhari, Da'avat, Tevhid; Müslim, İman Muvatta, Kur'an; Tirmizi, Daavat Kebair)

Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: **"Şefaattir, ümmetinden büyük günahlar içindir."** (Tirmizi, Kıyamet ; Ebu Davud, Sünnat ; İbnu Mace, Zühd)

İsrâ sûresi 79. âyet,

"Ve mine'l leyli feteheccet bihi nafiletin leke asa en ye'aseke rabbüke mekamen mahmuda"

"Ve geceden de, artık onda sana bir nafile olarak teheccüd eyle. Umulur ki Rabbin seni Makam-ı Mahmud'a baas ettirir."

Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: "**İnsanlar kıyamet günü cemaatler halinde olacaklar. Her ümmet kendi peygamberini takip edip: "Ey falan! bize şefa'at et, ey filan bize şefa'at et! diyecekler. Sonunda şefa'at etme işi bana kalacak. İşte Makam-ı Mahmud budur.**" (İbnu Ömer, Kütübü Sitte Hadis No: 686)

Sebe sûresi 23. âyet,

"Ve la tenfau's şefa'atü indehu illa limen ezine leh hatta iza füzzi'an kulubihim kalu ma za kale rabbüküm kalü'l hakk ve hüve'l aliy-yü'l kebiyr"

"Ve 'Hû'nun indinde ancak Hû'nun izin verdiklerinin şefaati fayda verir. Ta ki kalblerinden korku giderilince, "Rabbiniz ne buyurdu?" denir "El Hakk'ı," derler. Ve Hüve 'el Aliyy'dir, 'el Kebîr'dir."

S A K

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Kalem sûresi 42. âyet,

**"Yevme yükşefü an sakın ve yüd'avne ile's
sücüdi fela yestetıy'un"**

**"O gün ‘Sak’ keşfolunur (açılır) secdeye da-
vet olunurlar da takat getiremezler,"**

Hadis: **"Yüce Allah kıyamet günü Müslüman-
lar geçerken halka temessül eder** (yani insan sure-
tinde görülür) **"Neye tapıyorsunuz,"** buyurur. *"Allah'a
taparız, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayız,"* derler. Onlara
iki üç kez bu soruyu sorduktan sonra, **"Rabbimizi tanı-
yor musunuz?"** der. Müslümanlar, *"O kendisini bize ta-
nıtırsa tanırız,"* derler. **O zaman Rahman sakını
açar, Allah'a secde etmeyen hiçbir mümin kal-
maz. Ancak münafıkların bellerinde demir ızgara
varmış gibi, belleri kaskatı kesilir."** (Abdullah bin Me-
sud'tan rivayet edilmiş Cami-ül Beyan Kitabı)

‘Sakı ayırmak’ Allah'ımızı madde olarak değerklen-
dirmeyip, o tarz düşüncelerden kurtulmaktır. Her şeyin
aslı Allah'tır. Maneviyatta kemal bulmuş olan mevcudatı

madde ile tarif ve tavsif etmez. Her şeyin aslının Allah olduğunun idraki içindedir.

Müslüman'ın Allah'a muhabbetli olduğu bir noktada, Allah'ın "**sakını göstermesi**" vücuda göre, bacak olarak nispet edilmemelidir. Bu husus, ilâhî sırların ilk kademesi olduğuna işarettir. Bu bir son sınav olsa gerekir. Kişi daha o mertebede itirazdadır; ancak Allah'ın rahmeti bütün varlıklar üzerinedir.

Hadis-i şerifte, **'Allah'a secde etmeyen hiçbir mümin kalmaz. Ancak münafıkların bellerinde demir ızgara varmış gibi belleri kaskatı kesilir ve secdeye varamazlar,'** buyrulmaktadır. Burada, "**mümin**" olanların sak'ı görecekleri ve onların secdesine izin verileceği, münafıklara secde izni verilmediği görülmektedir, burada imana bakılır.

Allah'ımız o gün, "**Ben Rabbiniz değil miyim?**" buyurduğunda o kişiler *-ki Allah'ı tenzih ettiklerini zannederek, bir yere sığdıramayanlar-* fikriyat olarak, zan olarak, vehmettikleri daha ileri bir güzellik içinde, "*Sen değilsin,*" diyeceklerdir. Gerçek iman eden ise, **'Allah'tan başka mevcut yoktur,'** diyecektir. Yani velâyet her şekilde aslı görecek, hemen **'amenna, sad-dakna'** diyecektir. Allah'ımız diğerlerine ise bu beyanı, bu soruyu üç defa tekrar ederek, yani onları yetiştirerek, velâyet makamına getirecektir. Hüve, **"Benden**

başka bir mevcut yok", buyuracaktır. Ama sonra o kişi hangi düşüncede kaldı ise, o düşünce içinde ona gözükecektir. Bundan sonra iman noktasına gelinecek ve böylece sakın hakikatini göreceklerdir.

Hüve'nin varlıkları aşk ile yaratmasından dolayı her varlıkta seven de sevilen de yine kendi olmaktadır. Ancak kullar, Onu varlık olarak düşündüklerinden Ona **"Rabbim"** demektedirler. Kul, dua ederken; **"Rabbim sana iltica ederim"** der. Rab ismi burada herkesin kendi Rabbi olarak Allah'ın **o andaki ve ondaki** tecellisidir. Her varlıktaki Allah'ın tecelliyatı olarak Rab, **'Malikül Mülk'** olan zâtiyetidir.

Îlâhî âlemde her kul kendi Rabbini Allah'ın ondaki arzu ve tecellisine uygun olarak görecektir. O, insandaki arzuyu ilâhîye göre tecelli eder.

Hakikatte zât bir ama görünmeleri namütenahidir. Îlâhî âlemde Allah sakını açacak ve her kuluna tecelli edecek ve her kul **'işte benim Rabbim budur'** diyecek şeklinde beyan olunan hadis-i şerifteki bir mana da bu olsa gerekir.

Bütün bu tecelliler tek bir zâtta idrak olunuyorsa, hakikat; **"Malikül Mülk"** O'dur; yani **Zamanın İnsanı**'dır.

K A D E R

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Her isim kendi kaderini yaşar. İnsan kaderi bilse değiştirebilir mi? Değiştirmeye yeltenmesi, Allah'ın takdîrini beğenmeyip de onun arzusunu reddetmek olmaz mı?

Kaderini yaşayan için kaza kaydına girer. İyilik, düşünce ve niyette var ise tatbikata konmasa bile, o kimse iyi bir insandır. Kaza kaydının gerçekleşmesi Kur'an'da, "**Allah onları bildi**" şeklinde işaret edilmiştir. Yani Allah kulundan bildi anlamındadır. Kul denilen de Hakkın kendisi olduğundan bunda tevhidi bozan bir şey yoktur.

Hüve zâtiyetinde yani Musavvir'inde kul için bir arzu istemiş ve bu arzusunu kul için bir kayıt haline getirmiştir. Kul onu bilmez, ama tatbik eder. Bu hali Allah'ın kulundan bilmesi, "**Allah bildi**" şeklinde ifade edilmiştir. Esasta bizdeki bilici Allah'tır. Kuldan Allah görüldüğüne göre Allah'ın bilmesi şeklinde ifade edilmiştir.

Kader kullar için bir kayıttır. Ancak bir veli elinde olan için kader değişebilir.

Hicr sûresi 21. âyet,

**"Ve in min şey'in illâ ındena hazainühü ve ma
nünezzilühu illâ bikaderin ma'lum"**

**"Ve 'Hû' hazineleri indimizde olmayan hiç
bir şey yoktur ve 'Hû'yu inzal etmemiz illâ
bir kader-i malûm iledir."**

Kamer sûresi 49. âyet,

"İnna külle şey'in halaknahü bikaderin"

**"Muhakkak biz herşeyi bir kadere göre hal-
kettik"**

Talâk sûresi 3. âyet,

"...Kad ce'alallahü likülli şey'in kadrâ"

**"...Gerçekten Allah herşey için bir takdir
kılmıştır."**

Mürselât sûresi 22. âyet,

"İla kaderin ma'lumin."

"Malûm bir kadere doğru"

Hadid sûresi 22. âyet,

"Ma esabe min musıybetin fiy'l ardı ve lâ fiy enfüsiküm illa fiy kitabın min kabli en nebreha inne zalike 'alellahi yesiyr"

"Ne arz içinde ne de nefislerinizde isabet eden bir musibet yoktur ki illâ yaratmamızdan önce bir kitap içinde olmasın. Muhakkak bu Allah'a kolaydır."

Tevbe sûresi 51. âyet,

"Kul len yusıybena illâ ma keteballahü lena hüve mevlâna ve alellahi felyetevekkelimü'minune"

"Hiçbir zaman Allah'ın bizim için yazdığından başkası bize isabet etmez, Hüve mevlâmızdır ve müminler Allah'a tevekkül etsinler, de."

Hz. Cabir anlatıyor: "Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: **"Kul, hayrıyla, şerriyle kadere inanmadıkça, kendine (hayır ve şerden) isabet edecek şeyi atlatamayacağını, (hayır ve şerden) kaçacak olan şeyi de yakalayamayacağını bilmedikçe iman etmiş olmaz."** (Tirmizi, Kader)

‘.....Melek sorar: "**Ey Rabbim! Bu erkek mi, dişi mi?**" Rabbin dilediğini hükmeder, melek de yazar. Sonra sorar: "**Ey Rabbim! Eceli nedir?**" Rabbin dilediğini hükmeder, melek de yazar. Tekrar sorar: "**Ey Rabbim! Rızkı nedir?**" Rabbin dilediğini hükmeder, melek de yazar. Sonra melek elinde sahife olduğu halde çıkar. Artık buna ne bir şey ilave eder ne de eksilir." (*Müslim, Kader*)

Resûlullah (a.s.) şöyle buyurmuştur: "**Şüphesiz Aziz ve Celil Allah rahime bir melek görevlendirmiştir. Melek: Ey Rabbim! Bir nutfedir. Ey Rabbim! Bir alakadır. Ey Rabbim! Bir çiğnem ettir der. Allah bir mahluk yaratmak istediğinde melek: Ey Rabbim! Erkek mi, yoksa dişi mi? Bedbaht mı, yahut mesut ve bahtiyar mıdır? Rızık ne olacak? Ecel ne olacak? Sorularını sorar. Böylece bunlar anasının karnında iken yazılır.**" (*Sahih-i Müslim: 4785*)

Resûlullah (s.a.v) ‘**Şurası muhakkak ki, Allah her nefsi yaratmış, onun hayatını, ölümünü, rızkını ve uğrayacağı musibetlerini yazmıştır.**" (*İbnu Mesud Kütübü Sitte Hadis No: 4836*)

MABUDİYYET VE ABDİYYET

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Hiçbir nokta Allah'ı tam olarak tarif edemez. Onun için hiçbir kul, "**Ben Allah'ım**" diyemez; ancak Allah o gönül noktasından izhar-ı zamir eyleyerek "**Ben Allah'ım**" buyurabilir. Bunu söyleyen Allah'tır. Kul lisanından kelâm eden Hakkın kendisidir. Hazreti Süreyya, "**Bilen düşer mi şirk ü isyana**" buyurmaktadır.

Kendisine *el kitab* ve *el hikmet* sırları bahşedilmiş risalet noktası halka, "**Allah dînunda bana kul-lar olun**" demez. Zira o, kendisinin Allah dînunda uluhiyete malik olamayacağını hakkel yakîn bilir. Onun kullara söyleyebileceği ancak şudur: "**Ve lâkin 'el Kitab'dan talim ettikleriniz ve tedris olunduk-larınız uyarınca rabbânîler olun.**" (Al-i İmrân 79)

Allah hiçbir şeyle tahdit edilemez ve hiçbir isim Allah'ı ihata edemez. Allah ism-i câmiidir. Bütün isimler Allah ismine bağlıdır.

Âyette geçen "**rabbaniler olun**" emr-i ilâhîsini, her ilim sahibi kendi makamına göre yorumlamıştır. Ancak velâyet noktasından bakıldığında, "**Rabbinizi kendinizde bulunuz**" manasına işaretle, Hakk yakınlığı bulmak anlamında olduğu aşîkardır.

Âyette, "**el Kitab'dan talim ettikleriniz ve tedris olunduklarınız uyarınca...** buyrulmaktadır. **el Kitab** Mürşid'e işaretir. Bu âyet, maneviyattaki yetişmeyi anlatmaktadır.

Hz. Süreyya, maneviyatta yetişmek için kitap isteyen evlatlarına, "**Maneviyatı benden talim ediniz**" buyurmuştur. Maneviyatta '**el Kitab**' Mürşid'dir.

Sevgili Peygamberimiz, "**Mûtû kable en temûtû**" /**ölmeden önce ölünüz**" emr-i ilâhîsınca bu noktaya işaret etmişlerdir.

İrşad makamındaki bir Mürşid evlatlarına hiçbir zaman Allah'ı bırakıp da bana kullar olun demez. Hz. Muhyiddin Arabi evlatlarına yazdığı vasiyetinde, "**Allah sizden daima kulluk kokusunu duymak ister**" buyurmuştur.

Sevgili Peygamberimiz daima abdiyyet neşesinde görünerek, "**Rabbime şükreden bir kul olmayayım mı**" (**abd-i şekur**) buyurmuştur.

Ehl-i kitabın din adamları kendilerine secde edilmesine izin vererek, kendilerini tanrı haline getirmişler ve bu tavırları ind-i Baride hiç makbul olmamıştır.

Hz. Süreyya kendisine secde etmek isteyenlere hid-

detlenerek "**Cenâb-ı Muhammed'in izin vermediğini ben yaptırım**" buyurmuştur.

Hz. Beyazıd-ı Bestami kıssasında olduğu gibi iğne batırıldığında parmağından kan akan "**Kul Bestami**" ve ilâhi tecelli zuhur ettiğinde, vücuduna saplanan kılıçların kırıldığı "**İlâhi Bestami**" tatbikatı Hakka aittir.

Mürşid kendisini tanrı olarak empoze etmez. Bu konu çok hassastır. Herkes Allah'ın parçasıdır. Herkesin mayasında hem "**abdiyyet**" hem de "**mabudiyyet**" vardır. Kişi, ilâhî rahmetle bütünleşip kendisini Allah'tan ayırmadan Hakkı mütalaa ederse bu güzel bir noktadır. Esasta bir insan için en kâmil nokta '**abdiyyet**' makamıdır.

İnsanda ilâhlık hasleti vardır. Bu noktaların tesviyesi ancak Mürşid noktasından tahsil edilecek ilim ve bilgi ile mümkün olur. Kişiyi mabud haline getirmeli, Allah'ın ondaki tecellisine dikkat etmelidir.

Velâyette Zuhur Eden "Ene'l Hakk" Sözü Nedir?

Allah'ın velâyette yapmış olduğu bir tatbikattır, ama veli, "**Ben Rabbim**" demez. "**Fiiliyat Allah'ın icraatıdır**" der. O, bu noktayı benimsemez. Allah'ta mahfiyeti olan bir gönüldür ama onu sahiplenmez, sahiplenirse hata olur. Ama onda o tatbikat vardır. Bu, Âdem tatbi-

katıdır. Melekler Âdem'e secde etti ama Âdem "**Ben Tanrı oldum**" demedi. Sahiplik Hakk'a aittir.

Al-i İmrân sûresi 79. âyet,

"Ma kane libeşerin en yü'tiyehullahülkitabe velhukme vennübüvvete sümme yekule linnâsi kunu ıbaden liy min dunillâhi ve lâkin kunu rabbaniyyiye bima küntüm tü'allimunelkitabe ve bima küntüm tedrüsune"

"Bir beşere, Allah'ın kendisine "el Kitab" ve "el Hüküm" ve "nübüvvet" bahşedip de sonra "nâsa" bana Allah dînunda kullar olun," demiş olması yakışmaz. "Ve lâkin 'el Kitab'dan talim ettikleriniz ve tedris olunduklarınız uyarınca rabbânîler olun."

Al-i İmrân sûresi 80. âyet,

"Ve lâ ye'müreküm en tettehizülmelaikete vennebiyyiye erbaben eye'mürüküm bilküfri ba'de iz entüm müslimune"

"Ve sizlere "melâikeyi ve nebileri Rabler itti-haz edin," diye emretmez. Müslümanlar olduktan sonra size küfrü emreyler mi?"

Zariyat sûresi 56. âyet,

"Ve ma halaktü'l cinne ve'l inse illa liyabü-dun"

"Ve Ben cinni ve insi Bana ibadet etsinler diye halkeyledim."

Kalem sûresi 4. âyet,

"Ve inne leala hulukin aziym"

"Ve muhakkak sen ahlâk-ı azîm üzresin (hulukin sırrı)"

Hadis: **"Allah'ın ahlâkı ile ahlâklanınız" (Tahallaku bi ahlakillah vettesifu bi sifatillah)**

Tevbe sûresi 31. âyet,

"İttehazû ahbarehüm ve rühbanehüm erba-ben min dunillâhi velmesiyhabne meryeme ve ma ümirû illâ liya'büdû ilâhen vahıden la-ilâhe illâ hüve sübhanehu amma yüşrikune"

"Ahbarlarını ve ruhbanlarını Allah dûnunda Rabler edindiler ve Meryem oğlu Mesîhi de. Ve kendilerine illâ ilâh-ı vahide ibadet et-

meleri emredilmişti. 'Hüve'den başka ilâh yoktur ve onların şirk ettiklerinden sübhandır."

Hz. Ömer'in şöyle söylediğini işittim: "Resûlullah (s.a.v)'ı dinledim buyuruyordu ki: "**Hakkımda, Hıristiyanların Meryem oğlu İsa'ya yaptıkları aşırı övgülerde bulunmayın. Şurası muhakkak ki ben bir kulum. Benim için "Allah'ın kulu ve elçisi" deyin."**
(Kütübü Sitte Hadis No: 5392)

A'raf sûresi 11. âyet,

"Ve lekad haleknaküm sümme savvernaküm sümme kulna lilmelaiketiscüdu liademe feseceğû illa ibliyse lem yekün minessacidiyne"

"Ve andolsun sizleri halkeyledik sonra sizlere sûret verdik sonra meleklerle "Âdem'e secde edin," dedik de illâ iblis dışında secde ettiler. O ise asla secde edenlerden olmadı."

"Ey insanlar! Ben de bir beşerim. Yakında Allah'ın elçisi (Azrail) bana da gelecek ve ben ona icabet edeceğim (Müslim)

Şükreden bir kul olmayayım mı? (Buhari,Tirmizi)

NEFİS

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Nefis konusu çok yönlüdür. Burada nefse hakikat noktasından değinilmiştir ki, nefsin hakikati şüphesiz Allah'tır. Allah insana kendi nefsinden lütfetmiştir.

Muhakkak ki insan varlığında '**Ruh**' ve '**Nefis**' birlikte bulunmaktadır. Esasta ruh ve nefis ayrı ayrı varlıklar değil, bilakis Allah'ımızın tatbikatına mazhar olan zuhurat makamlarıdır.

Allah'ımızın Musavvir'indeki arzularını tatbikata koyduğu isim Nefis'tir. Yani Allah'ımızın isim ve sıfatlarının tatbikat mahalli nefistir. Eğer insanda nefis olmasaydı, ruh olarak görünürdü. Hz. İsa Peygamberde olduğu gibi "**Ruhullah**" tecellisine mazhar olarak evlenmeye, dünyevi arzulara ve hatta -zaruri ihtiyaçtan hariç olmak üzere- yemek yemeye bile ihtiyaç duymazdı. Ancak bu hâl esasta bir eksikliktir. Vücut feyizlerinde eksik kalmaktır. Nitekim Allah'ımızın Hz. İsa'yı ikinci defa yeryüzüne göndererek vücut feyizlerini ikmal edeceğini Hz. Abdülkadir Geylani Sultanımız varidatında bildirmiştir.

Kemal bulmak ruh ve nefis tatbikatında tamam olmakla mümkündür. Birinde eksik olmak kemalata engel-

dir. Ancak nefis tatbikatında hayır da vardır şer de... Nefis hayrı da şerri de tanıyacaktır. Şerri tanınması hayrı öğrenmek içindir, şerre takılıp kalması için değil!..

Şu halde nefis hayırlı yahut şerli olabilir. Şüphesiz ki hayırlı olan nefis Allah'ımızın makbul tuttuğu nefistir. İşte burada Allah'ımız, makbul nefsin nasıl olması gerektiği hususunda bizlere bir örnek vermektedir. Bu örnek insan, **Nefs-i Vahide** makamını temsil eden **Hz. Fâtîme Validemizdir**.

Mükemmel nefis tatbikatının mümessil noktası olan Hz. Fâtîme, gerek babasına olan davranışlarında, gerek kocasına ve çocuklarına olan davranışlarında Allah'ımızın makbul tuttuğu nefsin nasıl olması gerektiğinin en ek-mel örneğini vermektedir.

Hiz. Fâtîme Validemiz bütün Müslümanların nefsi terakkisine ve irşadına bir örnek teşkil ettiğine göre aynı zamanda nefis yönünden **Mürşide** olarak tatbikat yapmaktadır.

İrşad makamı ancak ricalden olanlara verildiği halde Hiz. Fâtîme Validemize bu vazifenin verilmesi onun ne kadar hususiyede bir veliye olduğunu göstermektedir. Nitekim Sevgili Peygamberimiz nefsi makamını tespit etmek istediği kişiler hakkında Hiz. Fâtîme'ye nefis konusunda müracaatta bulunduğu haberlerde varittir.

Manevi yetişmede nefsi noktalardan geçildiğinde, gerek ilham olarak, gerekse mânâda ve hatta şuhud olarak Hz. Fâtıme Validemizin zuhur ettiği ve nefsi makamı tasdik ettiği ehline malumdur.

Allah insana ruh ve nefis lütfetmiştir. İnsan olmanın vasfı ruh ve nefsin beraber olmasıdır. Melekler nefse itiraz etmişlerdir, ancak Allah'ımız; "**Ben sizlerin bilmediklerinizi bilirim,**" (Bakara 30) buyurmuştur.

Nefsin terakki ederek güzel bir noktaya gelebilmesi için bu tertip yapılmıştır. Bir insanın nasıl bir hayat yaşayacağı Allah'ın ona lütfettiği nefsin hususiyeti ile ilgili ol- sa gerekir. Bu anlatımlar, Hz. Fâtıme'nin Allah'ımız- ın '**Nefis**' arzusunu temsil eden bir isim olarak tat- bikat yaptığına örnek olarak yazılmıştır.

Ruhullah için arzular yoktur. Yaşam için nefis ol- ması lazımdır. Allah'tan rahmet dilemek nefsin işidir. Ma- neviyat talebi de nefis işidir. Bazı nefis var maneviyatı is- ter, bazı nefis var dünyayı ister. Yalnızca bu dünyayı ta- lep eden emmare nefistir. Nefis çok yönlüdür. Makbul olan maneviyatı daha çok isteyen nefistir ki, makbul ne- fistir.

Bütün hasletler **Hüve**'dendir. Hüve kendi zâtını kendi ile görür. Hiçbir varlık O'nu göremez. Kendimizde- ki sıfat ve tecelliler ile O'nun arzusu kadar idrak edebili- yoruz.

Nefsini öldürmek ile Allah'ı bilmek mümkün değildir. Masivanın vücûdu yoktur. Zaten Masiva diye bir şey de yoktur. Her varlık Hüve'den görünmektedir.

En'âm sûresi 54. âyet,

"Ve iza caekelleziyne yü'minune biayatina fekul selâmün aleyküm ketebe rabbüküm alâ nefsihirrahmete ennehu men amile minküm sûen bicehaletin sümme tabe min ba'dihî ve asleha feennehu ğafurün rahıymün"

"Ve âyetlerimize iman edenler sana geldiklerinde artık "sizlere selâm olsun," de. Rabb'imiz Hû'nun nefsi üzre rahmeti farz kılmıştır. Aranızdan bir kimse bir cehalet ile bir kötülük işler sonra bunun ardından tevbe eder ve ıslah olursa, artık Hû Gafur'dur, Rahîm'dir."

Nisa sûresi 1. âyet,

"Ya eyyühennasütteku rabbekümülleziy halekaküm min nefsin vahıdetin ve haleka minha zevceha ve besse minhüma ricalen kesiyren ve nisaen vettekullahelleziy tesaelune bihi vel'erhame innallahe kane aleyküm rakıyben"

"Ey nâs sizleri bir nefs-i vahide'den halkeyleyen ve ondan zevcesini halkeden ve bu ikisinden birçok ricali ve nisayı yayan Rabb'inize takva edin. Allah'a takva ediniz ki, sizler Hû ile ve rahimlerin (hürmetine) (birbirinizden) dilek dilersiniz. Muhakkak ki Allah üzerinize murakabe edici olmuştur."

Hadis: **"Nefsini bilen, Rabbini bilir"** (*Keşfü'l-hafâ,II,262*)

"Ey Allah'ın Resulü!" dendi, "Hangi kadın daha hayırlıdır?" **"Kocasını bakınca onu sürura gark eden, emredince itaat eden, nefis ve malında, kocasının hoşuna gitmeyen şeyle ona muhalefet etmeyen kadındır!"** diye cevap verdi. (*Ebu Hureyre Kütübü Sitte Hadis No: 3298*)

Fecr sûresi 27-28. âyetleri

"Ya eyyetühe'n nefsü'l mutmainneh irci'ıy ila rabbike radiyeten mardıyyeh"

"Ey mutmain nefis. Rız olmuşt ve rız olunmuş olarak Rabbine rucû et"

Maide sûresi 116. âyet,

"Ve iz kalellahü ya ıysebne meryeme eente kulte linnasittehıziy ve ümmiye ilâheyne min dunillâhi kale sübhaneke ma yekunü liy en ekule ma leyse liy bihakkın in küntü kultühu fekad alimtehu ta'lemü ma fiy nefsiy ve la a'lemü ma fiy nefsiye inneke ente allâmülğuyubi"

"Ve hani Allah "Ya Meryem oğlu İsa, demişti, sen nâsa 'beni ve annemi Allah'ın dûnunda iki ilâh edinin' mi dedin?" "Sübhansın, dedi. Kendim hakkında hak olmayan bir şeyi söylemek bana yakışmaz. Eğer onu söylemiş olsaydım sen bunu bilirdin. Sen benim nefsimdekini bilirsin ve ben senin nefsindekini bilemem. Muhakkak ki sen gaybları mu-balâğa ile bilersin."

Al-i İmrân sûresi 135. âyet,

"Velleziyne iza fa'alu fahişeten ev zalemû enfüsehüm zekerullahe festağferu lizünubihim ve men yağfirüzzünube ilellahü ve lem yusırru alâ ma fe'alu ve hüm ya'lemune"

"Ve fahiş bir şey fiil ettiklerinde veya nefis-

lerine zulmettiklerinde Allah'ı zikreder de kusurları için istiğfar ederler. Ve Allah'tan başka kim kusurları bağışlayabilir. Ve onlar ettikleri fiillerde asla bile bile ısrar etmezler."

Hadis: Resûlullah (s.a.v)'a Hz. Ebu Bekir gelerek: "*Bana namazda okuyacağım bir dua öğret*" dedi. Resûlullah (s.a.v) ona şu duayı okumasını söyledi: "***Allahümme inni zalemtü nefsi zulmen kesiran ve la yağfiru'z-zünube illa ente fa'ğfir li mağfireten min indike verhamni inneke ente'l-ğafuru'r-rahim.*** (Allah'ım ben nefsim çok zulmettim. Günahları ancak sen affedersin. Öyle ise beni, şanına layık bir mağfiretle bağışla, bana merhamet et. Sen affedici ve merhamet edicisin)" (Abdullah İbnu Amr İbni'l-As Kütübü Sitte Hadis No: 1809)

Enbiya sûresi 35. âyet,

"Küllü nefsin zaikatü'l mevti ve nebluküm bi's şerri ve'l hayri fitneten ve ileyna türce'un"

"Her nefis ölümü tecrübe eder ve biz onları bir imtihan olarak şer ve hayır ile sınarsınız ve bize rücû ederler."

‘Her nefis ölümü tecrübe eder’ âyetinin bir anlatımı olarak; ölüm insanlara meçhuldür. Tam bir iman ile mi gidilecektir? Yani burada bir imtihan söz konusudur. Her insan ölüm tecrübesinden geçecektir. Bu hayat esfele safilin, yani en aşağı âlem olduğuna göre dünya hayatının sona ermesi son tecrübe olacaktır. Esas olan tam bir iman ile bu son tecrübeden geçmek olmalıdır.

Resûlullah (s.a.v) **‘Şurası muhakkak ki, Allah her nefsi yaratmış, onun hayatını, ölümünü, rızkını ve uğrayacağı musibetlerini yazmıştır.’** (*İbnu Mesud Kütübü Sitte Hadis No: 4836*)

İSLÂM'DA KADIN

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Allah'ın arzu ettiği Peygamberlik vasfının kemal mertebesi Hz. Muhammed (s.a.v) dir. Bu, **Hatemen Nebiyyin** sırrıdır. Allah'ın arzu ettiği kadınlık vasfının kemal mertebesi ise Hz. Fâtîme'dir.

Allah'ın Musavvir'indeki arzusunun Hz. Muhammed (s.a.v) de zuhur bulması ile kadın varlığındaki yükselme başlamıştır. Peygamberimiz gelinceye kadar aşağılanan ve sanki ticaret malı gibi görülen kadın Peygamberimiz ile gerçek hüviyetini bulmuştur. Hz. Muhammed (s.a.v) Hüve'nin açıldığı gönül olduğu için onun kadına olan muhabbeti sosyal hayatta kadının yükselmesini sağlamıştır.

Kadının iki vazifesi vardır: Neslin devamını sağlamak ve kocasına tâbi olmak. Kadın bu vazifeleri ikmal ettiği zaman tamam olur.

Erkek, ruh-i ilâhînin temsil edildiği noktadır. Kadın ise nefs-i ilâhînin temsil edildiği noktadır. Erkek ile kadının bir araya gelmesi, Ruh ile nefsin birleşmesini yani tevhid-i ilâhîyeyi ifade eder.

Hz. Süreyya buyurur:

**Zevce ile zevc yekdiğere Adem ü Havva
Layık mı anı bilmemek insan için amma
Bir öylece birleştirivir ten ile canı
Yahu ne imiş anlayasın sırr-ı hakikat**

Allah'ımız Âdem'i yaratmış ve kadını da Âdem'den yaratmıştır. Eğer bir erkek kadını Allah'ın bir vediası olarak görüyorsa, ona nasıl ters davranabilir, Allah'ın hediyesine en güzel şekilde muamele etmek icap eder.

Erkekte ruh, kadında nefis ağırlıktadır. Ruh daima Allah'ı iltizam eder. Nefis ise hevaya meyillidir. Hz. İsa günahsızdı, çünkü o Ruhullah'tı. Ruhta günaha meyil yoktur, ancak nefiste günaha meyil vardır.

Nefsi temsil eden kadının ruhu temsil eden erkeği istismar etmesi, Hz. Âdem kıssasında ifade edilmiştir. İblisin Hz. Havva'yı ve Hz.Âdem'i kandırması ve şecereye yaklaşmalarındaki ince manada ruh ve nefis anlatılmış olsa gerekir.

Nefsin ruhu kabul etmesi icap eder. Bu hâl ruhun daima Allah'ı iltizam etmesinden kaynaklanmaktadır. Erkek kadın ilişkilerinde, eşlerin kendilerini Allah'ın yarattığı idrakinde olarak Allah'ın nizamına dikkatli olmaları icap eder.

Bu asırda teknolojinin getirdiği yenilikler ile baba-sız veya babası belli olmayan çocuk yapmak gibi icatlar Allah'ın nizamına aykırıdır.

Hz. Hatice her ne pahasına olursa olsun kocası Hz. Muhammed (s.a.v)in peygamberlik davasını desteklemiştir. Hz. Muhammed (s.a.v)i peygamber olarak ilk kabul eden de Hz. Hatice'dir. Hz. Hatice çok zengin bir hanım olmasına rağmen Hz. Muhammed (s.a.v) ile beraber pek çok sıkıntılara katlanmıştır. Kocasını maddi manevi desteklemiştir. Hz. Hatice Peygamberimizdeki arzunun tam karşılığı olan bir hanımdır.

Bir kadın kocasından memnun değilse ayrılmak meşrudur. Hakime gider ve boşanmak ister. İslâm'da kadının boşlukta bırakılmamıştır.

İslâm'da Kadının Değeri

Cafer-i Tayyar başkanlığında Habeşistan'a iltica eden bir grup Müslüman, Kral Necaşi nin huzuruna çıktıklarında şöyle bir konuşma varid olmuştur: Mekkeli müşriklerin temsilcisi *Süheyl*, Müslümanların aleyhinde olacağını umarak, "**Onlar kadınlara haklar veriyorlar**" deyince Hz. Cafer Kur'an'dan âyetler okumuş ve "**Ya Süheyl! Seni de bir kadın doğurmadı mı**" diyerek onu susturmuştur. Bunun üzerine Kral Necaşi "**Muhammed (s.a.v) in bir Allah'ı karşısında sizin 360 putunuzun dili mi tutuldu?**" demiştir.

Zahiri din adamları kadına önem vermemiştir. O zaman da kadın ezilmiştir.

Nefis, hayatın işleyişini temin eden bir arzudur. Nefis istektir. Hz. İsa'da Ruhullah tecellisi vardı. Nefsi arzuları bakımından (ruha nispetle) eksikti. Nefis, hayatın gidişatını ifade eden bir arzudur. Allah Âdem'e ruhundan verdiği zaman bir yerde Allah'lık verdiğinin idrakinin ortaya çıkması için gereken nefis, bu arzuları meydana getiren kilit isimdir; yani nefsin ruh ile birleşmesi asliyeti ile buluşmasını ifade eder.

Allah'taki arzuların karşılığı olarak insanda **Ruh** vardır. Allah'ın isimlerinin görünmeleri nefis'te belirir.

Nefis denince akla cinsellik gelmektedir. Cinsiyet üreme için lazım olan bir tertiptir. Nefsi bunun neresinde düşünmek lazımdır? Nefis (her çeşit) isteklerdir. Bu da ağırlıklı olarak kadında vardır. Nefis hayatı hareket ettiren noktadır. Yaşam ile ilgili isimlerin mümessil noktası kadındır.

Evli bir kadına bakmak bağlı olduğu ruha müdahale olur. O tevhide ve birlikteliğe müdahaledir.

Cennetteki huriler için '*insanın kendi vücudundan halketmesi olacaktır*' denmiştir. İnsanın kendi vücudundan halkettiği ona itiraz etmez. Allah kuluna cennette ya-

ratma kuvveti verecektir. Dünyadaki kadın kişinin kendi vücudundan olmadığı için kadın kocaya tam itaat etmemektedir. Eğer bunu yenebilirse insan terakki eder. Uzun evliliklerde karı koca birbirine benzer. Hücreleri de birbirine benzer.

İngiltere'de yirmi yıllık evli karı koca birbirine böbreğini verdi ve dokuları esasta farklı olmasına rağmen doku uyumsuzluğu olmadı. Yani bu kadar (sürelî) beraberlikte onların hücre yapıları da birbirine uygunluk göstermiştir. Bu olay, Allah'ın nizamından dolaydır. Allah, evliliği ve karı koca hayatını makbul tutmuş olup, bu beraberliğe rahmetini sunmaktadır.

Âdem'de ruh da vardır nefis de. Âdem'deki nefis kadın olarak zuhur etmiştir. Kadın erkeğe tâbi olmak istemiyor; ancak kadın için Âdem, onun yaratıldığı bir parçasıdır. O halde Âdem'in de, kadını kendi nefsi, yani parçası olarak kabul etmesi lâzımdır. Hz. Süreyya, **'zevc ile zevce'** buyuruyor. Kur'an'da Âdem'e, **"Sen ve zevcen"** (Bakara 35) diye hitap edilmiştir.

Kıyamette **'nefisler birleştiği zaman'** (Tekvîr 7) buyrulmaktadır. Yani nefis ile ruh birleşti mi kıyamet kopar; bir manada ilk yaratılışa rücû edilir. Kadın, **'kocam benim asliyyetim'** diyorsa; erkek, **'kadın benim nefsimdir'** diyorsa, o ikisi birden **'bizim asliyyetimiz Allah'tır'** diyorlarsa onlar fevkalâde bir ailedir.

Aile içi anlaşmazlıklar olabilir, geçinemeyip ayrılmalar olabilir. Ancak Allah'ın yukarıda anlatılan hakikatini kabul etmek, Allah'ın nizamını kabul etmektir. Bu, insanı temize çıkarır.

Kadının bir aile, dünyanın idamesi için mükemmel bir vasıta olduğunu ve bir hususiyet taşıdığını kabul edip kadına şükran duymak lâzımdır.

Ruhun ve nefsin Allah'ın nizamı içinde hareket ettikleri takdirde, bir nefiste birleşmesi doğru olur. Tekvir sûresindeki "**ve ize'n nüfusü züvvicet / Ve nefisler evlendirildiğinde**" âyeti bu noktayı da işaret etmektedir.

Erkeğin de kadının da Allah'ın kendisine verdiği vazifeyi yerine getirmesi lazımdır, o zaman doğru olur. Zevce ve zevce fikriyatı Allah'ın bir programıdır, o zaman saadet olur.

Allah'ımız insanı Âdem'den ve Âdem'den de onun zevcesini halkeylemiştir. İnsan "**Ruh**" ve "**Nefs**"den meydana gelmiştir. Erkek varlığında ruh, kadın varlığında ise nefis ağırlıktadır. Evlilik, erkek ve kadın varlığının ruh ve nefis noktalarını idrak etmesi içindir. Aksi halde tevhid tam idrak edilemez. Bu sebeple evlenmeyenin dini yarım kalmış demektir. Bu yüzden İslam'da evlenmek şart koşulmuştur.

Nahl sûresi 72. âyet,

"Vallahü ce'ale leküm min enfüsiküm ezvacen ve ce'ale leküm min ezvaciküm beniyne ve hafedeten ve rezekeküm minettayibati efebilbatılı yü'minune ve binı'metillâhi hüm yekfürun"

"Ve Allah sizlere nefislerinizden zevceler kılmış ve zevcelerinizden de sizler için oğullar ve torunlar kılmış ve sizleri tayyibattan rızıklandırmıştır. Artık batıla iman ediyor ve onlar Allah nimetinin kâfiri mi oluyorlar?"

Enes'den: Allah Resûlü (s.a.v) buyurdu: **"Kim evlenirse dinin yarısını tamamlamış olur; kalan diğer yarısı hakkında ise Allah'tan korksun!"** (Taberânî, Mu'cemu'l)

Nûr sûresi 3. âyetinde;

"Ez zaniy la yenkihu illa zaniyeten ev müşrikeh ve'z zaniyetü la yenkihuha illa zanin ev müşrik ve hurrime zalike mü'miniyn"

"Zina yapan erkek zina yapan kadın ile ya da müşrik kadın (puta tapan) ile nikâhlanır. Ve zina yapan kadın illâ zina yapan erkek ile"

ya da müşrik (puta tapan) ile nikâhlanır. Ve böylesi müminlere haram kılınmıştır." buyrulmaktadır.

İnançsız erkek inançsız kadınla; Mümin erkek de mümin kadınla evlenmelidir. İnançlı insanlar evlenirken Allah'ın nizamı içerisinde yürüyeceklerini ikrar edip Allah'a dua etmektedirler. Aksi halde gayrimeşruluk olur ki, bu münasebetleri Allah makbul tutmamaktadır. Allah'ımız meşruluğu tasdik etmektedir.

Kadın ve erkeklerin bu konuda değerlendirme yaparken her iki tarafın da bu tertibin Allah tarafından meydana getirildiğinin idraki içerisinde olması makbul olandır.

Rûm sûresi 21. âyet,

"Ve min ayatihi en haleka leküm min enfüsiküm ezvacen liteskünü ileyha ve ce'ale beyneküm meveddeten ve rahmeten inne fiy zalike leayatun likavmun yetefekkerun"

"Ve Hû'nun âyetlerindendir sizler için nefislerinizden kendilerinde sakın olacağınız eşler yaratması ve aranızda meveddet ve rahmet kılması. Muhakkak ki bunlarda tefekkür eden kavim için nice âyetler vardır."

Nisa sûresi 34. âyet,

**"Erricalü kavvamune alennisai bima fadda-
lallahü ba'dahüm alâ ba'dın ve bima enfeku
min emvalihim fessalihatü kanitatün hafiza-
tün lilğaybi bima hafizallahü vellâtiy tehafu-
ne nüşuzehünne fe'ızuhünne vehcürühünne
filmedaci'ı vadribuhünne fein eta'neküm felâ
tebğu aleyhinne sebiylen innallahe kane
aliyyen kebiyren"**

**"Allah, bazılarını diğerleri üzerine tafdil ey-
lediği ve mallarından infak ettikleri için, ri-
cal nisa üzerine kavvamdırlar. Artık salihâ
hanımlar samimiyetle itaat edici, Allah'ın
korumasından ötürü gaybı muhafaza edici-
dirler. Ve geçimsizlik etmelerinden korktu-
ğunuz hanımlar... Artık onlara nasihat edin
ve yatakta onlardan ayrılın ve onları darbey-
leyin. Ama eğer size itaat ederlerse artık on-
lar aleyhine bir yol aramayın. Muhakkak ki
Allah Alîy'dir, Kebîr'dir."**

Hz. Aişe anlatıyor: "Resûlullah (s.a.v) buyurdular
ki: **"Eğer bir kimsenin bir başkasına secde etmesi-
ni emretseydim, kadına, kocasına secde etmesini
emrederdim."**

Abdullah İbnu Ebi Evfa radiyallahu anh anlatıyor:

"Bir kadın, kocasının hakkını eda etmedikçe Rabbinin hakkını da eda edemez. (İbn-i Sa'd "Tabakat"; Nesâi ; Ahmed İbn-i Hanbel)

Resûllullah (s.a.v.) Efendimiz; **"Bana sizin dünyanızdan üç şey sevdirdi; nisa, güzel koku ve gözümün nuru namaz."** buyurmuşlardır. (Nesai, Ahmed b. Hanbel.) Bu hadis-i şerif dünya tertibini de izah etmektedir.

Nur sûresi 32. âyet,

"Ve enkihu'l eyama minküm ve's salihıyne min ıbadiküm ve imaiküm in yekunu fükarae yuğnihimullahü fadlihi vallahü vasiun aliym"

"Ve aranızdan evli olmayanları ve kölelerinizden salih olanları ve cariyelerinizi evlendirin. Eğer fukara iseler Allah onları fazlından ganî (zengin) eyler. Ve (Andolsun) Allah Vasî'dir, Alîm'dir."

Resûllullah (s.a.v): **"Kadını olmayan erkek miskindir, miskindir!"** buyurmuşlardır. Yanındakiler: **"Çokça malı olsa da mı?"** dediler. **"Evet, çokça malı olsa da"** buyurdular. Sözlerine devamla: **"Kocası olmayan kadın da miskinedir miskinedir!"** buyurdular. Yanındakiler: **"Çokça malı olsa da mı?"** dediler. Aleyhis-

salatu vesselam: "**Evet kadının çok malı olsa da!**" buyurdular." (*İbnu Ebi Necih Kütübü Sitte Hadis No: 5625*)

Hz. İmam-ı Ali radiyallahu anh'dan: "O, Peygamber (s.a.v) yanındaydı. Bu esnada: "**Kadın için en hayırlı olan şey nedir?**" diye buyurdu. Sükût ettiler. Ben de dönünce Fâtîme'ye sordum: "**Kadınlar için en hayırlı şey neymiş?**" "**Erkeklerle iddialaşmamalarıdır**" dedi. Bunu Peygamber (s.a.v) e anlatınca, şöyle buyurdu: "**Fâtîme benim bir parçamdır.**" (*Bezzâr 63*)

ZENGİNLİK FAKİRLİK

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Peygamberimizin "*El fakru fahri*" beyanı "**Ya Rabbi bu vücut da senindir demek benim fahrimdir**" mânâsınadır. Buradaki fakirlik, fukaralık değil kulun Allah'a karşı vücut ve kudrette muhtaç olduğunun idrakine varmasıdır. Kim Allah'a karşı sıfır olduğunu bilirse makbuldür.

Fahriyyet, Allah'ın bizzat insanda tecelli ettiğinin idrakine varılması olsa gerektir. Hz. Muhammed (s.a.v) "**Ben fakirim ama Allah ile beraberliğim var; bu idrak ise fahriyetimdir**" buyurmaktadır. Bu, varlığının en yüksek idrakine gelmektir.

Tevazu ve rıza insanları bir noktaya getirir. Şeyh Sadi Şirazi anlatır: "**Bir yağmur damlası deryaya düşer bakar ki her taraf su... kendisi ise küçücük bir damlacık... der ki; 'Bu deryada ben bir hiçim.'** Bu tevazu ve rızaya gelince su damlasını bir istiridye yutar ve orada bir inci olur sonunda onu şahın ta-cına takarlar."

Tevazu ve rızada rahmet vardır. O zaman kulun konuşan dili Hakka ait olur. **Her şeyi Allah'a ait kılar-san Allah kendini sende zikreder.**

Zenginlik ve fakirlik hakkında sadece maddi olarak düşünölmektedir, ancak bu tatbikatları manevi olarak değörlendirmek daha doğru olur.

İnsanın dünyadaki arzusu Allah'ın nizamına göre yürömek olmalıdır, yoksa dünya için Allah'ın nizamını zorlamamalıdır.

Mümin dünyayı sevdiği için, dünyayı yaşamak için gayret göstermez. Mümin dünyayı ahiret için talep eder; hedefi ahirettir. Ancak dini vecibelerini yerine getirmek için ve kimseye muhtaç olmamak için dünyadan talebi vardır. O da, Allah'ın nizamı içinde yürömdür.

Gerçek zengin, Allah'a göre en doğru imanda olan ve bildiği ilâhî ilmi manevî gönöller ile paylaşandır.

Sebe sûresi 39. âyet,

"Kul inne rabbiy yebsütu'r rizka yeşau min ıbadıhi ve yakdirü leh ve ma enfaktüm min şey'in fehüve yuhlifüh ve hüve hayru'r razı-kıyn"

"Muhakkak ki Rabbim 'Hû' kullarından dilediğine rızkı yayar ve Hû'ya takdir eder. Ve bir şey infak etmiş iseniz artık 'Hüve' karşılığını verir. Ve 'Hüve' rızık verenlerin en hayırlısıdır," de"

Resûlullah (s.a.v), her namazın, arkasından şöyle buyururdu: **"Allah'tan başka hiç bir ilâh yoktur; yalnız Hû vardır, ortağı yoktur. Mülk Hû'nundur, hamd Hû'ya mahsustur ve Hüve her şeye kadir. Allah'ım! Senin verdiğini engelleyen bir kuvvet yoktur; engellediğini de verecek yoktur. Zengin zenginliği fayda vermez; zenginlik ancak sendendir."** (Buhârî: Kitabtî'r-Rikak, Bab.Müslim: Kitabü'l-Mesacid, Hadîs No: 137. Müslim)

Bakara sûresi 261-263. âyetler,

"Meselülleziyne yünfikune emvalem fiy sebiylillâhi kemeseli habbetin enbetet seb'a senabile fiy külli sünbületin mietü habbetin vallahü yuda'ifü limen yeşaü vallahü vasiun aliym"

"Mallarını fîsebilillâh infak edenlerin meseli her başağında yüz tane bulunan yedi başak bitiren bir tanenin meseli gibidir. Ve andolsun Allah dilediğine kat be kat artırır ve Allah vâsîdir, alîmdir."

Hadis: **‘Sadaka vermekle mal eksilmez’** (Tirmizî)

Gizli-açık çok sadaka verin ki, rızkınız bol-

laşsın, yardıma mazhar olasınız ve duânız kabûl edilsin’ (İbni Mâce)

Zenginliğin mahiyeti

Fatır sûresi 15. âyet,

**"Ya eyyühe'n nasü entümü'l fukaraü illellah
vallahü hüve'l ğaniyyü'l hamiyd"**

**"Ey Nas, sizler fukarasınız illâ Allah... Ve
andolsun Allah, 'Hüve' 'el Ganî'dir, 'el Ha-
mid'dir."**

Hadis: **‘Elfakru fahri’**

Hiz. Peygamber (s.a.v.) ile Ebu Zer arasında geçen konuşma asıl zenginliği ortaya koymaktadır: **Ey Ebu Zer! Malın çokluğuna sen zenginlik mi diyorsun? Evet,** dedi. **Malın azlığına fakirlik mi diyorsun? Evet.** Hiz. Peygamber bunu üç kere söyledi. Sonra söyle buyurdu: **Zenginlik kalpte olur, fakirlik de kalpte olur. Kalbinde zengin olan kimseyi dünyadaki mal zengin etmez, ancak kendini cömert yapar.** (Buhârî, Rikak; Müslim, Zekât. Tirmizî, Zühd; İbni Mâce, Zühd)

Rûm sûresi 37. âyet,

"Evelem yerev ennallahe yebsütu'r rizka li-

***men yeşa'ü ve yakdir inne fiy zalike leayatin
likavmin yü'minun"***

"Görmez misin Allah'ın rızkı dilediği ve takdir ettiğine bast eylediğini. Muhakkak ki bunda iman eden kavim için âyetler vardır..."

Resûlullah (s.a.v.) buyuruyor ki: **"O öylesine sonsuz bir kudret sahibidir ki; dilediğine izzet, şeref, devlet ve yüksek mevki verir. Dilediğini de hor ve hakir kılar. Mülk ancak 'O'nundur** *(İmam Suyuti, Camiu's-Sağır)*

Allah indinde şükreden zengin, sabreden fakir makbûldür denmiştir. Takdir Allah'ındır, insan için en hayırlısı Allah'ın takdiridir.

FAİZ

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Allah'ın nizamına itiraz etmek makbul değildir. Yanlış yapılabilir, ancak nizama itiraz kabul edilmez. Yanlış tövbe halinde af vardır; ama itiraz makbul olmaz.

'*Faiz ticaret gibidir*' sözünü Allah'ımız kabul etmemektedir. Peygamberlerinin mesleği tüccar olan Müslümanların bu zamanda düştüğü durum enteresandır.

Yahudiler faize, "*Bu ticaret gibidir*" dediler. Allah'ımız bu fikriyatı kabul etmemektedir.

Faiz devletin ekonomisi ile ilgili bir konudur; ancak ekonominin temel taşı gibi gösterilmesine İslâm karşıdır. Yanlış uygulandığı zaman yalnız bu işe dahil olmuşlar değil, ülke çapında rahatsızlık meydana gelir ki, bu, toplum için makbul olmaz.

Hiç bir iş yapmadan para satarak para kazanmayı dinimiz kabul etmemektedir. Herkes faizden geçinirse kim çalışacaktır? Onun için İslâm faiz temelli ekonomiyi kabul etmemektedir.

Bugün büyük devletler diğer devletleri tahakküm

altına almak için faiz sistemini kullanmaktadırlar. Faiz temelli ekonomik sistem ile toplumların sağlıklı bir şekilde terakki etmeleri mümkün değildir.

Ticaret için borç almak oldukça ve verilen kredilerle bir faiz oluşturmaya icap ettiği, bunun da bir hak olduğu, toplumun refahı için lüzumlu bir tedbir olduğu sonucu çıkar. Ancak bu karar Museviler tarafından tanımlanan '*faiz ticaret gibidir*' anlayışına karşıdır. Onlar '*para ticaret malı gibidir, alınır satılır*' demelerine karşılık peygamberimiz bu anlayışı kabul etmemiştir. Ve Allah'ın arzusunun hilafına olduğuna işaret etmiştir.

Faiz yaşanan hayata ters düşmemelidir. Ticaret faiz olursa hayat durur. O zaman kimse çalışmaz.

Âyetlerin ve hadislerin hayatın kanununa ve gidişatına ters olması mümkün değildir. Her şeyi faiz şeklinde düşünmek de yanlış olur. Bu takdirde ekonomi, ticaret ve paranın ortadan kalkması icap eder.

"*Faiz ticarettir, para alışverişi ticarettir*" anlayışı kabul edilmemektedir. Faiz ancak ekonomideki bir araçtır, ekonominin esası değildir.

Faiz ve ticaret konuları hakkındaki rivayetlerde bir atlama söz konusudur. Hadisler İslâm'ın ruhuna ters düşmez, Peygamberin sözü ile Kur'an ters düşmez.

Dünya daima terakki etmiştir. Bu terakki peygamber ve velâyet gönülleri ile devam etmiştir. Medeniyet manevi ve maddi olarak ileri gitmektedir. Bu terakkide ekonominin kuralları o zamanki yaşama göre değişmek mecburiyetindedir. Ekonomi sadece bir şekilde tarif edilemez; yöresel, kültürel, tabiat şartlarına göre değişiklik arz eder.

Ekonomi olarak verilecek kararları her yerde aynı şekilde uygulamak mümkün değildir. Ancak İslâm'ın ruhuna ve fikriyatına dikkat etmek gerekir. Bu da insanları aldatmamak, boşluklarından istifade ederek onları istismar etmemek, insanları ekonomik olarak köleleştirme-mektir.

Bir ikinci şık olarak, insanlar birbirlerine Allah'ın nizamına uymayacak şeyleri tatbik ederken dini de istismar ile kendi lehlerine kullanmışlar ve bu noktada hadis uydurmak yoluna gitmişlerdir. Esas hata buradadır. Peygamberin fikriyatına ters sözleri rivayet etmişlerdir. Buna, faiz-ticaret, kıyamet ve mehdi gibi konulardaki rivayetler örnek verilebilir.

Nahl sûresi 91. âyet,

"Ve evfu bi'ahdillâhi iza ahedtüm ve lâ tenkudul'eymane ba'de tevkıydiha ve kad ce'altümullahe aleyküm kefiylâ innallahe ya'lemü ma tef'alun"

"Ahdettiğiniz zaman Allah ahdine vefa edin ve sağlamlaştırdıktan sonra yeminlerinizi nakzetmeyin ve andolsun Allah üzerinize bir kefil kılmıştır. Muhakkak ki Allah ettikleri fiilleri bilir."

Borç isteyen için borç alandan bir miktar ziyade etmesi doğru olur. Ancak ödenemeyen için tekrar faiz koymak da doğru olmaz. Yine de ödenemez ise, ödeme durumu tamamen ortadan kalkmış ise, onu da iyimser bir şekilde halletmek gerekir. Ancak bugün ticarete kredi sistemi ve bunun hayatı idame ettirmesi mecburiyeti vardır. yoksa her şeye faiz-riba gözüyle bakmak ticareti ve ekonomiyi durdurur ki, bu ne kadar doğru olur?

Bakara sûresi 275. âyet,

"Elleziyne ye'külunerriba lâ yekumune illâ kema yekumülleziy yetehabbetühüşşeytanü minelmessi zalike biennehüm kalu innembey'u mislürriba ve ehallellahülbey'a ve harremerriba femen caehu mev'izatün min rabbihi fenteha felehu ma selefe ve emrühu ilelahi ve men ade feülaike eshabünnari hüm fiyha halidun"

"Tefe (riba) yiyenler illâ 'şeytan'ın dokunarak çarptıklarının kıyam ettikleri gibi kıyam

ederler. Böyledir, zira onlar "muhakkak ki alışveriş tefe (riba) gibidir," demişlerdir. Ve Allah alışverişini helâl ve tefeyi haram kılmıştır. Artık kim, kendisine 'Rabb'inden bir meviza (öğüt) gelip de, nihayet verirse öncekiler kendisinedir. Ve işi Allah'adır. Ve kim avdet ederse, artık böyleleri nar eshabıdır. Onlar orada kalıcıdırlar."

Al-i İmrân sûresi 130. âyet,

"Ya eyyühelleziyne amenu lâ te'külürriba ad'afen müda'afeten vettekullahe le'alleküm tüflihune

"Ey iman edenler katlanarak artan ribadan gıdalanmayın. Ve Allah'a takvâ edin belki iflâh olursunuz diye."

Amr Ibnu'l-Ahvas anlatıyor: "Hz. Peygamber'i Veda Haccı sırasında dinledim, şöyle buyuruyordu: **"Haberi-niz olsun, cahiliye devrindeki bütün ribalar kaldırılmıştır, ödenmeyecektir. Sadece verdiğiniz ana parayı alacaksınız. Böylece ne zulmetmiş olacaksınız ne de zulme uğramış olacaksınız.** (Ebu Davud, (3334)

B İ D A T

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Bidat, dinde olmadığı hâlde dine ithal edilmek istenen ve gerçekte insanlığın hayrına olmayan ve Allah'ın nizamını bozucu fikirlerdir.

Bütün âlemlerde ve dünyada Allah'ın ilâhî nizamı tatbikattadır. Ayrıca Allah'ımız bu nizam içinde nasıl yürüneceğini peygamberleri ile ve son olarak Hz. Muhammed (s.a.v) ve Kur'an ile bildirmiştir. İşte bu ilâhî nizama uymamak ve kişilerin kendi arzularına göre yürüme isteği bidattır. Yine birtakım kişilerin dine ve sünnete uymak adına yaptıkları giyim-kuşam ve zahir yaşam tatbikatları da dinin öz ve hakikatine uygun düşmemektedir.

Allah'ımızın şeriatını zamanın risalet gönlü tarafından bildirildiği şekliyle kabul etmeyip kendi aklına uyanlar bidat yapmaktadırlar. Kişi kendi aklına uyduğu zaman Allah'ın şeriat-ı ilâhîyesine tam manası ile uymuş olduğunu söyleyebilir mi?

Zamanımızdaki Bidatler

Varlıkların DNA'sı ile oynanarak yeni canlı türleri yaratılmak istenmektedir. Esasta her varlık Allah'ın arzu-

sudur. Her varlık Allah'ın arzusunu temsil eder. Suni olarak yaratılmak istenen canlılardaki Allah arzusu nasıl değerlendirilecektir. Allah'ın arzu ettiği varlık bütün varlıklarla koordineli olarak çalışır. Suni varlık tabiatla koordinasyon kuramayacak ve nizamı bozacaktır.

Suni olarak yaratılan varlıklar birbirlerine benzermelerinden dolayı bir teşekkülât oluşturabilir ve Allah'ın yarattığı varlıklara ters düşebilirler.

Kur'an ebedi devamdadır. Kur'an Allah'ın ilâhî nizam ve düsturuna işaret eder. Yani ahirete de göçülse Allah'ın nizamı içinde olunacaktır. O halde Allah'ın programına göre hareket edilmeli ki, selamette olunabilsin.

A'raf sûresi 31.âyet,

"Ya beniy ademe huzu ziyneteküm inde külli mescidin ve külu veşrebu ve lâ tûsrifu innehu lâ yühıbbülmüsrifiyne"

"Ey Âdemoğulları her mescit indinde süslerinizi edinin. Ve yiyin ve için ve israf etmeyin. Muhakkak ki Hû müsrifleri sevmez."

A'raf sûresi 32.âyet,

"Kul men harreme ziynetallahilletiy ahrece"

li'ibadihî vettayyibati minerrizkî kul hiye lil-leziyne amenu fiylhayatiddünya halisaten yevmelkıyameti keزالike nufassılül'ayati likavmin ya'lemune"

"De ki; kim haram etti Allah'ın rızıktan Hû'nun kulları için çıkardığı ziynet ve tayyibâtı?" "Onlar dünya hayatında, bilhassa kıyamet gününde iman edenler içindir," de. Bilen bir kavim için işte böyle tafsilatlandırırız âyetleri."

İbnu Mes'ud anlatıyor: "Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: **"Ben Havzın başına sizden önce geleceğim. Bana sizden bazı kimseler yükseltilip (gösterilecek). O kadar ki, eğilsem onları tutarım. Ama hemen geri çekilecekler. "Ey Rabbim! Bunlar benim ashabım!" derim. Ama bana: "Senden sonra bunların ne bidatlar yaptıklarını sen bilmezsin!" denilir. Ben de: "Dini benden sonra değiştirenler rahmetten uzak olsun, rahmetten uzak olsun!" derim.**" (Buhari, Rikak 53, Fiten 1; Müslim, Fezail 32, (2297)

En'am sûresi 153. âyet.

"Ve enne haza sıratıy müstekıymen fettebi'uhü ve lâ tettebi'ussübüle feteferreka biküm an sebiylihi zaliküm vassaküm bihi le'alleküm tettekune."

"Ve işte budur benim sırat-ı müstakîmim. Artık Hû'ya tâbî olun Yoksa (başka) sebiller (manevî yol) tabî olmayın ki sizi Hû'nun sebîlinden tefrike düşürmesin. İşte size bunları tavsiye eder; umulur ki takva edersiniz."

Âl-i İmrân sûresi 94. âyet,

"Femeniftera alellahilkezibe min ba'di zalike feûlaike hümüzzalimune"

"Artık kim bundan böyle Allah hakkında yalan uydurursa, artık böyleleri onlardır zâlimler"

Hz. Âişe Resûlullah'ın şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: **"Kim bizim bu din işlerimizde, ondan olmayan bir şey uydurursa o şey reddedilmiştir."** (Buhari ve Müslim)

Hac sûresi 8-9. âyetler,

"Ve mine'n nasi men yücadilü fiyllahi bigayri ılmin ve lâ hüden ve la kitabın müniyrin saniye ıtfihi liyudille an sebiylillah lehu fiy'd dünya hızyün ve nüziykuhü yevme'l kıyameti azabe'l hariyk"

"Ve nasthan kimi, Allah hakkında ne bir ilim, ne bir hidayet, ne de bir kitab-ı münir (nurlandıran) olmadan mücadele ederler, Allah sebilinden dalâlete düşürsün diye omuz bükerek... Dünyada onadır rezillik ve ona yevm-i kıyamette azab-ı hariki (cehennem azabı) tattırırız."

Nahl sûresi 116. âyet,

"Ve lâ tekulu lima tasıfü elsinetükümülkezi-be haza halâlün ve haza haramün litefteru alellahilkezibe innelleziyne yefterune alellahilkezibe lâ yüflihun"

"Dillerinizin yalan vafettikleri ile "Bu helâldir ve şu haramdır," demeyin. Zira Allah hakkında yalan uydurursunuz. Muhakkak ki Allah hakkında yalan uyduranlar iflâh olmazlar."

Ankebut 13. âyet,

"Ve leyahmilünne eskalehüm ve eskalen mea eskalihim ve leyüs'elünne yevme'l kıyameti amma kânu yefterun"

"Ve elbette kendi yüklerini ve de kendi yük-

leri ile birlikte başka yükleri de taşıyacaklardır. Ve elbette, yevmil kıyamette uydurdukları hakkında kendilerine sual edilecektir."

Câbir'den; Resûlullah : **"Sözün en hayırlısı Allah'ın kitabıdır. Yolun en hayırlısı ise Muhammed (s.a.v) in yoludur. İşlerin en şerlisi, sonradan uydurulmuş olanlardır. Her bid'at sapıklıktır. (Müslim)**

Ş İ R K

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Allah insana bir varlık lütfetmiştir, ancak insandaki benlik duygusu, "**Bu vücûd da Allah'ındır.**" anlayışına engel olmaktadır. Benlik duygusu kişinin Allah'a karşı çıkmasına, kendisini Allah'a nispet etmesine sebep olmaktadır. Şirk koşmak, nâsın kıskançlık ve haset duygularından kaynaklanmış olsa gerektir. Bugün birtakım kişilerdeki, "*Allah bize karışmasın*" duygusu bunun bir örneğini oluşturmaktadır.

Nisa sûresi 48. âyet,

"İnnallahe lâ yağfirü en yüşreke bihî ve yağfiru ma dune zalike limen yeşa'ü ve men yüşrik billâhi fekadiftera ismen azıymen"

"Muhakkak ki Allah Hû'ya şirk koşulmasına mağfiret eylemez ve bunun dûnunda dilediğine mağfiret eyler. Ve Allah'a şirk koşan andolsun azîm bir günah iftira etmiştir."

Nisa sûresi 40. âyet,

"İnnallahe lâ yazlimü miskale zerretin ve in

***tekü haseneten yuda'ıfha ve yü'ti min ledün-
hu ecren azıymen"***

**"Muhakkak ki Allah zerre miktarı zulmeyle-
mez ve bir hasene olsa onu katlar ve ledün-
nünden bir ecr-i azîm verir."**

Ebu Zerr anlatıyor: "Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: **"Allahû Teala hazretleri demiştir ki: "Kim bir hayır işlerse ona sevabının on katı verilir veya arttırırım da. Kim bir günah işlerse bunun cezası misli kadardır veya affederim. Kim bana bir karış yaklaşırsa ben ona bir zira yaklaşırim. Kim bana bir zira yaklaşırsa ben ona bir kulaç yaklaşırim. Kim bana yürüyerek gelirse ben ona koşarak giderim. Kim bana hiçbir şeyi şirk koşmaksızın, arz dolusu hata ile kavuşursa ben de onu bir o kadar mağfiretle karşılarım."** (Müslim, Zikir)

Nisa sûresi 116. âyet,

***"İnnallahe lâ yağfiru en yüşreke bihî ve yağ-
firü ma dune zalike limen yeşa'ü ve men
yüşrik billâhi fekad dalle dalâlen be'ıyden"***

**"Muhakkak ki Allah kendisine şirk koşulma-
sını mağfiret eylemez ve bunun dûnundaki-
lerden dilediğini mağfiret eyler. Ve kim**

Allah'a şirk ederse andolsun uzak bir dalâlet ile dalâlete düşer."

Ebu Zerr'den rivayet: Hz. Peygamber (s.a.v) buyurdular ki: "**Bana Cebrail aleyhisselam gelerek "Ümmetinden kim Allah'a herhangi bir şeyi ortak kılmadan (şirk koşmadan) ölürse cennete girer" müjdesini verdi**" dedi. Ben (hayretle) "*zina ve hırsızlık yapsa da mı?*" diye sordum. "**Hırsızlık da etse, zina da yapsa**" cevabını verdi. Ben tekrar: "*Yani hırsızlık ve zina yapsa da ha!*" dedim. "**Evet**", dedi, "**hırsızlık da etse, zina da yapsa!**" Hz. Peygamber (s.a.v) dördüncü keresinde ilave etti :"**Ebu Zerr patlasa da cennete girecektir.**" (Buhari, Tevhid; Müslim, İman; Tirmizi, İman)

H A C C

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Haccın ilk tatbikatı ilâhî âlemde olmuştur. Haccın başlangıcı Hz. Âdem'in yaratılış arzusuna ilk anda serzenişte bulunan melekler, tövbe ve istiğfar etmek için Allah'a iltica ettiklerinde Rabbimiz onlara; "**Artık siz Âdem'i göremezsiniz; Arş-ı Azîm'de kurulu Beyt-ü'l Mamur'a gidin ve tövbe edin ki, tövbenizi kabul edeyim**" buyurmuştur.

Melekler bugün Mekke-i Mükerreme'de bulunan Kâbe'ye tekabül eden **Beyt-ü'l Mamur'u** tavaf ederek ve tövbe istiğfar ederek Âdem'e olan inançlarını ve onu kabul ettiklerini ikrar etmişlerdir.

Beytullah hakikatte Allah'ın yakınlık vermiş olduğu insanın gönül âlemidir. Çünkü Sevgili Efendimiz; "**Kalb-i mümin beytullah**" buyurmuştur. Onun için bu ikrarı mutlaka yapmak icap eder.

Hz. Peygamberimiz bir hadis-i şeriflerinde, "**Benim kabrimi ziyaret edene şefaati vacip olmuştur.**" buyurmuşlardır. (İbni Huzeyme, Bezzar, Dare Kutni, Taberani)

Nitekim Mekke'de (Bekke) bulunan "**Beytullah**" Sevgili Peygamberimizin gönlünü işaret etmektedir. Daha sonraları da Rabbimizin her zaman için vazifelendirdiği risalet noktasının gönlünü işaret etmektedir ki, o gönül "**Zamanın Sahibi**"dir.

Bu konuda Hz. Mevlâna, "**Kâbe kurulduğundan beri hiç ses vermedi; ancak Allah insan kalbinden her zaman konuşucu olmuştur**" buyurmuşlardır. O hâlde bugün Kâbe'yi ziyaret edenlerin Allah'ın lütfetmiş olduğu gönül noktasını şahsen tanımasalar bile o niyet ve arzu ile tavaf etmeleri, kendileri için ileri bir idrak ve terakki olur. Haccın ledünni manası bu olsa gerekir.

Kâbe bu niyetle ziyaret edilirse elbette ki ind-i Bârîde makbul olur. Allah, bu niyetle ziyaret edenlerin duasını ve ilticasını kabul ve müyesser eylesin AMİN...

Al-i İmrân sûresi 96. âyet,

"İnne evvele beytin vudî'a linnasi lelleziy bibekketi mübareken ve hüden lil'alemiyne"

"Muhakkak ki insanlar için kurulmuş ilk ev (mabed) Bekke (Mekke)dekidir. Âlemler için mübarektir ve hidayettir."

Hz. Peygamber, Ashab-ı Kiram'dan Hz. Ebu Zer'in

sorularına cevap olarak yeryüzünde ilk inşa edilen mescidin "**Mescid-i Haram**", ikinci inşa edilenin "**Mescid-i Aksa**" olduğunu ve bu ikisi arasında kırk yıl süre bulunduğunu beyan buyurmuştur. (Buhârî, Enbiyâ. 10)

Al-i İmrân sûresi 97. âyet,

"Fiyhi ayatün beyyinatün mekamü ibrahiyme ve men dehalehu kane aminen ve lillâhi alennâsi hıccülbeyti menisteta'a ileyhi sebiyen ve men kefere feinnallahe ğaniyyün anil'alemiyne"

"Hû'da beyan olmuş âyetler, makam-ı İbrahim vardır. Ve kim Hû'ya dâhil olursa emin olur. Ve 'el Beyt'in haccedilmesi insanlar üzerinde Allah'ın hakkıdır. Güç yetiren kimse Hû'ya yol tutsun. Ve kim kâfir olursa da artık Allah âlemler üzerine ganîdir. (zengindir, ihtiyacı yoktur)"

İbni Ömer'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurdu: **"İslâm dini beş esas üzerine kurulmuştur: Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Resulü olduğuna şehâdet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, hacca gitmek ve ramazan orucunu tutmak "** (Buhârî, İmân 1, 2; Tefsîru sûre (2), 30; Müslim, İmân 19-22 Ayrıca bk Tirmizî, İmân 3; Nesâî, İmân 13)

Afra' b. Hâbis Nebi sallallahu aleyhi ve sellem sordu: "Ya Resûlullah hac her sene midir, yoksa bir tek kere midir?" Buyurdu ki, "**Bir tek keredir. Kimin gücü yeterse nfilesini yapar.**"

Bakara sûresi 158. âyet,

"İnnessafa velmervete min şe'airillâhi femen haccelbeyte evi'temere felâ cünaha aleyhi enyettavvefe bihima ve men tetavve'a hayren feinnallahe şakirün aliym"

"Muhakkak ki Safa ve Merve Allah şiarlarından dırlar. Artık kim beyti Hacc eder veya ümre ederse bu ikisini tavaf etmesinde kendisine bir günah yoktur. Kim hayırla itaat ederse, Allah Şâkir'dir ve Alîm'dir."

Ebu Hureyre; Allah'ın Elçisi (s.a.v)'in şöyle dediğini bildirmiştir. **"Kim Kâbe'yi yedi kere tavaf eder, konuşmaz, sadece *"Sübhenellahi v'elhamdü lillahi ve lâ ilâhe illallahu v'allahu ekber ve lâ havle velâ kuvvete illâ billah*, derse kötülüklerinden onu silinir. Kendine on güzellik yazılır. On derece yükseltilir."**

K I Y A M E T

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Kur'an âyetlerinde geçmiş peygamberlerin zamanlarında o kavimler üzerine zuhur eden kıyametlerden bahsedilmektedir. Bir de esfele safilin âleminin sonu olan kıyamet, yani **İnkılâb-ı Kebir** vardır ki, Kur'an-ı Kerîm'de "**Yevm-i Kebir**" olarak da işaret edilmektedir.

Bugün için geçmiş peygamber devirlerindeki gibi bir kıyamet, yani kavimler ve diyarlar üzerine bir kıyamet değil, bütün dünyayı hatta bütün âlemleri kapsayacak bir kıyamet düşünölmelidir.

Nitekim Tekvîr sûresi 1. âyetinde,

"İze's şemsü küvviret"

"(O) Güneş düröldüğünde" buyrulmaktadır.

Daha evvelki peygamber devirlerinde zuhur eden kıyametler o kavim ve toplulukların bozulmalarından ve kendilerine beyyineler ile gelen peygamberlere itirazlarından kaynaklanmıştır. Bu tatbikatta doğrudan doğruya güneşlerin ve gök cisimlerinin tamamının nihayet bulması söz konusu olacaktır.

Güneşin batıdan doğması ve yıldızların dökülmesi şeklinde bir kıyamet düşündüğümüz zaman sadece bizim dünyamızı değil, bütün âlemleri kapsayacak bir kıyameti düşünmek icap eder.

Tekvîr sûresi 11. âyetinde,

"Ve ize's semaü küşitat"

"Ve sema sıyrılıp açıldığında" buyrulmaktadır.

Kitabın bu bölümünde, gerek Kur'an-ı Kerîm'de gerekse Sevgili Efendimizin hadislerinde işaret buyurduğu kıyamet ile ilgili âyet ve hadislerden bahsedilmeye çalışılmıştır. Çünkü asıl mesele Âdem'in yaratılışı ile meydana gelen bir dünya yaşamı olduğuna göre, aslolan Âdem'in Allah'ın arzusu paralelinde olmasıdır. Allah'ın arzuyu ilâhîsi içerisinde bir Âdem varlığı olmadığı zaman dünyaya ihtiyaç kalmaz.

Bugün insanlar öyle bir noktaya gelmişlerdir ki, ahlâken ve manen bozulmuşlardır. Allah'ımızın Musavvir'inde arzu buyurduğu Âdem vasfına sahip insan varlığının neredeyse kalmadığı görülmektedir. Böyle bir durumda kıyametin kopacağı aşîkârdır.

İnsanın bozulmasındaki husus şudur: İnsan, Allah'ın görüldüğü gönül noktasıdır. Bütün âlemlerde

pek çok varlık olabilir, ancak '**İnsan**' âlemlere nazire olarak yaratıldığından insandaki bozulmadan bütün âlemler de etkilenmektedir.

Yalnızca bu dünyada mı insan vardır? Zamanın Sahibi olan gönülde zuhur eden arzuyu ilâhî her âlemde o âlemin şartlarına göre tatbikat görür. Her âlemde yaşam şartları değişik olabilir, ancak bu nizam değişmez.

Nitekim **Sur-u İsrâfil**'den zuhur edecek ilâhî emir bütün âlemlerde bir anda tatbikat görecektir. Bu tevhid velâyet noktasını işaret eder. Elbette ki, diğer âlemlerde de Allah'ımızın yakınlık verdiği nice manevî gönüller vardır.

Sevgili Efendimiz, "**Mağrib Ehli**"nden bahsetmişlerdir. Bu şu demektir ki; dünyada Allah'ımızın arzu ettiği şekilde Âdem sadece bir avuç kalacak, tamamen bitmesi değil, bir avuç kalacak olanların bu âlemde uful eylemesi ile yani bu âlemde çekilmeleri ile umumi kıyamet zuhur edecektir.

Kıyamet Bir Son Mudur?

Hüve'nin Musavvir'inde arzu ettiği varlıkların son noktası **Sidretül Münteha**'dır. Ondan sonrası için de Musavvir arzusu vardır, ancak daha sonraki tatbikat da Hüve'ye tabidir, yani ilâhî âlemlerde nice tatbikatlar olacağı bildirilmiştir.

Kıyamet ile bütün varlıklar tebeddülata uğradığında yeni bir devre başlayacak ve Hüve'nin Musavvir'deki arzuları devam edecektir.

Tabiatın Bozulması

Bütün varlıklar vazifelerini yapmaktadırlar, ancak son zamanlarda bunda aksamalar vardır. Mesela arılar artık bal yapmamaktadır. Çoğunluk erkekler Âdem vasfını taşımamaktadır, o zaman buna paralel olarak diğer varlıklar da bozulmaktadır.

Allah'ımızın nizamını bozucu şeyler olduğu için, Âdem'e hizmet etsin diye gönderilmiş varlıklarda bozulmalar başlamıştır. Bu, Hz. Musa'nın kavmine, "**yeter artık**" demesine benzemektedir. Bütün hayvanlar ve nebatat artık insana hizmet etmek istememektedir.

Feza içindeki varlıklar da erozyona uğramaktadırlar. O halde kıyameti **İnkılâb-ı Kebir** olarak düşünmek yerinde olur.

Eskiden tasvir edilenler kavimlerin kıyameti ile ilgiliydi. İnsanların idrak ve anlayışlarının gelişmesine bağlı olarak dünya için bir kıyamet tasavvuru söz konusu olmuştur. **Hatmül Velâyet** ise kıyamet tatbikatının hıtam bulduğunu ve İnkılâb-ı Kebir tatbikatı olacağını ve bu inkılabın sadece bu feza âlemi için değil, **'yedi**

semâvatta' yani bu feza gibi olan yedi semâda tatbik olacağını işaret buyurmaktadır.

Nitekim Mülk sûresi 3. âyetinde,

"Elleziy haleka seb'a semavatın tibakâ ..."

"O'ki yedi semavatı tabakalar halinde halk etti..." buyrulmaktadır.

Rabbimiz İnkılâb-ı Kebir tatbikatı ile bu yedi tabakayı tek bir hat olarak tanzim buyuracak ve orada mahkeme-i kübrasını açtıktan sonra ilâhî âlem tatbikatını başlatacaktır.

İnkılâb-ı Kebir denilen sır şudur ki; isimlerin tebeddülata uğramasıdır. **İsimlerin sıfatıyyetten zatiyyete geçmesini ifade etmek olsa gerekir.**

Bu dünyayı yaşayan cennete girerse oradan bir daha çıkmak ister mi? O zaman bu âlemde mekirle karşılaşmak lazımdır ki, cennet hayatı idrak edilebilsin.

Cennet, Allah'ın kendisindeki müspet arzuların toplandığı makamdır. Cehennem ise Allah'ın kendisindeki menfî arzuların toplandığı makamdır. O zamanda yeryüzünde müspet ve menfiyi idrak eden herkes girdiği yerden memnun kalsın.

Âdem'in cennetten uzaklaştırılmasının sebebi Allah'ın hüküm verdiği arzularına itiraz etmesinden dolayıdır. Ancak ters gibi görülen bu olay terakkiye vesiledir. Menfî görülen bu olay makbul bir terakkinin de başlangıcı olmuştur.

Terakki müspet ve menfi tatbikatından meydana gelir. Hz. Âdem de bu idrake gelerek tövbe etmiştir.

Maneviyat Allah'ı severek tercih etmektir, Makbul olan odur. Evliya, "**Erişmeyen vahdete/Vahdetteki lezzete/Girerse de cennete/Lezzet bulası değil**" buyurmaktadır

Allah'ımız insanı **esfele safilin**'e indirmiştir. Cennete kabul ederken başka bir libasla ve başka bir vücûd ile yeniden düzenleyecektir.

Hz. Muhyiddin-i Arabî "**Ankâ-i Muğrib Fî Ma'rifeti Hatmi'l-Evliyâ ve'Şemsul Mağrib**" kitabında **Hatemü'l Evliyâ** olan zâtın ve ihvânının yaşayacağı devrin Mustafâ -sallallahu aleyhi ve sellem-in asrına benzeyen bir devir olacağını; bu karanlık devrin imamı olan bu zâtın, yetmiş sahâbenin ecrine denk olan işler yapacağını beyân ederek; insanların ve dalâlete düşürücü şeytanların iyice azgınlaşacağı bu devirde onun, ihvânı ile birlikte imân ve istikâmetini koruyacağını haber vermiştir.

Bu bölümde Kur'an-ı Kerim ve hadis-i şeriflerde kıyamet ile ilgili olarak bir kısım âyet ve hadisler alınmıştır.

Muhammed sûresi 18. âyet,

**"Fehel yenzurune ille's saate en te'tiyehüm
bağtetena fekad cae eşratuha feenna lehüm
iza caethüm zikrahüm"**

**"İllâ saatin (İnkılâb-ı Kebir vaktinin) ansızın
kendilerine gelmesini mi gözlüyorlar? Mu-
hakkak gelmiştir onun şartları. Artık ne
mümkün, onlara geldiği vakit, onların zik-
retmeleri? (düşünüp öğüt almaları)"**

Kıyamet sûresi 9. âyet,

"Ve cümia's şemsü ve'l kamerü"

"Ve güneş ve ay cem edildiğinde."

En'âm sûresi 158. âyet,

**"Hel yenzurune illa en te'tiyehümülmelaike-
tü ev ye'tiye rabbüke ev ye'tiye ba'dü ayati
rabbike yevme ye'tiy ba'dü ayati rabbike lâ
yenfe'u nefsen iymañuha lem tekün amenet
min kablü ev kesebet fiy iymaniha hayren
kulintezırü inna müntezirune"**

"İllâ kendilerine meleklerin gelmeleri ya da Rabb'inin gelmesi veya Rabb'inin âyetlerinin bazılarının gelmesini mi gözlüyorlar? Rabb'inin âyetlerinden bazıları geldiği gün daha önce iman etmemiş ya da imanında bir hayır kesbetmemiş nefse imanı fayda vermez. "Siz de gözleyin, biz de gözleyelim," de."

Hadis: Ebu Hureyre anlatıyor: "Resûlullah aleyhis-salâtu vesselâm buyurdular ki: **"Güneş, battığı yerden doğmadıkça kıyamet kopmaz. Batı'dan doğunca, insanlar görür ve hepsi de iman eder. Ancak, daha önce inanmamış veya imanının şevkiyle hayır kazanamamış olan hiç kimseye bu iman fayda sağlamaz."** (Buhari; Müslim; Ebu Davud, Melahim)

"Güneş battığı yerden doğmadıkça kıyamet kopmayacaktır. İnsanlar onu gördükleri zaman yeryüzünde bulunanlar iman ederler." (Sünen-i İbni Mace)

Ebu Hüreyre: Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: **"Kim güneş batıdan doğmazdan evvel tövbe ederse Allah tövbesini kabul eder."** (Kütübü Sitte Hadis No: 951)

Güneş battığı bir sırada mescide girdim. Resûlullah

(s.a.v) oturuyordu. Bana: **'Ey Ebu Zer, şu güneş nereye gidiyor, biliyor musun?** buyurdu. Ben, *'Allah ve Resûlü bilir'* dedim. Şöyle buyurdu: **'Secde yapmak için müsaade almaya gidiyor ve kendisine müsaade ediliyor. Sanki bir gün ona 'Buradan Doğ!' denilecek, o da battığı yerden doğacaktır.'** Resûlullah (s.a.v) daha sonra **'Güneş, kendisine tayin edilmiş bir yere doğru akıp gider.'**(Yasin, 38) âyetini okudu."

Neml sûresi 82. âyet,

"Ve iza vekaa'l kavlü aleyhim ahrecna lehüm dabbeten mine'l ardı tükellimühüm enne'n nase kanu biayatina la yukınun"

"Ve söz onlar üzerine vaki olduğunda. Onlara 'el Arz'dan (dünyadan) bir dabbe (canlı) çıkarırız da muhakkak Nas'ın âyetlerimize yakîn (kesin iman) olmadıklarını onlara tekellüm eder.(söyler)"

Hz. Enes anlatıyor: "Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: **"Kıyamet kopmazdan önce gece karanlığının parçaları gibi fitneler olacak. (O vakit) kişi mü'min olarak sabaha erer de kâfir olarak akşama kavuşur. Mü'min olarak akşama erer, kâfir olarak sabaha kavuşur. Birçok kimseler azıcık bir dünyalık mukabilinde dinlerini satarlar."** (Tirmizi, Fiten)

Dâbbe tarifi de mehdi tarifi gibi insanların zannı olarak yapılmıştır. Nâsa, hakikat olarak, insan olan bir kişi bunu söyleyecektir. Her isim Allah'ındır, Bu nokta, (dabbetü'l arz sırrının açıldığı gönül noktası) nâsa **Allah'a gerçek olarak inanmadıklarını söyleyecektir. O zaman güneş batıdan doğmuştur.** O zaman insanlar dâbbe-canlı, (hayvanî) makamındadırlar. Bu, insanların manevî hallerinin olmaması durumudur, yani onlarda ruh yoktur. Onun için o makama hitap eden noktaya dâbbe denmiştir.

Nâs dâbbe makamında olduğu için o makamdan tekellüm edecek olan dâbbe ismine bürünmüş olan gönül noktası olacaktır. Âyette, "**Biz her kavme kendi içinden birini yolladık**" buyrulmaktadır. O gönül noktası o zamanki halkın lisanını konuşur. Onların dâbbe (hayvanî) halini bilen bir gönül noktası olacaktır.

Enfal sûresi 33. âyet,

"Ve ma kânallahü liyüazzibehüm ve ente fiy-him ve ma kânallahü muazzibehüm ve hüm yestağfirun"

"Ve Allah sen aralarındayken onlara azab edici değildir. Ve Allah onlara istiğfar ederlerken de azab edici olmaz"

İbnu Mes'ud anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm: "**Kıyamet sâdece şerir insanların üzerine kopacaktır!**" buyurdular." (Müslim, Fiten)

Hz. Huzeyfe anlatıyor: Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: "**İnsanların dünyaca en bah-tiyarını âdi oğlu âdiler teşkil etmedikçe Kıyamet kopmaz.**" (Tirmizi, Fiten 37, (2210)

Hz. Enes anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu ves-selâm buyurdular ki: "**Kıyamet 'Allah Allah' diyen bir kimsenin üzerine kopmayacaktır.**" (Müslim, İman; Tirmizi, Fiten)

Allah, her topluluğu imamına göre yani Mürşid'ine göre değerlendirir. Her topluluk kendi Mürşid'indeki meş-rebe göre değerlendirilir. Hz.Muhammed (s.a.v) **rahme-ten lil âlemin** meşrebinde olduğuna göre ümmet de ona göre değerlendirilir. Allah, Peygamber ve onun velileri iç-lerinde olduğu müddetçe onlara azap etmez. Nitekim Hz. Musa içlerinde olduğu müddetçe Allah İsrail oğullarına azap etmedi, onları daima bağısladı.

Müminun sûresi 8. âyet,

**"Velleziyne hüm liemanatihim ve ahdihim
ra'une velleziyne hüm alâ salavatihim
yuhafizune ulaike hümül varisune"**

**"Ve emanetlerine ve ahitlerine riayet edenler
ve salâtlarını muhafaza edenler işte onlardır
varisler"**

Ebu Hureyre anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm, yanındaki cemaate konuşurken, bir adam gele-
rek: "(Ey Allah'ın Resûlü!) Kıyamet ne zaman kopacak?"
dedi. Aleyhissalâtu vesselâm konuşmasına devam etti,
sözlerini bitirdiği vakit: **"Sual sâhibi nerede?"** buyur-
dular. Adam: "İşte buradayım ey Allah'ın Resûlü!" dedi.
Aleyhissalâtu vesselâm: **"Emanet zâyi edildiği vakit
kıyameti bekleyin!"** buyurdular. Adam: "Emanet nasıl
zâyi edilir?" diye sordu. Efendimiz: **"İş, ehil olmayana
tevdi edildi mi kıyameti bekleyin!"** buyurdular." (Bu-
hari)

Emanet, Allah'ın bezm-i elestteki emanetidir.
Allah'a verilen ahittir. Allah'a verdiği ahide uyma-
yan Allah'ın rahmetine hıyanet etmiş olur. Allah'ı doğru
bilip idrak etmeden akıl ve mantığın kabul etmediği şey-
leri maneviyata hamletmek emanete hıyanet etmektir.
**"Sizden evvelki kavimler taassuba daldılar, bu ise
onların helâkine sebep oldu"** hadisi vardır. Hadis bu
mânâda emanete hıyaneti açıklamaktadır.

Maneviyatta Mürşid'e teslim olan derviş Allah'ın
emanetidir. Mürşid onu Allah rızası için kabul eder. Mür-
şid, dünya ve ahiret için evlatlarının babasıdır. Onları is-

tismar edemez. Kendine evlâd olarak gelmiş olanla evlilik kesinlikle olmaz, çünkü Mürşid manevî babadır.

Secde sûresi 5. âyet,

**"Yüdebbirü'l emre mine's semai ile'l ardı
sümme ya'rücü ileyhi fiy yevmin kâne mikda-
rûhu elfe senetin mimma teuddun"**

**"Emri "es Sema"dan "el Arz"a tedbir eyler.
Sonra da Hû'ya uruc eyler (yükselir) bir
günde ki, miktarı sizin saydıklarınızdan bin
senedir"**

Hz. Enes anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu ves-selâm buyurdular ki: **"Zaman yakınlaşmadıkça kıyamet kopmaz. Bu yakınlaşma öyle olur ki, bir yıl bir ay gibi, ay bir hafta gibi, haftada bir gün gibi, gün saat gibi, saat de bir çıra tutuşması gibi (kısa) olur."** (Tirmizi)

Âyette zikredilen '**Emr**' Allah'ın tatbikatıdır. Yani **Seb'ül Mesani** isimleri ile Allah'a göre bir devir (bir gün) kullara göre ise bin yıllık bir programdır. Mesela Abdulkadir Geylani Sultanımız bir **emr**'dir, yani programdır. Allah'ın o isimle bir programı vardır ve bunu tatbik etmektedir. **"Benim horozlarım kıyamete kadar ötecektir"** beyanı buna işarettir.

Talak sûresi 12. âyet,

"Allahülleziy haleka seba semavatin ve mine'l ardı mislehünne yetenezzelü'l emrû beynehünne litalেমü ennallahe ala külli şey'in kadiyrün ve ennallahe kad ehata bikülli şey'in ılmâ"

"Allah ki, yedi sema ve arzdan da onun mislince halketmiştir. El Emr bunlar arasında tenezzül eyler ki şüphesiz Allah'ın herşeye kadir olduğunu ve şüphesiz Allah'ın herşeyi ilmen ihata ettiğini (kuşattığını) bilersiniz."

Zuhruf sûresi 11. âyet,

"V'elleziy nezzele mine's sema'i maen bika-der feenşerna bihi beldeten meyta kezalike tuhrecun"

"Ve 'es Sema'dan bir takdir ile su inzal eyleyen. Artık Hû ile ölü bir beldeye (hayat) neşrettik. İşte (siz de) böyle huruç edileceksiniz (ölü iken diriltileceksiniz)"

Ebu Rezin el-Ukayli anlatıyor: "Ey Allah'ın Resûlü dedim, Allah, mahlûkatı nasıl iade eder, (yeniden diriltir)? Bunun dünyadaki örneği nedir?" **"Sen dedi, hiç kavminin üzerinde yaşadığı vâdiden kurak mev-**

simde geçmedin mi? Sonra bir kere de her tarafın yemyeşil büründüğü münbit mevsimde uğramadın mı?" Ben "Elbette!" deyince: "İşte bu, (yeniden) yaratmasına Allah'ın delilidir. Allah, ölüleri de böyle diriltecektir!" buyurdular."

Secde sûresi 14. âyet,

"Fezuku bima nesiytüm likae yevmiküm haza inna nesiynaküm ve zuku azabe'l huldi bima küntüm tamelun"

"Bu gününüze mülâki olmayı unuttuğunuz için tadın artık. Muhakkak biz de sizi unuttuk. Ve tadın ebedî azabı amel ettiklerinizden dolayı"

Ebu Sa'id ve Ebu Hureyre anlatıyorlar: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki: **"Kıyamet günü kul (hesap vermek üzere huzur-u ilahiye) getirilir. Allah Teâla Hazretleri: "Ben sana kulak, göz, mal ve evlat vermedim mi? Sana hayvanları ve ekimi musahhar kılmadım mı? Seni bunlara baş olmak, onlardan istifade etmek üzere serbest bırakmadım mı? Acaba, benimle bugünkü şu karşılaşmanı hiç düşündün mü?" diye soracak. Kul da: "Hayır" diyecek. Allah Teâla Hazretleri: "Öyleyse bugün ben de seni unutacağım, tıpkı senin (dünyada) beni unuttuğun gibi!" buyuracak."** (Tirmizi, Kıyamet)

Zilzal sûresi 1-3. âyetler,

"İza zülzileti'l ardu zilzaleha ve ahreceti'l ardu eskaaleha ve kaale'l insanü maleha"

"Arz sarsıntısıyla sallandığında ve arz ağırlığını çıkardığında ve insan "Ne oluyor ona" dediğinde"

"Şu hadiseler meydana gelmedikçe kıyamet kopmayacaktır; depremler çoğalacak" (Ramuz-El Ehadis, 476/11)

"Kıyametten önce iki büyük hadise vardır ve sonra da zelzeleli yıllar." (Ramuz-El Ehadis, 187/2)

Zuhruf sûresi 61. âyet,

"Ve innehu le ılmün li's saati felâ temterünne biha vettebi'uni haza sıratun müstekıym"

"Ve muhakkak ki 'Hû' elbette 'es Saat' (İnkılâb-ı Kebir'in vakti) için bir ilimdir. Artık onun (saat) hakkında tereddüt etmeyin ve bana tabî olun. Budur sırat-ı müstakîm."

Ahzâb sûresi 63. âyet

"Yes'elüke'n nasü ani's saah kul innema ılmüha indallah ve ma yüdriyke le'alle's sa'ate tekunü kariyba"

"Nas sana 'es Saat'ten sual eder. "Muhakkak ki onun ilmi Allah indindedir," de. Ve sana bildirilen 'es Saat'in muhtemelen yakın olduğudur."

Sehl İbnu Sa'd anlatıyor: "*Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm: "Ben, kıyamet şöyle yakın olduğu halde gönderildim!" buyurdular ve şehadet parmağıyla orta parmağını yanyana gösterdiler.*" (Buhari, Rikâk, Tefsir, Nâzi'at 1, Talâk; Müslim, Fiten)

"Kıyamet alametleri birbirini takiben meydana gelir. Bir dizideki boncukların ard arda kopması gibi." (Ramuz-El Ehadis, 277/6; Camiü's-Sagır, 3/167)

Abdullah b. Ömer anlatıyor: "*Güneşin hurma dallarının üzerinde görüldüğü ve artık batmaya doğru meyl ettiği bir (ikinci) vaktinde Allah Resulü (s.a.v) yanımıza geldi ve şöyle buyurdu: "Şu günümüzden geçen süre içerisinde (akşama kadar) ne kadar vakit kaldı ise, dünyanın ömründen de (kıyametin kopması için) o kadar vakit kalmıştır."*

Bir diğ er hadis-i ş eriflerinde ise ş oyle buyurmuştur:
"Dünya baştan aştğı yırtılmış, sonundan (tek bir iple) bağı kalmış bir elbise gibidir. O ip de nerdeyse kopmak üzeredir." (Tirmizî, Sıfat 'l-Kıy me, Ahmed b. Hanbel, el-Müsned,; Hâkim, el-Müstedrek,)

Hz. Câbir anlatıyor: "Resûlullah (s.a.v) hutbelerinde kıyametten bahsettiğı zaman sanki bir d ştmanın gelişini haber veriyormuş gibi sesini yükseltirdi. Öyle ki yanakları kıpkırmızı olurdu. Yine bir defasında böyle bir hutbe okudu ve ş oyle buyurdu: **"Sizinle beraber sabahladım ve sizinle beraber akşamladım. Ben kıyamete yakın bir zamanda gönderilmiş bir peygamberim."** Hz. Peygamber (s.a.v) bunu, orta ve işaret parmaklarını birleştirek ifade etmişti.

Duhan s uresi 10-11.  yetleri,

"Fertek b yevme te'tiy's sema'  bid hanin m biynin yağ e'n nas haza azab n eliy "

"Sema'nın bir duhan-ı mübin (apaçık görülen duman) getirdiğı günü gözetle... nâsı kaplar. Azabı el mdir bu."

Hz. Ali'den ş oyle nakledilmişt r: **'Kıyametten önce gökten gelecek bir dumandır. K firlerin kulaklarına girecek, ta ki her birinin başı p ryan olmuş**

(sarhoş olmuş) başı dönecek, mümine de ondan zükkam (nezle) gibi bir hâl gelecek ve bütün yüzü içinde ocak yakılmış fakat deliği yok bir eve dönecek.'

Huzeyfe İbnü'l-Yeman'dan: Ya Resûlullah ! duhan nedir diye sorduğunda, Resûlullah , "**Sema'nın bir duhan-ı mübin getirdiği günü gözetle... nâsı kaplar. Azab-ı elîmdir bu,**" (Duhan,10,11) diye okuyup buyurmuştur ki, "**doğu ile batı arasını dolduracak, kırk gün kırk gece duracak, mümin zükkam (nezle) gibi olacak, kâfir sarhoş gibi olacak.**

Nisa sûresi 41. âyet,

"Fekeyfe iza ci'na min külli ümmetin bişehiydin ve ci'na bike alâ haülai şehiyden"

"Artık nice olur her ümmetten bir şahit getirir ve seni de bunlar üzerine şahit getirdiğimizde?"

Ubey İbnu Ka'b: Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: "**Kıyamet günü geldi mi, ben peygamberlerin imamı, hatibi ve (onlar arasında) şefa'at (etmeye yetki) sahibi olacağım. Bunda övünme yok.**" (Kütüb-ü Sitte Hadis No: 434)

Mü'min sûresi 15. âyet,

"Refiyu'd derecati zü'l arşı yülküy'r ruha min emrihi alâ men yeşaü min ıbadihi liyünzire yevme'ttelaki"

"Dereceleri yükselten, Arş sahibi, Hû emrinden Ruh'u, mülâkî oluş gününe dair uyarsın diye, Hû kullarından dilediğine mülâkî eyler"

Ebu Said el Hudri **"Sur'a üflemekle görevli melek, onu yutacak gibi ağzına almış, başını eğip kulak kesilerek üflemek için emir bekliyor...** (Tirmizî, Kıyame, 8)

Emri verecek olan o Zamanın İnsanı'dır, emri alacak olan da İsrâfil meleğidir. Tatbikat insan ile yapılacağına göre -ki Âdem'den beri tatbikat **'İnsan'** ile olmuştur- İnkılâb-ı Kebir emrinin de yine insan tatbikatı ile olacağı bellidir.

İnsanın emir vermesindeki bir hususiyet de, bütün varlıklardaki sıfatların ve hususiyetlerin insanda toplanmış olmasındandır. **'Sur'** hem ruhanî hem de dünyevîdir. Sur'un sesini her varlık kendi makamına göre duyacaktır.

S O N S Ö Z

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Bu kitapta zikredilen âyet ve hadislerin karşılıkları ancak bu kadardır şeklinde asla düşünmemek gerekir. Hadisler zaman içinde sırdan görünen velâyet gönülleri ve bütün Müslümanlar için yol gösterici beyanlar ve lütuflardır.

On beş asır evvel söylenmiş olan hadisler sanki bugün ifade edilmiş gibi bizlere yol göstermekte ve haz vermektedir. Bu da Hz. Muhammed (s.a.v)in **Hayy** olduğunu, gelip geçici olmadığını göstermektedir.

Hz. Muhammed (s.a.v)in mübarek sözlerindeki üslupta ince ve nükteli bir ifadenin bulunduğu görülmektedir. Hadislerde espri ve latifeler, örneklerle anlatımlar ki-barca ifade edilmiştir.

Hadislerin seçiminde ravi zincirine, yahut kaynak kitaba göre değil, alınan ilham ve beyanlara dikkat edilmiştir. Uydurma rivayetler konusunda İslâm çok zahmet çekmiştir. Bunların çoğunun da Emevi saltanatı zamanında ortaya çıktığı bilinmektedir.

Müfessirler Berat Gecesi için ‘Kur'an’ın dünya se-

masına indirilmesidir' derler. Sonra da Kadir Gecesi'nde '*Kur'an dünya semasından Peygambere indirildi,*' derler. Bu gibi sözler Kur'an âyetlerinin tefsirinde müfessirler tarafından yapılmış olan tevillerdir.

Âyetlerin iniş sebebi olarak muhtelif olaylar önerilmektedir. Gelmiş, geçmiş ve gelecek bütün olayları Kur'an işaret etmekte olduğuna göre, Kur'an bu zamana da hitap ettiğine göre, demek ki **sebeb-i nüzul** olaylar ile ilgili değildir. Olaylar, doğrudan doğruya âyetlerin insanlara örnek teşkil etmesi için Allah tarafından zuhur ettirilmiş, sonra da olayların daha iyi anlaşılması için âyetler lütfedilmiştir. Peygamberimiz de âyetlerin daha iyi anlaşılması için hadisleri ile açıklamışlardır. Bu yanlış anlamayı tashih edebilmek için **"Kur'an ve Hadisler"** adlı bu kitap yazılmıştır.

Allah evvelâ Peygamberimize olacak hadiseleri bildirir ve sonra Allah'ın tatbikatı olur. O halde Kur'an âyetlerini sebeb-i nuzul adı altında muhtelif olaylara bağlamak doğru olmasa gerekir.

Bugüne kadar yapılan dinî çalışmalarda, Kur'an âyetlerinin ve hadis-i şeriflerin farklı kaynaklar olarak ayrı ayrı değerlendirildiği görülmektedir. Hâlbuki Allah indinde din birdir. O hâlde âyetleri ve hadisleri beraber değerlendirmek gerekmektedir.

Bütün yaşamı Allah'ın bir programı olarak görmek icap eder. 'Şu olay oldu da bu âyetler indirildi' demek Allah'ın programına müdahale etmek anlamına gelir.

'**Allah**' ismi ve '**Muhammed**' ismi beraber zikredildiği zaman İslâm şهادeti kabul edilmektedir. O hâlde Kur'an âyetlerinin hadis-i şerifler ile beraber zikredilmesi şهادetin, yani dinin tamam olması mânâsını taşımaktadır.

Peygamberimize ait olduğu iddia edilen sözler, ravi zincirine (rivayet edenlere) göre değil de, Kur'an'ın öz ve manasına uygunluğuna göre incelenmelidir. Bir hadisin sıhhati rivayet eden kişiye bağlanmamalı, Kur'an'a bağlanmalıdır; nasıl ki Kur'an âyetleri her zamana hitap eder şekilde yorumlanabiliyorsa, hadisler de her zamana hitap edecek şekilde yorumlanabilir.

Peygamberimizden günümüze intikal eden hadis-i şerifler dikkatsizce irdelenmekte, yetkisiz ve ilimsiz ellerde gelişigüzel şekilde ya da tarafgirlik anlayışı ile adeta istismar edilmektedir.

Peygamberimizin sözleri yine kendi deyişiyle "**Cevami'u-l Kelîm**"dir, yani çok anlamlıdır, çok yönlüdür. Onun sözlerini herkes kendi makamına göre idrak eder. Bu bakımdan bir hadis hakkında, '*manası budur, bu kadardır başka manası yoktur*' denemez.

Kur'an'da "**kulle yevmin huve fî şe'nin**". (Rahman-29) buyrulmaktadır. Hüve her an yeni bir tecellide, yeni bir arzuda olduğu için âyetler ve hadisler de ilâhî arzuya tekabül edecek şekilde yeni yeni açılımlar sunarlar.

Kur'an-ı Kerim'deki tefsir ve anlatımlar namütenahidir. Bu kitapta sadece konular ile ilgili olarak bazı âyetler alınmıştır.

**Hüve't Tevfiku'r Refik
ELL HACC HÜSEYİN VEDAD**

L Ü G A T Ç E

A

Ahbar: Haberler.

Arş-ı Azîm : Allahın kudret ve saltanatının tecelli yeri. Arş kâinatı kaplar.

B

Basîr: Gören.

Bast: Genişlemek, açmak, yaymak.

Beyt-ü'l Mamur: Meleklerin ziyaretgâhıdır.

Beyyine: Apaçık delil.

D

Daî: Davetçi.

Dalâlet: İslâmiyet yolundan sapmak.

Dîn-i kayyim: Geçerli din. Allah dini.

E

Ecr-i Azîm: Büyük karşılık.

Ehl-i zahir: Dinin dış görünüşü ile meşgul olanlar. Dinin hakikatine nüfuz edemeyenler.

Ekmel: En mükemmel.

El Hikmet: Manevi gönüllere Hakk tarafından lütfedilmiş idrak ve irfan hali.

El Kitab: Risalet gönüllerine Allah tarafından indirilmiş ilâhî ilim ve bilgi.

Elzem: Çok lâzım.

F

Felah: Selâmet. Saadet. Kurtuluş.

Feraset: Hakk tarafından müminlere lütfedilen ileri görüşlülük hali.

Feyziyâb: Feyiz bulan.

Fitrî: Yaradılıştan gelen.

G

Garaip: Acayip, tuhaf.

Gurub: Güneşin batışı.

H

Habîr: Haberli.

Habis: Alçak tabiatlı. Kötü. Pis.

Hakayık: Hakikatler.

Hakkel Yakîn: Allah ile bilici.

Halef: Sonradan gelen.

Hıfz: Muhafaza.

Hicab: Perde, örtü.

Hilaf: Zıddına, tersine, aksine.

I-İ

İçtihad: Hukukta yeni hüküm getirme.

İfrat: Haddinden geçmek. Pek ileri gitmek.

İhtida: Hidayete ermek. Delâlet ve irşadı kabul edip doğru yola girmek

İkrar: Kabul ve tasdik etmek.

İlm-i Ledün: Hakk katından manevi gönüllere lütfedilen ilâhî ilim ve bilgi.

İnfak: Para harcamak.

İnzal: Allah'ın risalet gönüllerine ilâhî ilim ve bilgi indirmesi.

İrsal: Allah'ın risalet noktası göndermesi.

İsnad: Nisbet etmek.

İstikbar: Kibir, gurur, enaniyet. Kendini büyük görme.

İstiva: Yükselmek, yüksek olmak. Üstün olmak.

İttiba: Tabi' olma. Arkasından gitme. İtaat etme.

K

Kadem-i Sıdk: Sıddikiyet makamı.

Kasvet: Sıkıntı. İç sıkıntısı. Kalb katılığı.

Kavvam: Derece bakımından üstün ve yönetici olma hali.

Kebir: Büyük.

Kesb: Kulların sayu gayret göstererek kazanma ve edinme hali.

Kitab-ı vücud: Vücûd kitabı. Manevi gönüllere Hakk tarafından lütfedilen hususi ilim ve bilgi.

L

Lafz-ı Celîl: Allah ismi.

Libas: Elbise.

Lika: Kavuşmak. Buluşmak.

M-N

Mağz-ı Kur'an: Kur'an'ın özü.

Mahfiyet: Gizli, saklı.

Malik: Sâhib.

Maruf: Bilinen, tanınmış. Belli.

Masiva: Allah'ın dunû. Allah'ın gayrısı gibi görünenler.

Meşhudiyet: Görünen. Şehadet edilen.

Meveddet: Dostluk. Sevgi. Muhabbet.

Misbah: Lâmba.

Mişkat: Kandil.

Mizan: Terazî, ölçü, tartı.

Muhaddesun: Allah'ın ilham verdiği, beyan indirdiği gönüller. Hz. Muhammed (s.a.v) onları övmüştür. (*Hadis/Buhari*)

Muhkem: Sağlam. Kuvvetli. Tahkim edilmiş.

Mukarreb: Yakınlaşmış. Yakınlaştırılmış.

Murakabe: İç âlemine bakmak. Kontrol etmek.

Musahhar: Boyun eğdirme.Emrine verme.

Mutmain: İtmi'nanlı. Şüphesi kalmamış. Emin.

Muzaf: Bağlı. İzâfe olmuş. Bağlanmış.

Mübahele: Birbirine lanet okuma.

Müdrık: Aklı eren. Anlayan. Kavrayan.

Müfessir: Tefsir eden, izah eden.

Mühted: Hidayet.

Mükerrer: Hürmet ve tâzim edilen. Muhterem. Kerim olan.

Mülaki: Buluşan. Görüşen. Kavuşan.

Münbit: Verimli, verimi bol.

Münker: Allah'ın râzı olmadığı şey.

Müsavî: Birbirine denk olmak, aynı seviyede olmak.

Müsned: İsnad edilmiş, nisbet edilmiş olan.

Müştak: Arzu ve iştihak gösteren.

Müyesser: Kolaylıkla olan, kolay gelen.

Nakz: Hükmü bozulmuş.

Nazire: Denk, eş, örnek. Benzeyen.

Nisa: Kadınlar.

Nutk: Söyleyiş, konuşma, hitabet.

P

Pâk-i Zât: Veli kimse.

R

Ravi: Rivayet eden. Hadis nakleden.

Refîk: Dost, yardımcı.

Rical: Erkekler, er kişiler.

Ruhban: Hristiyan din adamları.

Rücû: Dönmek.

S-Ş

Sadır: Sudur eden, çıkan, meydana gelen.

Sahih: Hâlis, kusursuz, şüphesiz.

Salât: Namaz.

Sebeb-i nüzul: Ulemaya göre Kur'an âyetlerinin gönderilmesine sebep teşkil eden olay veya olaylar.

Sebîl: Manevi yol.

Sekine: Sükûn ve itmi'nan, temkin.

Selbi: Ulemaya göre Allah'ta olmaması gereken sıfatlar.

Serzeniş: Çıkışma.

Seyyiat: Kötülük, günahlar, suçlar

Sırça: Çok ince cam.

Sidretül Münteha: Miraç yükselişinde Sıfat alemlerinin nihayete erdiği menzil.

Silsile: Soy, sop.

Subuti: Ulemaya göre Allah'ta var olması gereken sıfatlar.

Sürur: Sevinç. Neş'eli olmak.

Şerh-i vücûd: Allah'ın yaratmış olduğu ilâhî varlık teşkilatının izah edilmesi.

Şerir: Şerli. Şer işleyen. Kötülük yapan.

Şuhud: Görme, şahid olma. Müşahede etme.

T

Taassup: Körü körüne bağlanmak.

Tabu: Kutsal ve dokunulmaz olduğu kabul edilen.

Tafdil: Bir şeyi üstün kılmak.

Tahkim: Kuvvetlendirme. Sağlamlaştırmak.

Tavsif: Vasıflandırmak.

Tayyibât: Temiz olan herşey.

Tazarru: Kendi kusurlarını bilip kibirden vaz geçip tevâzu ile yalvarmak.

Tebdil: Değiştirmek.

Tebeddulat: Değişiklikler.

Tebeyyün: Belli olmak. Sabit olmak. Görünüp anlaşılmak.

Tebşir: Müjdelemek.

Tedris: Ders alıp vermek.

Tefekkür: Fikretmek. Düşünmek.

Tefrik: Birbirinden ayırmak, ayırt etmek.

Tefrika: Nifak. Ayrılık. Bozuşma.

Teheccüd: Gece uyanıp namaz kılmak. Gece namazı.

Tekâmül: Kemâl bulma. Olgunlaşma.

Tekellüm: Konuşmak. Söylemek.

Tekfir: Setretme, örtme. Küfür hali.

Tekzib: Yalanlamak. İnkâr etmek.

Temâyül: Meyletmek.

Temcid: Tazim ve sena etmek.

Tenezzül: İnme.

Tesviye: Seviyelendirme. Beraber etme. İki şeyi müsavi etme

Teşmil: İhata eylemek. Kaplamak.

Tevatür: Kuvvetli haber.

Tevekkül: Allah'a bırakmak. Allah'a ısmarlamak.

Tevil: Dinin meselelerde muhtelif anlamlar vermek.

Te'yîd: Doğrulama. Destekleme.

Tilâvet: Okumak. Takip etmek.

Tuğyan: Azgınlık, taşkınlık.

U

Ukba: Âhiret.

Ünsiyet: Yakınlık.

V

Vedia: Emanet.

Vuzuh: Açıklık. Açık ve anlaşılır şekilde olmak.

Z

Zâtiyet-i Cenâb-ı Muhammediyye: Deryayı Nuru

Muhammed.

Ziynet: Süs.